

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PROST

Niels Früs' Dagbok

OG OPPTEGNELSER

FORLAGT AV
CAMMERMAYERS BOGHANDEL
GUSTAV E. RAABE

**PROST
NIELS FRIIS' DAGBOK
OG OPPTEGNELSER**

PROST
NIELS FRIIS' DAGBOK
OG OPPTEGNELSER
1773–1814

UTGITT AV
JAKOB FRIIS
STATSARKIVAR

FORLAGT AV
CAMMERMEYERS BOGHANDEL
GUSTAV E. RAABE

FORORD

Mange slektsbøker er mer eller mindre døde bøker. De er lange navnetavler som blir lite lest både av slekten og av andre. Formålet med en slektsbok skulle dog være å gjøre slekten levende for etterkommerne. Det skulle være å knytte de døde og de levende sammen slik at slekten blir en virkelighet for dem som kommer nye til i den.

De fleste av en slekts forfedre er det riktignok ikke mulig å finne stort mere om enn navnene og de viktigste ytre data. Ofte lar det seg dog gjøre å finne mere, hvis en bare leter lenge nok etter det. Slektsstudier er møisommelige studier i gamle protokoller og papirer. I mange slekter fins det gamle brev eller oppteignelser som kan gi levende inntrykk av svunne tiders skikkelser. Men de blir altfor ofte liggende i gamle skrin og ødelagt av tidens tann. De som har sans for det, bør i tide sørge for å få slike oppteignelser ført over til et offentlig arkiv eller bibliotek. Mye som kanskje de fleste ikke tror har noen interesse, er av stor kulturhistorisk verdi. En bør heller ikke nøie seg med å la det bli liggende i en av de offentlige manuskriptsamlingene som bare fagfolkene har kjennskap til. Helst bør en se å få trykt mest mulig av

slike verdifulle gamle opptegetninger. Først da kan de bli til glede og nytte for slekten og for andre.

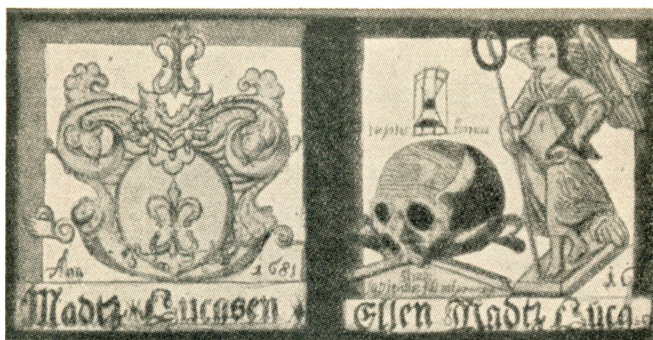
Det var disse tankene som fikk meg til å ta fatt på noen opptegetninger fra de tre første norske generasjonene av slekten Friis som lenge har ligget i Riksarkivets manuskriptsamling. De skriver seg fra prost Niels Friis (1741–1814), hans sønn prost Søren Hielm Friis (1781–1856) og dennes to sønner professor Jens Andreas Friis (1821–1896) og direktør Jacob Pavels Friis (1827–1912).

Den 1. august 1941 var det 200 år siden den første av disse, slektens norske stamfar, ble født i Svendborg på Fyn. Han kom til Norge i 1777. Redaktør Nordahl-Olsen har laget en „Stamtavle over en norsk Presteslægt Friis“ (Bergen 1898). Den er for lenge siden utsolgt. Som de fleste slike bøker ble den trykt i for lite opplag og er ikke lenger å oppdrive. Nordahl-Olsen følger slekten tilbake til rådmann Mats Lucassen Friis i Svendborg (o. 1600–1682). Oberstløytnant Otto Hiort har i sin bok „Uddrag af Slægterne Friis“ (Kra. 1911) som også forlengst er utsolgt, søkt å følge slekten lenger tilbake til to tidligere rådmenn Friis i Svendborg og gjennom dem til den adelige slekten Friis til Hesselager. Det blir bare hypoteser. Men linjen til rådmann Mats Lucassen er klar og grei. I Svendborg rådstuprotokoll (i Landsarkivet for Fyn i Odense) finner en rådmann Mats Lucassen i virksomhet alt i 1664. Lenger tilbake går dessverre ikke rådstuprotokollene for Svendborg. Han møtte siste gang i rådstuen ^{21/11} 1681 og ble begravet ved St. Nicolai kirke i Svendborg ^{21/5} 1682. Han må ha vært en gammel mann da han døde. Eldste barnet hans var født i 1637. Hans hustru Elen Pedersdatter døde i 1690, 87 år gl. Hun var altså født i 1603. Hvis en går ut fra at mannen var eldre enn hustruen, må han ha vært født omkring år 1600, sannsynligvis før. Han skrev seg ikke

selv Friis. I raadstuprotokollen for Svendborg (I, fol. 102) finner en hans egenhendige underskrift som så slik ut:

*Mats Lucassen
Ejls søn*

Men ved innføringen av hans begravelse i kirkeboken for St. Nicolai kirke blir han kalt Mats Lucassen Friis. Hans slektsvåpen finner en som det første ved siden av hustruens i en rekke av slektsvåpen fra det gamle rådstuvinduet i Svendborg 1682 som er overført til Nationalmuseet i København. De to slektsvåpnene så slik ut:

Eldste sønnen til Mats Lucassen som ble sogneprest ved Frue kirke i Svendborg, skrev seg Lucas Maths. Frisio (Fyns bispearkiv, Sunds herreds brev, nr. 3, redegj. for kirkens inntekter ²⁹/₁₁ 1680). Yngste sønnen til Mats Lucassen het Niels Matsen Friis. Etter familietradisjonen var han godsforvalter i Svendborg amt men på hvilket gods vet en ikke. Ved å studere de private godsarkivene i Landsarkivet i Odense kan en kanskje finne ham. Til videre kan en hverken om ham eller

sønnen hans Johannes Nielsen Friis som var toller i Svendborg 1702—1734, eller om dennes sønn Niels Johannesen Friis (1706—1792) som var kjøpmann i Svendborg, gi nærmere opplysninger. Den sistes sønn var Niels Friis, født i Svendborg 1. august 1741. Hans selvbiografi, en dagbok fra hans reise som skipsprest til India og hans årlige optegnelser fra hans senere liv som prest i Norge, vil her bli trykt. Han døde 17. mai 1814.

I selvbiografien får en et interessant bilde av avansementsvanskene for datidens teologer. Friis ble ferdig med sin teologiske eksamen i 1767. Men først ti år senere får han et embete. Til tross for at han i to år hadde vært prest på et av det Asiatiske Compagnis skip og at dette selskapet i sin oktroi hadde løfte fra staten om avansement for sine skipsprester. Friis' dagbok fra reisen til India inneholder mange iakttagelser av både skipsfarts-historisk, etnografisk og astronomisk interesse. Opptegnelsene fra hans senere liv har vesentlig slektshistorisk interesse. Men de gir også mange kulturhistoriske trekk. Det var et fattig og slitsomt liv for de fleste av landsens prester dengang. Gjennom tyve av de 36 årene han var prest i Norge, måtte Niels Friis for levebrødet skyld ta andre embetsmenns barn i huset til undervisning i „de academiske videnskaber“. Fra Danmark av var han en øvet huslærer, og i Norge fikk han også snart godt ord for å være en dyktig pedagog. Trass i all sin rettroenhet var han da også av livssyn en utpreget opplysningsmann. „Jeg holder skoelevæsenet for grundvolden til den nuværende og tilkommende lyksalighed,“ skriver han (s. 91). Trass i all sin lojalitet, hadde han et kritisk blikk for det dansk-norske styres svakheter. „Jeg har den troe at alle ting fornemmelig staaer til Gud, dog kand mennisker ogsaa have heri meegen del,“ skriver han i 1785 (s. 96). Og etter hvert som hans mis-

lykte søknader om et bedre kall vokser i tall så han blir „kied og undseelig“ av å fortelle om dem, tar kritikken ordet fra lojaliteten. „De som har magten gjør hvad de vil. Om de alltid gjør hvad de bør, maa deres samvittighed og den alvidende dømme om,“ utbryter han (s. 97). Men trass i alle skuffelsene blir han dog fast i troen på at det som hender ham skjer etter Guds vilje. Og gjennom alt slitet med utkommet er han tilfreds med sitt liv og alltid glad i sitt arbeid. Han ble i Norge gift med Birgitte Christine Hielm av den gamle presteslekten i Hielmeland som hadde prester i dette sognekallet helt fra reformasjonens dager. Om henne hadde oberstl. Hartvig Munthe før sin død i 1905 utarbeidet en lengere framstilling som senere ble trykt i Personalhistorisk Tidsskrift, 5 R, IV bd., s. 89–120: „Birgitte Christine Hielm. En norsk Præstekones Levnedsløb“. Munthes framstilling var for en stor del bygd på opplysningene i prost Friis' opp-tegninger som Munthe hadde fått utlånt. Innledningsvis skriver Munthe:

„Allerede lenge har jeg næret megen sympati og respekt for denne min stammor av slekten Hielm, ikke alene fordi hun var min fars bestemor og min mors oldemor, og jeg således blandt hennes efterkommere må søke alle dem, som jeg ved fødselen er i slektskap med, men også navnlig fordi Birgitte Christine Hielm, alt eftersom jeg har fått mere innblikk i slektens historie, mere og mere er kommen til å stå for mig som en ikke ganske almindelig kvinde, hvis betydning for hennes barn og efterkommere må vurderes meget høit.

For hennes tallrike efterslekt bør derfor en skildring av hennes levnetsløp alltid være kjærkommen, og for en større almenhet turde den måskje heller ikke savne en viss interesse i kulturhistorisk henseende.

Fra genealogisk synspunkt sett er Birgitte Christine Hielm

merkelig både på grunn av sin avstamning og sin efterslekt.

Hun var i ganske utpreget grad av geistlig slekt såvel på fedrene som mødrene side. Av hennes forfedre på fedresiden var: hennes far og farfar, hennes fars morfar og farmors farfar, farmors farfars far og farmors farfars farfar alle prester; — hennes farmors farmors far var den berømmelige biskop i Stavanger, Mag. Jørgen Eriksson (1535—1604), og hennes farmors farmors morfar var den annen lutherske biskop i Bergen, Dr. Jens Pederssøn Skjelderup (1499—1582). Av Birgitte Christine Hielms forfedre på mødresiden var: hennes morfar, mormors far, og mormors morfar prester, og hennes mormors mormors far var biskop i Trondhjem Mag. Peder Skjelderup (1571—1646), sønn av ovennevnte biskop Jens Skjelderup i Bergen.

Birgitte Christine Hielms ektefeller var begge prester, og det samme var tilfelle med 2 av hennes sønner og 2 av hennes svigersønner.

Hvad hennes efterslekt angår, da er denne så tallrik, at det visstnok må være et særsyn. Allerede 80 år efter hennes død (ved utgangen av det 19de århundre) utgjorde tallet av hennes efterkommere henved syv hundre, hvorav 11 barn, 45 barnebarn, 143 barnebarns barn, ca. 330 barnebarns barnebarn og resten: barnebarns barnebarns barn samt barnebarns barnebarns barnebarn. En descendens så tallrik og dertil spredt over all jordens krets og i de forskjelligste livsstillinger vil vel ikke utdø, sålenge der finnes mennesker på vår klode.“

At fru Birgitte var en ualminnelig dyktig kvinne i husets gjerning ser en bl. a. av at hun fikk det danske landhusholdningsselskaps sølvmedalje for „husflid i henseende til tøiers forfærdigelse“. På baksiden av medaljen, som ennå

er i slektens eie, står innskriften „Fliids og Vindskibeligheds Belønning til Fædrelandets bedre Flor“. Av hennes to barn med Friis ble datteren Elisabeth Maria gift med sogneprest Christen Daae. Blant deres barn var professor Ludv. Kr. Daa og byfoged i Kristiania Peter Daae. Sønnen Søren Hielm ble prest i Førde og gift med Charlotte Louise Cammermeyer. Blant deres barn var prost Nicolai Friis, professor Jens Andreas Friis og direktør Jacob Pavels Friis.

Det er etterhvert blitt en meget tallrik slekt som nedstammer fra prost Niels Friis og Birgitte Christine Hielm. Nordahl-Olsens slektsbok burde komme i ny, revidert og à jour ført utgave. Men det blir et stort arbeid som krever både tid og penger. Slekten yngre generasjoner kan imidlertid selv hjelpe til med dette arbeidet ved å sende undertegnede opplysninger om sine egne, sine barns og barnebarns fødselsår og datum og andre biografiske data. Opplysningene kan sendes adr. Statsarkivet, Kristiansand S. Jeg føier derfor til her en kort oversikt over slekten inntil generasjonen etter prost Søren Hielm Friis' barn.

OVERSIKT OVER SLEKTEN

- a. MATS LUCASSEN (FRIIS), rådmann i Svendborg. Av den eldste rådstuprotokollen for Svendborg sees han som rådmann $\frac{3}{6}$ 1664 ved protokollens begynnelse. Muligens sønn av sogneprest Lucas Matsen til Vor Frue kirke i Svendborg som nevnes i rådstuprotokollen $\frac{20}{5}$ 1672. Møter siste gang i rådstuen $\frac{21}{11}$ 1681. Begravet $\frac{21}{5}$ 1682. G. m. Elen Pedersdatter. 5 barn, hvoriblant:

- b 5. NIELS MADSEN FRIIS, godsforvalter i Svendborg (amt), hvis hustrus navn ikke kjennes. 3 barn, hvoriblant:
- c 3. JOHANNES NIELSEN FRIIS, toller i Svendborg, begr. smst. $^{22}/_1$ 1734. G. m. Birthe Tønnesdatter Rosenberg, f. 1681. 3 barn, hvoriblant:
- d 3. NIELS JOHANNESSEN FRIIS, kjøpmann i Svendborg. Døpt $^{1}/_8$ 1706, begr. $^{31}/_1$ 1741. G. 1734 m. Elisabeth Breinholm, død 1772. 7 barn, hvoriblant:
- e 2. NIELS FRIIS, f. i Svendborg $^{1}/_8$ 1741. Døpt $^{6}/_8$ 1741. Om ham se forordet. G. $^{9}/_5$ 1780 m. Birgitte Christine Hielm, enke etter prost Peder Jacobsen Pavels, datter av sgnpr. i Hjelmeland, Søren Hielm og Gisken Christine Storch. 2 barn, hvoriblant:
- f 2. SØREN HIELM FRIIS, f. $^{21}/_8$ 1781, død $^{26}/_5$ 1856 som sgnpr. i Førde. G. m. Charlotte Louise Cammermeyer, datter av sgnpr. i Indvigen Johan Siegfried C. og Anna Jockumine Poppe. Født $^{27}/_7$ 1789, død $^{31}/_3$ 1869. 11 barn, nemlig:
- g 1. JOHAN SEBASTIAN CAMMERMEYER FRIIS (1811—1890), landhandler. G. m. Gunhild Olsen (1821—1865). 9 barn:
- h 1. Charlotte Louise Friis, g. m. foged Carl Gotlieb Petersen.
- h 2. Edvardine Helene Marie Friis, g. m. gårdbr. Henr. Mathias Gundersen.
- h 3. Christine Charlotte Friis, g. m. Christian August Anker.
- h 4. Søren Hielm Friis, skipsfører, g. m. Helga Berle.
- h 5. Aschiel Olsen Friis.
- h 6. Hanna Wilhelmine Otilie Friis, g. m. grosserer Wilh. Adam Baastad.
- h 7. Ingeborg Johanne Nordahl Friis, g. m. kjøpm. Victor Hugo Müller.

- h 8. Gunhilde Johanne Friis, g. m. skipsfører Carl Antonio Laading.
- h 9. Nicolai Friis, grosserer gift.
- g 2. ANNA CECILIE DOROTHEA FRIIS, f. 1813, g. m. Erik Christian Arlaug Stoltz (1810–1885), instrumentmaker. 7 barn:
- h 1. Rebekka Arlaug Stoltz g. m. Annanias Christoffer Hansen Dekke.
- h 2. Charlotte Louise Stoltz.
- h 3. Daniel Stoltz, ingeniør, g. m. Anna Hirvi.
- h 4. Charlotte Louise Christine Stoltz, g. m. sognepr. Wollert Johan Lyder Frich.
- h 5. Søren Hielm Friis Stoltz g. m. Christine Holck.
- h 6. Johan Siegfriid Cammermeyer Stoltz, ingeniør.
- h 7. Hanne Stoltz.
- g 3. NIKOLAI FRIIS (1815–1888), prost i Eidsvoll. G. 2. g. m. Johanne Elstrand (1844–1939). 4 barn:
- h 1. Elias Friis (1873–76).
- h 2. Elise Friis (1878–82).
- h 3. Niels Henrik Elstrand Friis, f. ¹²/₇ 1880, overlege i Bodø. G. m. Haldis Schjølborg.
- h 4. Nikolai Friis (1888–1920), g. m. Charlotte Haustein.
- g 4. JOHAN SIGFRID CAMMERMEYER FRIIS (1817–95), guldsmed, g. m. Dorothea Catharina Eeg.
- h 1. Sofie Elisabeth Friis, g. m. buntmaker Martin Nielsen.
- h 2. Charlotte Louise Friis, g. m. urmaker Bernhard Larsen.
- h 3. Søren Hielm Cammermeyer Friis, urmaker, g. m. Laura Christine Holm.
- h 4. Henriette Gideon Friis, g. m. landhandler Christoffer Johan Lockert.
- h 5. Sigfrida Dorothea Friis, g. m. ing. Søren Andreas Lund.

- h 6. Jensine Andrea Friis, ugift.
- g 5. BIRGITTE CHRISTINE FRIIS (1819—1897), g. m. Daniel
Christofer Stoltz, replager (1818—93).
- h 1. Daniel Stoltz.
- h 2. Søren Hielm Friis Stoltz, g. m. Thora Neuberger.
- h 3. Christian Charles Stoltz, g. m Gertrud Barclay Frich.
- h 4. Rebekka Stoltz, g. m. kjøpm. Lars Christoffer Nordgreen.
- h 5. Charlotte Louise Stoltz, g. m. skipsf. Danchert Krohn
Holm Hagemann.
- h 6. Daniel Christofer Stoltz, agent, g. m. Andrea Fredrikke
Bøgh.
- h 7. Birgitte Christine Stoltz, g. m. redaktør Theodor Chr.
Blehr.
- h 8. Hanna Stoltz, g. m. Lars Chr. Norgreen.
- h 9. Agnus J. H. Stoltz, replager, g. m. Anne Sofie Nielsen.
- h 10. Guttorm Stoltz, skipsfører.
- h 11. Nikolai Friis Stoltz, skipsm., g. m. Helga Falkenberg.
- h 12. Signe Stolz, g. m. lagmann Otto Johan Lund.
- g 6. JENS ANDREAS FRIIS (1821—1896), professor.
G. m. Gro Larsd. Moen (1840—1913).
- h 1. Jens Alexander Friis, ingeniør.
- g 7. og g 8. To tvillingdøtre som druknet 14 år gl.
- g 9. JACOB PAVELS FRIIS, direktør (1827—1912), g. m.
Johanne Henriette Berg (1850—1924).
- h 1. Johannes Severin Hielm Friis, overretssakfører, g. m.
a) Sigrid Alm, b) Frida Schwenson.
- h 2. Sally Friis, g. m. grosserer Trygve Bull.
- h 3. Johannes Henrik Friis, grosserer, g. m. Bertelise Gudmundstad.
- h 4. Charlotte Louise Friis, g. m. grosserer Thomas Bang-Hansen.

- h 5. Jakob J. S. Friis, statsarkivar, g. m. a) Sigrid Torgersen, b) Helene Mollestad.
- h 6. Inger Friis, g. m. kapt. Henrik Schiøtz.
- h 7. Kristen Friis, ingeniør, g. m. a) Siri Bugge, b) Kikka Borchgrevinck.
- g 10. MARGRETHE BOLETTE FRIIS (1828—1905), g. m. sorenskr. Hans Peter Lund.
- h 1. Søren Andreas Lund, ingeniør, g. m. Siegfrida Dorothea Friis.
- h 2. Hanna Charlotte Lund, g. m. kontorsj. Rasmus Hansen.
- h 3. Otto Johan Lund, lagmann, g. m. Signe Stoltz.
- h 4. Anna Lund, g. m. tollkasserer Herman Weyer Lund Aschehoug.
- g 11. JOHANNE NIKOLINE FRIIS (1833—1911), g. m. sorenskr. Andreas Dass Lund.
- h 1. Ragna Lund, ug.
- h 2. Einar Lund, ug.
- h 3. Inga Lund, g. m. kjøpm. Axel Hopstock.
- h 4. Haakon Lund, ug.
- h 5. Thora Lund, ug.
- h 6. Astrid Lund, ug.
- h 7. Valborg Lund, ug.
- h 8. Sverre Lund, ingeniør U. S. A., gift.

SELVBIOGRAFI

Undertegnede er født i Fyhn i Svendborg den 1te augusti 1741. Min far-fader var Johannes Friis tolder der i byen. Min fader Niels Friis kiøbmand samme sted, som døde meget ung og blev ieg af 7 børn født 28 uger efter hans død. Min moder var Elisabet født Brejnholm, som efter 3 aars enkestand indgik egteskab med en leutenant af cavalleriet ved navn Beyer. Jeg er privat oplærdt af den til Frue meenighed da værende degn og catechet med titel af rector von Stöchen og i følge kongelig forordning for at kunde nyde beneficia academica blev publice examineret af rector Svane i Nyborg og af ham dimitteret 1758. Strax efter min hjemkomst fra academiet antog ieg condition hos søe-captain og enroublerings cheff over Fyhn de Kæromgaard, hvor ieg forblev i 2 aar og imidlertid var en kort tiid i Kiøbenhavn 1759 og tog exam. philosoph. Siden laae ieg i Kiøbenhavn et aars tiid og efter sal. doctor Holms forslag antog condition i Norge i Jarlsberg grevskab hos sorenskriver og assessor Müller hvor ieg var i 2 aar, reyste igien til Kiøbenhavn, hvor ieg opholdt mig henved 7 aar. Fik sted paa communitetet af hr. provst Schiönning og i øvrigt underholdt mig ved conditioner tiime viis, da ieg ogsaa for det meeste laae som gratist paa Regentzen og hafde een at underviise til attestatz. Aaret 1765 tog ieg exam. theolog. under doct. Holm og Rosenstand, da ieg erholdt Haud illaud. 1767 prædikede for demiss under doctor Holm over Mich. 7 — 7 og fik Laudab. 1769 efter hr. conferentz-raad Hybners forslag antog ieg condition i Nestved hos

en capitalist ved navn Samsøe, hvor ieg var i 4 aar og derfra 1773 blev uventet kaldet til præst i det Asiatiske Compagnies tjeneste, ordinert samme aar af sal. biskop Harbo til skibet Ganges destineret til Tranqvebar og Bengalen under captain Bagges anførsel, da vi imidlertid vare i land paa Madera, Cap. St Helena, Assensionen og mange andre steder i Bengalen. 1775 kom vi hiem og laae ieg 2 aar solicitant, da ieg 1777 den 6te augusti allernaadigst blev kaldet til sogne-præst for Nærstrands prestegield i Christiansands stift. 1780 den 9de may indlod mig i egteskab med enke provstinde Birgitta Christina Pavels, som hafde 4 smaae og uopdragne børn, har siden født mig selv 2 en søn og en datter, da ieg for at underholde min familie i et saa ringe kald. hafde iidelig embedsmænds børn i mit huus til underviisning i de academiske videnskaber. 1791 blev ieg beskikket til provst over Ryefølke af S. T. hr. biskop Tybring og samme aar den 18de novembr. aller naadigst kaldet til sognepræst for Hafsloe præstegield, hvor ieg ankom den 21de augusti følgende aar. Dette er et kort indhold af det anbefalede curriculo vitæ, thi in extenso blev det meere.

Hidindtil har Herren hiulpet, Herrens navn være lovet.

Hafsloe præstegaard d. 12te septembr. 1793.

N. Friis.

Denne oversættelsen er lagt ved den latinske originalen i dagbogen på reisen til India. Den latinske tekst er undertegnet Nicolaus Friis.

DAGBOKEN PÅ REISEN TIL INDIA

I Jesu navn. 1773 —

d. 20de decembr mønstrede vi under captain Elphinstoeg og bogholder Battie —.

d. 24de gick ieg om bord som var juule aften. Begge hellig dagene varpede vi ud i reeden og derfor skeedte ingen tjeneste.

d. 27de gick vi til seyls med en o s. ost. Klocken mellem 10 og 11ve. eftermiddag 3 slet gick vi igiennem sundet og helsede Kronborg med 9 skud og fick eet igien og 2 fra Helsingborg —.

d. 30te hafde vi en los om bord fra Norge fra Hommersund 2 miile fra Arendall hvilken vi kiøbte en deel fisk af —.

I Jesu navn 1774.

d. 1te januarj var det meeget stille og efter captainens ordre skeedte ingen tjeneste [ordj mandskabet hafde meeget at bestille paa decket —. Her saae ieg søe svaler.

d. 2den januarj skeedte ey heller nogen tjeneste, det var en god vind og frisk kuling.

d. 3de var det gandske stille —.

d. 4de var vinden til nords nord. til vesten frisk kuling. Vi kunde see Norge Jæderen og var paa 58 gr. 52 m. hvor fore vi gick over stav for at holde fra landet.

d. 9de Vi har i de foregaaende dage haft mod vind af nord vest til nord med afvekslende godt og ondt veyrligt med

snee hagel og stærke byger, men i gaar var det en storm og i dag endnu meere. Da ieg holdt morgen bøn kom en søe som gick over heele decket breckede ind igiennem galleriet og slog ind i cahytten. Skibet har slingret forskreckelig og endnu vedvarer som og den contraire vind, skiøndt stormen endeel har lagt sig, det var ikke mueligt, at nogen tjeneste kunde holdes — vi er ongefæhr paa 58 grad.

d. 12te den contraire vind af nord n. vest vedvarer endnu og har vi overgaaer som og i sær i gaar haft meeget stille veyrligt, men i dag jevn kuling. Vi var ved middag paa 58 grad, 28 m. Ieg talte i aften til min captain om de syge, som ere 5 eller 6 her i skibet, at min instrux tilholdte doctoren at lade mig viide de syge, da ieg tvende gange hafde talt til ham derom, men han befandt icke sygdommene af den beskaffenhed eller farlighed, at min tjeneste var fornøden. Captainen bekræftede det samme og tilkiendegav doctoren at lade mig viide, naar nogen var saa syg at ieg mig hos hennem burde indfinde —.

d. 14de I gaar begyndte vinden af østen med jevn kuling og har vedvaret endnu i dag med frisk kuling, da vi ved middag passerede Hetland, som vi var nær ongefæhr paa 2 miile eller derover. Landet som er bierget at see til som Norge ligger paa 61 grader nordre. Hug det var gandske med snee belagt —.

d. 16de Den gode vind, som er plat for, staaer endnu i gaar med jevn, men i dag med svær kuling, her kommer undertiiden nogen store bølger som gaaer over heele skibet og skyller decket reent og er det mærkeligt, at af de største bølger følger 3 paa hinanden hvoraf den sidste er den mindste. Vi har i dag haft høyden af Færøerne, som ligger ongefæhr paa 61 grader, men vi var dem icke saa nær, at vi kunde see dem, veyret har desuden været tyckt og solen

eengang gandske liidet ladet sig see. Endnu har ieg ingen ordre faaet til at holde tieneste, da captainen har opsat samme, saa lenge det er saa kaldt, og tilkiendegivet mig, at ieg ey skulde gjøre mig nogen umage, førend hd lod mig det viide.

d. 18de I gaar vinden o. s. o., frisk kuling saa vi har seglet imellem 7 og 9 miile i vagten. Luften var særdeeles mild ligesom imod foraaret; men i dag i dag vagten er vinden gaaet til syed; med jevn kuling saa vi nu maae segle imod vinden. I eftermiddag saae vi en seylere — det har ellers baade i gaar og i dag varet tyk luft, saa vi ingen høyde har kundet faaet —.

d. 21de Overgaar var det mod-vind og haardt veyr, men i gaar gandske stille, hvorved skibet af det oprørte hav og stærke dynning slingrede overmaade, dog er skibets bevægelse meere langsom her enn i Nordsøen. I dag har vi haft god vind af nord norden til vesten med jevn kuling saa vi har seglet 15 miile: men nu da første vagt er begyndt er det bleven stille og den liden vind som er s. v. til s. Nu kand mærkelig kiendes luftens mildhed, det har i dag været som om foraaret, saa vi nu begynder at kaste vore vanter, solen har og ligesom givet varme fra sig, vi er paa 54 grad. 36 m —.

d. 23de I gaar hafde vi god vind af n. o. med frisk kuling og i dag samme vind med løy kuling; det har været særdeles mildt og behageligt veyrligt, vi ere paa 50 grad. 24 m. I aftes lod ieg syngte før bønnen den salme: Nu vel an vær frisk til mode. Og da hofmesteren, som begynder sangen 8te dage før hafde nægtet samme at synges, saasom det icke var bruug og den var saa lang, saa fick ieg efter bønnens slutning captainens egen erindring derom, og i morges mellem 7 og 8 slet kom hofmesteren med forespørsel, om der blev prædiken eller der kunde ringes til bøn, og besluttede ieg at holde tieneste, da ieg nogenlunde var betenkt, skiøndt efter aftale med captainen icke var saadant ventende.

Jeg har altsaa i dag holdt min første prædiken. Gud give naade fremdeeles Them. Guds hielp i nøden.

d. 27de I mandags var temmelig godt veyr saa vore bram stenger bleve sadte til og nogere paa toppen; men siden har icke vinden været meeget god snart vestlig snart v. s. til v. under tiiden v. n til v. med tyk luft og regn samt stærk storm, saa store søer ofte er komne heel over skibet, men i dag har det været jevn kuling dog samme vind men mildt og soelskinds veyrligt, vi ere ongefæhr paa 44 grader —.

d. 30de Den samme vind har endnu vedvaret med stille veyrligt men i dag gandske stille, mildt og klar luft, i gaar var vi paa 41 grad 11 m. og i dag paa 40 grad og nogle 30ve m. Ved middag efterat prædiken og tienesten var endt, saae vi en seylere, hvor for alle kanoner bleve udhalte, krudt tilmaalt og alting færdig, om noget fiendtlig skulde fore falde. Mod aften var det ongefæhr en miil fra os. Det var en snog.

d. 1te february I gaar var vinden til v. med jevn kuling for dag vagten og indtil aften saae vi 10 seglere hvoraf 2 gick os tet forbie, saa vi praiede dem. Den første var en engelsk snog kommende fra St. Hubes og den anden en fransk brik kommende fra Cadix, i dag har vinden været s s. o. som er plat for med frisk kuling. Vi har siden i gaar mid- dag seglet 33 miil til i dag middag og var vi paa 37 g. 40 m. saa vi nu passerer Strædet som nock ongefæhr ligger paa 36 g. og nogle m. — Luften har været klar, dog ligesom noget kold vind —.

d. 3die Vinden har i gaar og i dag været til n. n til v, med jevn kuling og mild luft. Vi har ved middag faaet høyden af Madera og venter at faae landet at see i morgen.

d. 5te Den samme vind har meest continueret med en streeg høyere eller lavere. I gaar jevn kuling men i dag meeget stille, solen staaer nu op her klokken 6=41 —. Luften

har været temmelig varm som om sommeren hos os. Landet har vi endnu icke kundet see; men maae vist dette eller andet være i nærheden, da en ugle i formiddag kom til os, og satte sig først paa flag-stangen og siden paa store bramstagen, men maatte endelig maaske af mathed falde i søen.

d. 6te I dag ongefæhr mellem 7 og 8 slet saae vi landet Sto Porto, som ligger en 4 miile fra Madera. Det var i begyndelsen at see til som 2 store høe stacker. Tienesten begyndes 9 $\frac{1}{2}$ slet og da den var endt klokken 11 — saae vi kiendelig landet, som har en temelig streckning i en halv cirkel med tre store haabe. Den forreste haab er den høyeste og synes meest høy hvorimellem er flack land. Dette St Porto er egentlig et eyland, som har faae eller ingen beboere. Mod aften saae vi kiendelig Madera som ligger paa 33 g. og nogle m. men vi maae endnu i natt holde søen da vi ere et par miile fra landet, og det bliver for sildig at løbe ind. Vinden har været til s. — s. til o. med klar og mild luft.

d. 7de I dag klokken 2 kom vi til ankers, og i forveyen kom en jolle om bord roendes af 4re portugiser og hafde en kiøbmand inde som fremviiste brev for captainen af dato 22de sept. 1773, Copenhaqv. siden kom endnu een og dernest den tredie med en officier fra gubeneuren at see sundheds pas. Førend man kommer til Madera ligger 3 store og meeget høye eylande hvorimellem er noget liidet vand. Det mellemste er det lengste og høyeste, de ligger ongefæhr 2 miile eller derover fra Madera. Dette land er besynderlig høyt og ujevnt, man kand see skyerne drive paa det øverste deraf, og foruden byen som ligger ved vandet og synes meeget stor tæller man mangfoldige gaarder og klostere, og da disse alle ere hviide og ligger adskilte hver for sig, saa giver de i søen noget fra landet et behageligt syn og glans, særdeles nu i aften, da der er tendt lys, saa er det at see som en

halv cirkel eller himmel besatt med stierne. Da vi vare til ankers, skød vi 9 skud og fikk 3 igien af et castel fra landet. Her ligger foruden oss 15 større og mindre skibe af adskillige nationer, 2 engelske og et dansk satte flag til. Ingen havn er her men den aabne reed at ligge paa saa det er meeget farligt, thi naar vinden blæser op fra havet og bær ind paa landet, maae alle skibe til seyls, om det var midt om natten. Efter siigende ere for en 6 ugers tiid 8 skibe tilsadte. — I morgen agter ieg vil Gud at gaae i land med captainen og nøyere besee det som er mueligt —

d. 14de I aften gick ieg om bord da ieg hafde logeret hos den kjøbmand som først var om bord hos os ved navn Eiers, et meeget smuckt huus og artige folk tilligemed børnene. En nøyere anmerkning saavel over byen som hvad der er forekommet skal ieg ved leylighed give. Her paa skibet saa meeget at bestille, saa ieg snart igien for at slippe denne uroe agter mig i land —

d. 17de forrige natt kom et engelsk skib som vilde gaae segl, drivende need paa os hvorved vi icke tog nogen skade; men han fick sine kahut vinduer slaget i stykker af vor anker og bug spryd samt en deel af vægter baugen, hvoraf styckerne fandtes paa vor deck. Han hafde endeel fruentimmer med sig, som var i kahytten og ynkeligen begyndte at skriige — I dag gaaer ieg igien i land for at blive indtil vi segler —

d. 22 Om aftenen gick ieg om bord og nogle timer efter kom captainen med skibs assistenten og doctoren, da der strax blev begyndt at lette anker og inden klokken 12 vare vi til segl med en god vind

d. 24de Her blæser nu bestandig nord ost passaten med frisk kuling, saa vi nesten kand dog føre alle muelige segl. Vi har i dag haft bram- stak- og læe segl til, vi ere paa 30 grad.

d. 26de Vinden er da den samme, men noget friskere kuling. I gaar var vi henimod 23 grd. og i dag 21 grad. I gaar formiddag døde captainens haand=skriver og blev der om eftermiddagen klokken 4re syngt den psalme Herre lær mig endeligt og da det sidste vers begyndte blev han i en liig-kiste sat over bord da der tillige blev løst et kanon-skud —.

Jeg besøgte den syge adskillige gange men hd forlangte icke at berettes og nødvendig vilde døe — hans navn Andreas Brinck. Paa 23 g. 32 m. passerer vi Tropicus Cancrī —.

d. 28de. I gaar blev holdt prædiken, hvortil ingen ley=lighed hafde været, saa lenge vi laae paa Madera. Det har ellers i gaar og i dag blæst nesten liige saa stærkt som i Spanske søen, saa ieg har maattet lucke min port, da søen tvende gange slog ind til mig. De har taget læe og bram segl ind, samt toe reeb i mers segl. Vi ere nock ongefæhr paa 18 grad. — Skibet har seglet imellem 6 og 9 miile i vagten —. At ieg nu nøyere skal tale om Madera eller byen Fonciall hvor vi vare, da logerede captainen. assistenten, doc=toren og ieg hos forommeldte kiøbmand Mast. Eiers. Der holdtes et overflødigt bord baade middag og aften, saa vi altid hafde 7 eller 8 retter af baade kogt og steckt fisk, stekt eller kogt kalkun med sous over, høns, buding, terter, sallat, foruden saamange slags syltede sager af landets frugter, pomerantzer, abelciner med andet meere og dernest ebler, valdnøder og til dette den skønne Melvasir eller Madera viin som og engelsk øll hvilket ieg meest drak af. Manden hafde i alt 7 børn en voxen søn i Kiøbenhavn, og en datter i Engel=land, en mindre søn og datter vare hiemme samt 3 voxne jomfruer, som baade vare smucke og anstændige i sæder, sang og dansede vel og liigeledes spillede paa claveer. De hafde været i Dublin efter siigende enhver af dem i 10 aar, hvor=

for hand aarlig hafde betalt for hver 500 rdr. Det er briug hos velhavende familier at sende deres døttre til Engeland for at lære sæder, hvilket ieg erfarer hos en kiøbmand ved navn French, hvor vi tvende gange vare til bords og liigeledes hafde tvende døttre i Engelland. Jeg vare endnu tvende gange til bords hos den tredie kiøbmand som gjorde leve-rance med viine til skibet navnlig Smerdts som var den eeneste familie af reformerte nest den engelske consul der i byen da de øvrige ere catoliker, skiøndt skoter eller irlænder som ere fløttede der hen, — dog spiiser ieg icke gierne hos engelænder med all deres overflødighed, da man aldrig faaer suppe hos dem. Vi vare indbudne at spiise hos den engelske consul; men vi kom der icke. Byen selv er temmelig stor, men naar man kommer derind taber den en deel af sin anseelse fra søen da gaderne ere meeget smalle og ureene, samt tilliige ujevne og kand man icke bruge uden tyck-saaalede-skoe, da steenene ere meget skarpe og spidse. Der er et kastel paa hver ende af hvilke det paa vestre kanten er det fornemmes-te, som er paa en høy klippe og omgivet med vand. Der er ennu strax ved byen op ad landet et kastel som heeder Pico, men de ere alle af ingen synderlig betydenhed. Paa sidst benevnt var ieg, der sad 3 engelske matroser, og 6 vare paa et andet sted, hvilke hafde dræbt deres captain og styr-mand, i søen. Byen har saavidt ieg kunde erfare 7 kirker og klostere. Ieg var i et nonne og et munke kloster, hvor ieg var inde paa en munks kammer. Han forstod godt latin; men var ikke vandt til at tale men vel øvet i det franske. Samme dag blev der holdt siele messe over en riig kiøbmand, hvilket jeg saae. Kisten hvorj den døde var stod paa en forhøyning oppe i koret overtrukken med et prægtigt klæde. Paa hver side var fiire eller fem præster i messe serker, der røgede og sang, hvilket blev besvaret af præste og munke,

som stode langs need af kirken i tvende rader. I midten af kirken var som (en) bog-stoel hvorpaa laae en bog, og der stode 2 præster i hviide messe serker, som liigeleedes holdte messe. En anden dag saa ieg en præst blive baaret til kirken. Foran gik 50 gamle og fattige mænd og qvinder der hver hafde sit lange hviide vox lys. Siden kom en mengde præster munke og studentere. Een var der som bar en fane, en anden var herre paa korset. Nest foran liiget gick een i affarvede klæder som bestandig ringede med en klokke. Den døde var gandske til syne i en kiste uden laag, som blev baaret af 4re karle, som dog ey vare sorte klædte. Munkene ere alle franciscaner bar fodede, med en lang sort kappe og et reeb om livet. Man kommer neppe i nogen gade, man jo træffer to eller tre af de geistlige. Endog skole-discipler har sorte kapper ligesom studenterne. Blandt disse ere nogle ragede oven i hovedet i en ruund deel som en specie, nogle meere, andre mindre og disse ere kandidater, som blive præster. I deres kirker finder man store kostbarheder, et alter var en mengde glimrende steene, som ventelig var diamanter, da der fore samme var trucken som et fint flor, giennem hvilket man saae dem. Foruden det ordentlige alter, findes i hver kirke og paa hver side 1, 2 ja vel 3 altere, som ere i en udbygning. Stoele findes der icke, da meenigheden ligger paa knæ paa gulvet, saa lenge messen varer. De af indbyggerne, som har noget, de har det i overflødighed; men den gemeene mand er det en ynck at see da de undertiiden har en skiorte paa der icke (?) heelt af og en kappe sammensat af mange lappe. De fornemme gaaer alle med sølv kaarder end og til en balbeer og er fruentimmerne overmaade prægtige med silke klæder og kostbare kniplinger. Der er en god negoce der paa landet for europæerne. De gemeene er meest sorte og indhyllede i kaaber, som de har

over hovedet. De har en egen maade at hilse paa, da de favner hverandre og legger hovederne sammen eller til den andens bryst. Nu i fasten gaaer alle baade mand-folk og fruentimmer sorte af fornemme folk. Deres procession som holdtes d. 16de eller 17de saae ieg icke, da ieg samme dag var om bord. Naar man kommer til landet, falder der en temmelig brenning. Der ere stedse en mengde folk, som trecker baaden op og igien ruller den ud paa træ stenger, da heele strand-kanten er en samling af større og mindre stenue, og er heele landet bierget. Deres gaarde ere bygte af kampe-steene, som overstryges med kalk. Deres pak-huuse ere needen under, og oven paa ere deres værelser som ere betrukne og meeget smucke. Hos Mast. Eiers saaes i den fornemmeste stuen en deel konger og dronninger af den Oldenburgiske stamme. Nesten for hver værelse til gaden er en altan, som man kand gaae ud i, og ere vinduerne som dørre derfor. Tagene som ere tæckede med de gamle runde og røde tag-steene ere meeget lave, saa deres lofter i stuerne gaaer op i en fiirkandt efter tagets skickelse, og ligger en meeget stor deel kampe steene paa taget, at muur steenene icke skal falde af. Man finder hist og her mange smucke bygninger. Ellers naar man kommer ind i byen taber den meeget af den anseelse, den har fra søen, da gaderne ere meeget smalle og ureene, og altanerne uordentlige. Det er icke behageligt at spadsere aller helst da det tillige er op og need af banker. En fierding vey eller noget meere fra byen oppe paa et høyt bierg ligger en kirke, hvilken ieg var inde i. Den heeder Fruens kirke og seer udvendig meeget smuck ud som man kand see fra søen; men indvendig er den icke saa meeget smuk. Der er over 50 trappe trin til den. Den heele vey fra byen derop er broe lagt, og paa nogle steder muur paa begge sider, hvor det henger et eller fleere

kors. Langs ad denne vey ligger en deel lyst gaarde, hvoriblandt Mast. Eiers hafde een, som vi var ude at lustere paa d. 13de. Naar det er om sommeren, at viin rankerne og træerne ere udsprungne, maae det være ret behageligt, da man har en viid udsigt baade over landet og vandet, hvor man altiid teller en sness store skibe hvor af dagligen nogle kommer og andre gaaer. Det er engelske som har den meeste handel paa landet, og har deres consul erhholdet fridhed og kiøbt et stycke-jord, som bruuges til en kirke-gaard for de protestantiske. Saavidt mine erindringer om Madera —

Marty d. 2den Vinden har en deel lagt sig, saa det nu er den ordentlige passat luft. — Vi har igien faaet vore læe og bram segl til samt blindere. Vi ere paa 13 grad. 5 m.

d. 4de Vinden den samme men jevn luft, saa varmen er temmelig stærk. Dog mod aften er køligt, da solen er gaaet bort, har luften meere kraft at trænge igiennem —

d. 6te Tieneste med prædiken og catechisation forrettet. Vind og luft som forhen. Skibet segler mellem 3 og 6 miile om vagten liigesom luften og vinden kand være og mindre stærk. Vi vare i dag paa $5\frac{1}{2}$ grad —

d. 8de I gaar vinden den samme med stille. Om formiddagen saae vi en seglere, som gick til Europa. Her saaes en fisk kaldet Hay, som er en stor menneske eedere. Med aften gick vinden til nord. v. som i dag har vedvaret med temmelig stille luft, saa heeden er stærk. Vi vare paa 2 grad. 58 m. —

d. 11te Vinden har i disse dage været foranderlig med stille luft og meeget sterk heede, og hafde vi gaar eftermiddag og aften meeget stærk torden og lyn-jild. Det er skrekeligt som det her kand tordne. I dag har luften været tyk med regn og frisk kuling. Vi vare i gaar paa 1 grad 15 mint og da vi ingen høyde fick i dag, saa haaber ieg til i

morgen middag at have passeret Linien og saaledes overstaaet noget af den stærkeste heede. Vi har i dag fanget en Hay og en Bonnet. Vor sidste stud er for nogle dage siden slagtet og gandske op spist og et sviin, som var kommet løs, sprang af heeden over bord. Her er nu dag og nat altid liige lang. Solen staar op og gaaer neer klokken 6. — Da ieg i aftes ved bønnen lod psalmerne forandre, syntes captainen ickedermed fornøyet, og tilkiendegav samme, men ieg seer mig ickelig til at indhente ordre til saadant formeenende efter egen villie at kunde lade psalmer synges efter tiid og omstændighed —

d. 13de I gaar tyck luft med stille og foranderlig vind til om aftenen, da syd=osten begyndte med frisk kuling; men i dag har det igien været maadelig luft og nu mod aften meest stille med solskin og varme. Ved middag vare vi endnu paa 19 minut. og vil vinden til natten ickebli stærkere skal vi neppe nok naae at passere Linien til i morgen. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 15de I gaar vinden s. o. I dag vagten passeret Linien og skeedte de brugelige ceremonier, da der nogle oppe i merset, som var skib=manden der klædt i laadne klæder med kiek og maske paa, forestiller en gammel mand. Een er klædt som en biørn med lænke og kryber paa hænder og fødder, og en anden driver ham for sig. Med disse følger 4re nøgne og oversmurte karle. Begyndelse skeer med at raabe fra merset som bliver besvaret fra decket, hvorfra vi kommer hvor vi agte os hen og om det er tilladt at komme need at besees skibet. De kommer da samtlig need og sette en stoel til den gamle mand der kommer frem med et kort, og viiser, at de har passeret Linien og forespørger, om der er nogen, som ickefør har været der, og maae den øverste til nederste indfinde sig og lade sig skrive efter eget tycke

for en vis sum penge. De blive derpaa modtagne (de ved cahyt boret undtagen) af de andre, som dybber dem need med hovedet i en tønde vand, oversverter dem i ansigtet ja vel og at skære buxerne op og gandske tilsmørre dem. Siden kommer de rundt om i skibet med en tromme og placat, som oplæses, om nogen haver lyst at fare med gallejen. Det gandske manskab setter sig need paa rumpen og udgør en figur af et skib. Tømmermannen kommer da at efter see skibet og forsyne det med søm om bag bord og styr bord, og bliver de pikkede fast i decket som ey før har været med, hvornest de begynder at roe og imidlertid over øses med vand. Det gielder da hvem der snarest kand komme løs. Den gamle mand er gallej captain, som nu er omklædt med smucke klæder, galloneret hatt og sølv kaarde ved siden. Han commenderer og uddeeler billeter, som betyder maanedspenge. Hernest er det om der er nogen som har taget eet eller andet fra sine kamerater eller i andre maader forseet sig som icke straffes efter artiklerne. Dette bevares til denne dag, da de med en skriftlig ansøgning forlanger og erholder chefens tilladelse og bekræftelse paa den imellem dem afsagde dom at gaae 8 eller 12 gange spis rod. De stilles derpaa i tvende rader med under-officier ved enderne som har et slags gevær og enhver matros sin tamp. De som har begaaet forseelse kommer frem med lænker paa, af hvilken de løsis. Captainen trækker da sin kaarde, trom slageren slaer an og faaer han da sine tilstreckelige hug, eftersom han har forseet sig eller de under ham til. Dernest aftoer og om klæder enhver sig, da een bliver klædt i fruentimmer klæder, hvorved de fornøyer sig heele eftermiddagen med at danse og findes der altiit een eller fleere, som har fiol og kand spille. Enhver ved cahyt bordet maae give nogle flasker viin eller brende=viin, som de tracterer sig med, og saaledes

er det at passere linien. For den, som icke har seet det før er dette spøg artig nok, og kand man ved den leylighed see den gode eller onde forstaaelse imellem dem indbyrdes. — I gaar middag vare vi paa 7 minut søndre bredde og i dag hafde vi endnu icke naaet 1 grad, det har ellers været jevn og frisk kuling —

d. 17de I gaar vinden af s. o. Passaten vedvarer og passerede vi solen, hvorfor ingen høyde kunde faaes, da vi var solen saa nær, men i dag vare vi paa $2\frac{1}{2}$ grad. men her beregnes 1 grad fra 20 til 27 miile. I gaar og dag jevn og frisk kuling —

d. 20de Vinden den samme med bram segls kuling. I dag prædiken og catecisation forrettet, samt tillyst at holdes communion førstkommende søndag. Ved middag vare vi paa 7 grader —

d. 22de Vinden s. o. med frisk kuling, saa skibet segler mellem 4re og 6 miile i vagten. Ved middag vare vi paa 11 grad 6 mint.

d. 25de Vinden den samme enten mindre eller meere skral og ligesaa meere eller mindre stærk. Nu kand man merkelig kiende at luften bliver meere kølig i sær om aftenen. Alle segl staaer bestandig til dag og natt. Ved middag vare vi paa 16 grd 24 m.

d. 27de I gaar jevn kuling men i dag temmelig stille saa varmen har været temmelig stærk. Prædiken og catechisation forrettet, communion udsat til skiertors-dag, da der alleene indfandt sig tvende. — Vi vare ved middag ongefæhr paa 19 grader —

d. 31de Vinden vedvarer. Undertiiiden har den dog været til n. o. snart kuling eller travater snart stille. Ieg har i disse dage været meeget svag dog i dag forrettet prædiken og communion, samt catechisation. Vi vare ved middag paa

21 grad. 20 minut. — Følgende vare til Gds bord: boutellerer Benjamin Smidt, corporal Johan Gotfried Knor — matroser — Gunder Svensen Lange 2 d. 7 comp. Christian Conrad, Niels Halvorsen —

April d. 1te I dag holdt prædiken og catechisation, vi ere imellem 22 og 23 grad. — Vind og væjrlygt som forhen. I nat passerer vi Tropicus Capricorni —

d. 3die I gaar var det meest stille, i dag noget luftig med østen vind og mod aften n. o. Vi vare ved middag paa 25 grad. Prædiken og catechisation forrettet og efter prædiken fick ieg mit offer der beløb sig ongefæhr 45 rdr. Her seer man nu nogle pletter paa himmelen, som de kalder Caps pletter, der lader sig see imod at man nermer sig Cap. Vi har nu i lang tiid icke haft øll; men faaer vores daglige portion vand, saa ieg er meeget kied af det vand og viin —

d. 5te I gaar vinden ost. om eftermiddagen n. o. til n. med jevn kuling og i dag s. v. med sterk kuling saa de har taget store bram segl ind. Vi ere nock ongefæhr paa 27 grad. Nu er luften temmelig kølig og aftenen tager merkelig til. Ieg har nu ladet min port lucke til, da det falder med sterk søe og uroelig veyrlygt. Man seer endnu den fugl kaldet Skræderen, da dens rumpe er som en udspiilet sax, jeg har og, skiøndt for længe siden seet den fugl, de kalder Tassefuglen og nogle Pick-stierter — I dag fick vi en fisk Bonnet til middag, som vi hafde fanget. I gaar begyndt at faae øll —

d. 7de Vinden er nu foranderlig, i gaar tyck luft med slud af ost. og s. o. men i dag smuckt veyr med solskin, jevn kuling af n. v. og n. v. til n. saa skibet har seglet 3 a 4re miil. Disse Caps pletter ere 2 hviide og 1 sort eller mørk, der synes og ere af størrelse som en liden skye. Vi vare ved middag paa 28 grad. 44 minut. —

d. 10de Overgaar begyndte de vestlige vinde som pleye at komme mod Cap, med sterk kuling, saa de maatte tage læe, stak og bram segl ind. Skibet seglede mellem 6 og 8te miile i vagten; men i gaar og dag har de igien haft bram og stak segl, skibet segler mellem 3 og 5 miile. I dag vare vi paa 30 grad. 47 minut. men her segler baade ind paa bredden og lengden, saa der gaaer en 37 miile paa 1 grad. Solen gaaer nu need klokken 5 — 40 m. Det begynder at blivc temmelig kolt. Prædiken og catechisation forrettet. I dag saa ieg en fugl som en liden glinte de kalder strunt-jageren og en søe svale, der var rødagtig —

d. 12te I gaar og i dag meest stille. Vinden foranderlig i dag til ost. Ved middag vare vi paa 31 grad. 27 minut —

d. 14de I gaar hafde vi nordlig vind med revet mers segls kuling saa skibet seglede mellem 6 og 8te miile om vagten; men i dag formiddag er den gaaet til s. o. til s. med jevn kuling. Det er nu gandske kolt om aftenen, og denne begynder tiilig. saa den er temmelig lang — Jeg troer icke de rett fick nogen høyde i dag, da solen gandske lidet lod sig see —

d. 17de Overgaar og i gaar vinden s. o. med frisk kuling; men i gaar eftermiddag gick den noget til n. som i dag vedvarer saa de har kundet ligge øster an. I gaar middag vare vi paa 34 grad. 51 m. som alt er noget over Caps høyde der ligger paa $34\frac{1}{2}$ grad. og i dag vare vi paa 35 grad. 7 m. Nu har vi alleene lengden at segle ind, der ere nogle 30 grd. hvoraf de i dag hafde 8. Her gaar ongefæhr 12 til 14 miile paa en grad. Prædiken og catechisation forrettet. Nord stiernen har vi for lenge siden icke seet, den gaar bort strax efter linien er passeret, og Karls-vognen nermer sig temmelig vandet og vil snart gaae af vores horizont —

d. 19de Vinden i gaar og dag har været god v. til s. og

v. til n. Skibet segler mellem 4 og 7 miile om vagten, med jevn og frisk bram segls kuling, men i aften er den gandske plat for saa de har læe segl til. Vi vare ved middag ongefæhr paa 15 grader —

d. 21de I gaar vinden n. til v. med bram segls kuling men i dag meest n. med stærk kuling i sær eftermiddag mod aften, da de maatte have toe reeb i mers segl. Man saae i gaar nogle fiske som de kalder taniner. Vi vare ved middag paa en 20 graders lengde. Skibet segler nu meest 8te miile i vagten —

d. 24de Overgaar var vinden til n. med sterk storm som stilledes ud paa eftermiddagen med meegen regn og gick vinden til n. v. med jevn kuling som i gaar vedvarede med godt veyrlig. Da vi vare paa $25\frac{1}{2}$ grd. i dag har det liigeledes været godt veyr med jevn kuling men contrare vind i sær fra middag af s. o. Vi vare ongefæhr paa 28 grad. længde og $34\frac{1}{2}$ bredde. Solen gaaer nu need klokken 5 — 23 minut, og kulden tager merkelig til, veyr og vind er meeget ustadigt. Prædiken og catechisation forrettet. I gaar saaes igien endeel taniner.

d. 26de Den s. o. har vedvaret i gaar og dag med jevn kuling, saa vi nu icke gjør nogen forfgang. Vi tabte eendeel i gaar, som igien til i dag meest er indhentet, da vi ongefæhr ere paa 28 grad. lengde og 34 brede.

d. 29de Overgaar var vinden endnu s. o. men i gaar i dagvagten gick den v. n. v. med jevn kuling men dog meest stille og i dag samme vind undertiiden v. til n. med haard kuling. Reebet forre og store mers segl. Vi vare ved middag paa noget over 29 grad. lengde og meest 36 grad. bredde. I dag har ieg seet Caps duer, de ere spraglede og seer smucke ud. De flyve meest 200 miile ud skjøndt vi nu icke kand være 100 miile fra landet. De ere nock søe fugle icke land fugle. Prædiken og catechisation forrettet — Her sees og Vold-fiske.

May d. 1te I gaar samme vind v. til n. eller n. v. med frisk kuling saa vi hafde troet i dag at see landet. Men da det meest har været stille og vinden igien gaaet til s. o. saa blev ingen land seet, i gaar tyk luft, saa ingen høyde kunde faaes, men i dag vare nock ongefæhr paa 29 grad. længde og 34 grad. 20 minut. bredde. Prædikenen og catechisation forret. Nu i aften begynder det temmelig at blæse dog rommer vinden sig noget —

d. 3die I gaar vinden endnu s. o. med jevn kuling, og saae vi en stor mengde Bruus Haaer, som ere meeget store fiske, hvor hoveder ere som store bisseller og sprudder de vand af nacken. Vi vare paa 34 grad 21 minut. bredde, om aftenen begyndte n. v. med frisk kuling, saa de i dag tidlig kunde begynde at see landet, og har vi alleerede naaet det og mod aften kommen ind i indløbet til Bay fals. Men da det er bleven gandske stille saa har de igien vendt ud mod søen forventende hvad nu vinden vil blive. Naar man nærmer sig landet, seer man en fugl de kalder Jan von Jenten. Seer man den først veed man at landet er nær endskiøndt at luften kand være tyck og landet icke endnu sees. Under tiden seer man landet først. Ved indløbet saae vi en seglere et par miile forud —

d. 5te Overgaars nat kom vi igien lykkelig til søes og var det i gaar den heele dag contraire vind af n. v. eller n. v. til n. med frisk kuling, saa de maatte krydse den heele dag; men tabte meere end de vandt, mod aften blev det stille, som vedvarede den heele nat indtil i dag-vagten, da den gick til s. eller s. o. og kom vi hen imod middag lykkelig ind i bayen. Naar man kommer fra søen seer man paa den østre side tre store bierge, og naar man har indseglet disse saa gaaer der en bugt ind i landet, som en halv circel, hvor skibene ligger meeget sicker, der er ellers meeget høyt

og bierget land, og synes høyere end Madera, ved det at det gaer saa steilt op ad. Noget førend man kommer til ankers i bayen ligger en klippe, som de kalder Bager ovnen, da den har skickelse derefter og er hull derpaa, ligesom paa en bager ovn. Der sad nogle tuusinde fugle eller ender derpaa, ind paa landet seer man nogle huuse eller gaarde, som synes meeget smucke. Det sidst ommeldte skib var een af de engelske, som laae paa Madera, og gick segl 8te dage før os. Han kom herind i gaar, og ere her i alt 7 skibe foruden os 4 engelske 2 hollanske og 1 svendsk, som heeder Sophia Magdalena, til China bestemt. De heisede alle flag og sendte den svenske captain strax en slappe med en kortermester om bord til os og lod forhøre, hvorfra vi kom, om alting stod vel til samt bad captainen om bord — I morgen agter ieg mig i land med capt.

d. 17tende Om morgenen tiilig kom captainen og skibs assistenten om bord og blev strax begyndt at lette anker; men da det meest blev stille saa biede vi til henimod middag da vinden af v. eller n. v. begyndte noget meere at blæse, og kom vi lykkelig til segls imellem klokken 12 og 1. — Strax efter gick en engelsk-mand segl, som dog icke var den sidst ommeldte der allerede for nogle dage siden var borte, men en anden som hafde været paa Madera førend vi kom der og nu først for faae dage siden kom herind, og ligger der endnu en tredie, som liigeledes for kort siden er ankommen, og var den som ved sin bortgang fra Madera drev paa os og fick sine cahyt vinduer slagen i tu samt sit gallerie hvoraf styckerne laae paa vores deck — Jeg var om bord paa den svenske kort førend hd seglede som var d. 14de om formiddagen. Her er indkommen 4re frandske orlogsskibe og een hollændere, og derved er de bortgaaendes tall opfyldte saa her stedse har ligget en 10 Skibe. Da ieg kom

i land logerede hvor captainen var hos en baads mand, da de andre steder var opfyldte med engels mænd og er her i denne bay (foruden en stor bygning som et pack huus, hvor hollændere har deres ankere og tov samt en bygning der er et hospital til at bringe de syge i land udi) saa er her ickun 3 eller 4re gaarde, posthaveren, der er en betienings mand og strax kom om bord paa skibet, en gast giver, den om-meldte baads mand, samt en slagtere tillige som forpagtere, da alle skibene her maae kiøbe deres kiød af ham (faarene ere overmaade feede, rumpen alleene kd veyte 11 R) og hertil endnu et andet huus, som alle ligge noget fra hverandre, men ellers grundmuurede og temelig smucke bygninger. Ellers er alting overmaade dyrt, man giver en piaster for nat og dag — d. 8te leyede styrmand Riemand og Fabricius samt doctoren og ieg en vogn, man kører her med 10 elle 8te stude og skiffer paa veyen. Dog kd man og faae heste til Cap, det kostede (dricke penge iberegnet) 16 piaster og liige saameget tilbage. Om eftermiddagen klokken 3 til 4re ankom vi der og logerede hos Ahlman, hvor vi liigeledes gav vores piaster for eet maalet. Man spiiser der meeget vel og var det gandske artige folk. Byen er temelig stor, har stærke casteller, ordentlige og breede gader samt meeget smucke alle grundmuurede bygninger efter europæisk maade. Her laae en snees alle hollandske skibe som skulde gaae til Europa, dog troer ieg nogle vare udgaaende. Havnen er meeget usicker og særdeeles farlig paa denne aarsens tiid, formedelst de indfaldende stærke storm vinde. Skibene kand icke komme til byen; men der er en skønne broe hvor baadene kand legge til at fylde vand og der er en deel kraner, saa adskillige paa eengang kand være der. Et stycke igiennem byen løber en kanal med deyligt vand. Compagniet har en hauge liig kongens hauge i Kiøbenhavn. Derved er

en indhegning hvor man seer adskillige dyr vilde heste, disse har en besynderlig smuck tegning af sorte og hvidagtige streeger som gaar tvers over kroppen saa ordentlig at en skilder skulde icke gjøre det bedre — struts fugle med videre. Her ligger en batallion soldater som ieg saae meeget vel at exercere og fyre. Her er en temmelig bygning, hvor der skal være et bibliotek, men ieg kunde icke komme derind. I byen er kuns een kirke som har tvende præster; men udi landet nogle miile fra byen ere adskillige kirker og præster. Indbyggerne ere egentlig hollændere og reformerte, men der findes liigesaa mange om icke flere lutheraner af danske tydske og svenske og har de et capell hvor der prædiktes og forrettes communion, naar nogen luthersk præst kommer der med et eller andet skib. I aar hafde der været 2 danske og 1 svensk, som alle hafde prædiket, hvilket og den korte tiid tilliige forhindrede mig derfra. Der er begyndt at bygge en kirke, som udvendig er færdig, og penge henlagte strax at kunde fuldføre den naar de hafde tilladelse at faae en præst. Samme saavel som deres capell besaae ieg. d. 10de reed ieg med de andre til Constantia. Der er 3 gaarde af det navn 2 miile fra byen, hvor den bekiendte Constantia viin voxer; men man kand icke faae noget deraf at kiøbe. Det er ellers en smuk bygning, en stor og prægtig hauge hvor der og omkring egnen er anlagt med viin ranker —

d. 12te kiørte vi igien til Bayfals og drog ind til baads manden hvor ieg kun opholdt mig et par dage og gick saa om bord; fornøyet ved at være fra denne grove hollændere, thi det var ubehageligt at see ham gaae op og need af gulvet med en hviid hun og hatten paa det eene øre samt høre paa megen skriigen og praten af hans søe bedrifter og liigesaa mange løgne. Selv sidder han med sin kone for enden af bordet, og hende kand ieg icke bedre ligne end ved vores

matroner ved Gammel strand. Hun hafde iidelig et tørklæde om hovedet og naar hun stundum stemede i med manden tabte ieg gandske min koldsindighed. Der var tvende fruentimmer af deres slægt, som skulde have navn af jomfruer; men de hafde vist icke været i Engelland med Master Eiers døttre, thi man kunde faae ondt af at høre deres tale og see deres uskikkelige lader og grinen. — Da vi ankom til Cap til Ahlmann logerte der en hollandsk land captain, som skulde gaae til Batavia. Samme hafde just den dag til et aftens maaltid og liidet ball inviteret nogle englændere og fruentimer, som alle vare i Cap; men hørte til det skib Dutton, som laae her i bayen. Vi spiiste sammen og efter maatidet begyndte dansen. Mit kammer var just tet ved stuen, og da vore styrmænd og doctor icke bleve inviterede til at danse saa kom de i mit kammer hvor vi aabnede døren at see paa dem og fick hver sin tobaks pibe, hvorved de gode fruentimmer bleve incommoderede og saaledes maatte ophæve deres heele ball — De trende udgaaende skibe Captain Süffer, Hast, og Berg hafde alle været der og igien afgangne samt Captain With som hiemgaaende —

d. 20de Overgaar var det meest stille men i gaar jevn kuling med bram, læe og stack segl til vinden vestlig om formiddagen men om eftermiddagen sydlig, saa de mod aften maatte gaae over stav. I dag har vinden været vestlig og nu mod aften n. v. til v. med frisk kuling saa skibet segler imellem 6 og 8 miile om vagten. Vi vare ved middag paa 35 grad. nogle 40 minut —

d. 22de Nu i dag er vinden n. v. med frisk kuling. Ellers har det fra overgaar været n. v. til v. med stærk storm, saa vi har lænsset for en fok og reebet mers segl, de har maattet tage bram ræder og bram stenger need. Her har gaaget en skreckelig søe. Formedelst det onde veyr kunde

ingen tjeneste holdes. I gaar kunde vi icke eengang faae thee vand om eftermiddagen. I dag har vi haft suppe og kiød af den eene stud som i gaar blev slagtet, da vi har tvende med os fra bayen og 20 faar —

d. 24de I gaar vinden til n. v. med sterk regn og bøyer eller travater, saa ingen tjeneste blev holdet; men catechisation for ungdommen forrettet. I dag jevn kuling meest same vind til i eftermiddag med aften, da den er gaaet til n. o — Vi har i dag seet en seglere forud, at gaae med os, men kunde icke kiende ham da hd var saa langt borte. Jeg troer icke de forandrer meeget nu paa bredden, men segler meest ind paa lengden og var de nock ongefæhr i dag paa $49\frac{1}{4}$

d. 26de De vestlige vinde vedvarer som alle ere gode; men foranderlig enten til n. v. eller s. v. eller gandske v. I gaar med frisk kuling; men henimod hunde=vagten begyndte en stærk storm, som vedvarede til mod middag, da det noget lagde sig. I aften har de igien faaet stor segl til. Vi ere nock ongefæhr paa 35 grad. bredde og 55 lengde — Solen gaaer nu neer klokken 5 mindre et par minutter. Veirligt kolt og foranderlig med regn og solskin undertiiden sterke bøyer —

d. 29de Overgaar og i sær i gaar har det været meeget smuckt veyr med solskin og jevn luft meest stille, vinden til vesters, men i gaar n. o. til n. og i dag det samme med frisk kuling stundum bøyer. De ere nock endnu paa samme høyde; men ongefæhr 60 grad. lengde. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 31de Vinden har i gaar og dag meest været n. eller n. o. til n. med jevn kuling. Alle segl til. I gaar vare de paa 34 grad 21 minut bredde og 61 lengde. I for gaar nat faldt seglmageren need af trappen og slog sig paa stor=lueen saa man tenkte at noget var gaaet i tu inden i; men det befindes icke saa, hd kommer sig og gaaer oppe. Endnu

sees de fugle saa kaldte Caps duer og ligesaa Caps pletter paa himlen.

Juny d. 1ste Det har i dag meest været gandske stille, vinden ellers den samme. Vi ere nu for vist paa 65 grad. lengde mindre end nogle minutter, saa det sidst anførte icke har været aldeles rigtig da ieg maa liide paa andres efterretning herj, som ofte icke veed det selv —

d. 3de Vinden endnu den samme i gaar med jevn kuling og i mod aften frisk luft, men vinden meere n. eller n. o. til n. Veyrliget har været smukt baade i gaar og dag. Vi ere nock ongefæhr paa 69 grad. lengde. Skibet segler mellem 4— og 6 miile — Vi ere nu paa siden eller meest for hukken af Madagascar — skiøndt icke landet saa nær, at vi kand see det

d. 5te Vinden gick i gaar middag med sterk regn om til vesters som i dag har vedvaret med frisk kuling saa skibet segler mellem 5 og 7 miile om vagten. Vi ere nock ongefæhr paa $33\frac{3}{4}$ grad. bredde og 72 grad. lengde. Her regnes $12\frac{1}{2}$ miile paa grad. Prædiken og catechisation forrettet. I gaar blev vor anden stud slagtet hvoraf vi i dag hafde suppe og steeg —

d. 7te I gaar vinden n. v. med jevn kuling og i dag meest nordlig skiøndt det har nesten været stille. Vi ere paa samme bredde og meest 76 grad. lengde — I dag har det været meeget smuckt veyr

d. 9de I gaar og i dag vinden til n. o. til n. eller n. o. til øster men slap kuling, undertiiden stille. Vi ere paa 34 grad. bredde mindre end 2 minut. og $76\frac{3}{4}$ grad lengde, det har ellers været smukt solskins veyr.

d. 12te Vinden har i disse dage snart været den samme n. n. o. Overgaar og i gaar nesten stille men i dag løy kuling og mod aften haard kuling saa de har taget bram

segl ind og reebet mers segl. Jeg har icke kundet faae at viide hvad grader vi ere paa. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 13te Vinden n. til ost. med frisk kuling, de segler nu o. til n. og vare vi ved middag paa $34\frac{1}{2}$ grad. bredde og 80 grad. lengde —

d. 15te Vinden i gaar s. s. v. og i dag n. v. med frisk bram segls kuling samt læe segl til vi vare ved middag paa $33\frac{1}{2}$ grad. bredde og $83\frac{1}{2}$ grad lengde. Luften har meest været tyck. Skibet segler 5 a 6 mile.

d. 17de Vinden i gaar s. v. med frisk kuling til om eftermiddagen da den med travater og regn stillede af og gick om til n. o. til o. som i dag har vedvaret med stille og smukt solskins veyrligt — Jeg veed icke hvad høyde eller bredde de ere paa —

d. 19te Vinden i gaar foranderlig s. eller s. o. men meest stille, i dag s. o. til o. med frisk bram segls kuling. Vi vare ved middag paa 30 grad. bredde og ongefæhr 88 grad. lengde. Prædiken og catechisation forrettet. I gaar slagtede de det sidste fader lands sviin, det veyede over 91 R — Endnu er de samme Caps duer med os, som har fulgt os fra Cap af —

d. 21de Vinden i gaar og dag o. s. o. med frisk bram segls kuling undertiiden solskin, undertiden regn og bøyer. Vi vare nock meest paa samme lengde som sidst meldt og ongefæhr 27 grad bredde.

d. 23de Vinden i gaar og dag den samme som forhen, hvilket er s. o. passaten, som blæser her, skiøndt den er noget skrall undertiiden. Det har været stiv bram segls kuling, og skibet segler 5 a 6 miile i vagten. I dag har vi passeret Tropicus Capricorni, som ligger paa 23 grad. 32 minut. og vi er nock over 90 grad. lengde —

d. 26de I gaar og overgaar samt i dag vinden o. s. o. eller s. o. til o. snart bram segls snart mers segls kuling. I gaar vare vi paa 19 grad 35 minut. saa vi i dag er nock ongefæhr paa 18 grad. eller noget over — Prædiken og catechisation forrettet samt tillyst at holdes communion først kommende søndag — Skibet segler mellem 4re og 6 miile i vagten.

d. 28de Vinden den samme jevn bram segls kuling. I gaar vare vi paa 16 grad. 11 minut. bredde; men ieg veed ey lengden. Varmen begynder nu temmelig igien, saa vi har faaet vor soel-segl op. I dag saa ieg en Pik-stiert, den er hviid og har en rompe som en rotte eller lang pik, hvoraf den ventelig har navnet. Vore Caps duer forlod os ved Tropicus —

d. 30 Vinden som forhen nemlig s. o. passaten, enten meere eller mindre rom og ligesaa slappere eller friskere kuling, men i aften er det ret god bram segls kuling, saa skibet segler 6 miile. I gaar vare vi paa 12 grad. 43 minut. — Nu seer man Taniner

July d. 3die Vinden den samme og heel rom med frisk kuling i overgaar og i sær i gaar; men i dag har det været en halv storm, saa ieg har i dag maattet lucke min port, da søen nogle gange slog sterkt ind til mig. Prædiken og catechisation forrettet samt communion som var meeget besværlig formedelst skibets sterke slingren. Følgende vare til Guds bord: baadmand Johan Christopher Berner, skibmand Lars Jensen Normann, hofmester Christian Larsen Holm. Jeg har icke kundet faae at viide i disse dage hvad høyde vi ere paa da ieg har haft mine meeste efterretninger af captain Knie der med sin kone ere passagerer til Tranqvebar. Han blev overgaar meeget syg, som endnu icke tegner til nogen bedring; dog tenker ieg vi icke ere langt fra Linien; men

at være paa en 6 grad. I dag saae ieg 3 Tosse fugle, og har vi haft jevnlig travater hvorved luften køles som ellers nu er meget varm og var ieg overgaar meget slet i mit hoved af den sterke heede —

d. 5te Vinden i gaar gaaet om til o. n. o. med jevn kuling men i dag meest stille. Luften har ellers icke været saa varm, formedelst de travater og meegen regn, som faldt i gaar. Jeg veed ey hvad høyde vi har, men tænker ongefæhr at være paa en 4 grad. Det lyner en deel i aften —

d. 7de Vinden i gaar østlig, men meest stille til mod aften da det begyndte noget at lufte, og har samme i dag vedvaret af o. n. o. Skibet segler en 4re miil om vagten. Vi vare i dag imellem 1 og 2 grad. saa ieg tenker, at vi til i morgen aften har passeret Linien, om vinden og veyrligt vedbliver. Heeden er nu temmelig sterk, dog icke imod det paa den anden side Linien, da vinden her blæser baade meere og i sær er kølig —

d. 9de Vinden i gaar den samme men meeget stille saa heeden har været stærk. I dag mod middag gick vinden om til s. v. og begyndte det noget at lufte, saa det nu er meere køligt. Samme vedvarer i aften, saa skibet segler en 3 a 4 miil om vagten. Formedelst den indfaldende stilhed har de endnu icke passeret Linien, men var nock ved middag paa 34 minutter, og i aften gaaer Linien forbj. —

d. 10tende Vinden i formiddag n. v. men i eftermiddag v. med af vexlende slappere og friskere kuling. I nat har vi passeret Linien, saa vi i dag nock meest var paa 1 grad norder bredde. Formedelst den sterke heede holdt ieg icke tjeneste i dag, men alleene catechisation for ungdommen. Det lyner igjen i aften. Solen gaaer nu her need klokken 6. Her sees adskillige fugle som Tasse fugle, Maager og

fleere — Nu begynder vi igien at faae de samme stierne som i Europa, Nord-stiernen, Syv stiernen etc. —

d. 12te Vinden i gaar og i dag foranderlig, dog meest til v. — v. n. v. i gaar jevn bram segls kuling men i dag reebet mers segls kuling med sterke travater. Da luften i dag har været tyck med regn saa fick de ingen høyde —

d. 14te Vinden ustadig snart v. — n. v. til v. n. v. til n. i aften v. s. v. men baade i gaar og dag meeget urolig med sterke travater og meegen regn. Vi vare i dag paa 4 grad. 10 minut. —

d. 17de Vinden i disse dage til v. i gaar og i dag gandske v. som er heel plat for, da de har ligget øster an, og var det i gaar stiv kuling; men i dag og i sær eftermiddag en sterk storm med meegen regn og tyck luft, som endnu vedvarer. Da ieg meeget besværligen har kundet skrive dette, desaarsag blev ingen tjeneste i dag holdet. Overgaar vare vi paa $5\frac{3}{4}$ grad. som nesten er Ceylons høyde, hvorføre de mod natten lagde bie formedelst frygt for landet, men vi har endnu i dag icke kundet see noget, saa de igien ligger i vinden ligesom og forrige natt. Ellers har vi i dag meest seglet 20 miile som og i gaar, da skibet har løbet imellem 5 og 7 miile.

d. 19de Vinden i gaar og dag v. n. v. og v. med frisk kuling saa skibet har seglet mellem 5 og 7 miile om vagten. I gaar fick vi endnu icke land at see; men hafde godt haab derom da vandet blev saa meeget grønt, som er tegn, at landet er nær, og saae vi tilliige en mengde fugle, dog lagde de igjen bie med aften og natten til i dag vagten da de strax siden fick land at see, som er Ceylon, en meeget stor øe. Den er icke meeget høy, dog noget paa sine steder. Vi har i dag seglet langs med øen nær paa en 4 a 5 miile, saa vi har kundet i kickerter see flag inde paa et castell til

giensvar for vores. Man kand med blotte øyer see mangfoldige træer, disse efter sigende bære kokos nøder, nelleker, cardemomme, safran, og barken er paa nogle kaneel, kortelig herfra forsyner hollænderen Europa med specerier, og har ingen anden handel eller fæstning paa landet end dem. Jeg kand ellers icke merke noget til den lugt som geographien melder om, at landet giver fra sig langt ud i sjøen. Dog ønskede ieg at komme paa øen. — De har endnu i natt lagt bie —

d. 21de Vinden nesten som forhen i gaar med stiv kuling men i dag slap og meest stille, vi segler endnu langs med Ceylon og i gaar saae ieg landet paa nogle steder at være meeget høyt, og bierge af en besynderlig figur, eet som en munk med sin kappe, hvorfor det og ventelig kaldes munke-bierget. Vi saae i gaar en seglere en engels mand da hd tonede flag og har hd fulgt os endog i dag, da vi igjen har seet nock een som ogsaa følger med os. Vi ere paa 7 grad. 24 minut bredde —

d. 24de Vinden i disse dage s. v. eller v. s. v. Overgaar meest stille, men i gaar stiv kuling og i dag ligesaa, saa skibet har seglet mellem 6 og 8te miile om vagten. Vi seglede endnu i gaar med Ceylon og saae endnu i dag tiilig det yderste som de kalder Trangemale, og da vinden fremdeles i dag har været god og stærk, saa kom vi kysten mod aften paa et par miile nær, da de meente at kunde see Tabatnam, som er en hollandsk plads, men for medelst indfaldende tyck luft lode de ankeret gaae og saaledes forventer hvad vind og veyr vil blive i morgen. Vi har allerede seet de saa kaldte Katmeroe, som ere nogle sammensatte bredder hvorpaa de sorte tage ud at fiske. Een kom os forbie og gick langt acter ud —

d. 25de I morges var det klar luft, saa vi kunde see

adskillige steder paa landet som Tabatnam, Nague der tilhører en mohrer, Karrakal de franske. Da vinden mod klokken 10 blev god, saa lettedes anker og kom vi under segl; men om $\frac{1}{2}$ time blev den igjen imod, og maatte vi lade ankeret gaae. Idmidlertiid kom tvende katmeroe om bord den eene fra Karrakal og den anden fra Tranqvebar. Det er 6 med tove sammenbundne bielker, hvorpaa de har et liidet anker og en stang med et sort segl. Der er 4re nøgne mennesker paa og er det forunderligt, da denne katmeroe er nesten flad med søen og ické af nogen synderlig bredde, hvorleedes de kand staae op ned. Den sværeste søe gaar og kaster den hid og did. De er enten gandske nøgne og har alleene en linnet pose at skiule deres hemmelighed i som med en snor er bunden omkring livet og fra maven neden under om paa ryggen eller rettere ved belte stedet. Nogle har dog som en kort trøye eller vest paa, disse vare blaae og straae huer paa hovedet der er ombunden med et linnet klæde og i denne hue har de nogle biletter paa engelsk, hollandsk, fransk og dansk, som de har haft i mange aar og forespørges der hvorfra vi ere og hvor vi agte os hen. Den fra Tranqvebar var udsendt fra captain Berg som hafde kunddet see os. De maae formedelst contraire vind blive her om bord i natt, thi klokken 3 forandrede vel vinden sig som om formiddagen blæser fra landet og eftermiddagen fra søen men da ankeret net var oppe gick den om igjen, og maatte de lade det igjen gaae til videre forlangende igen i morgen —

d. 26de Imellem 7 og 8 formiddag gick vi under segl og ongefæhr klokken 10 kom til ankers paa Tranqvebars reed. Vi skød 11 skud og fick lige saa mange fra castellet og fra hver af de tvende her liggende skibe. Captain Berg og Wulf til tacksigelse fick de igjen 11 af os — noget efter

kom equipage-mesteren captain Berg og nogle andre og da vor captain samt skibs-assistenten og doctoren fulgte med dem i land, blev der skudt 9 skud og matroserne i forveyen i alle vanter med deres 3de gange hurra. I bemeldte meeget store baad som de kalder Silling, i denne er ingen søm, men bunden sammen med capel garn — vare vel en snees opvartere som fremviiser attester fra dem de har tient paa de andre skibe og søger en hver sin den hos captain den hos assistenten styrmændene doctoren og endelig fick ieg min ogsaa navnlig Rasaba. De ere sorte, men kand tale dansk, saa de tilliige ere tolck. De ere nøgne paa laar og been. Dog har mange som et skiørt de svøber om laarene i sær opvarterne. Disse har en anden dreng under dem. Men har en hviid kavaie af nettel dug, og ligesaa en turban. I begge ørene een eller 2 gulde ringe som ere saa store at de kand gaae gandske om øret og har nogle i det venstre øre een i øret ja vel og om tærne og nogle en kiede om livet alt af sølv eller guld mindre eller større ventelig som hd er fornemme eller riig til og ligesaa guld ringe paa fingrene. De ere her nu formedelst haardt packende veyr.

d. 28de Jeg har i lang tiid haft en opsvulmen kind og er tand kiødet meeget hoven, saa det er mig heel besværlig, hvorføre ieg i morgen agter mig i land, da det formodentlig er en begyndelse af en skiørbud. Vi har i dag igien haft 2 Sellinger om bord —

d. 31de Overgaar kom ieg i land og fick logemente hos præsten hr. Hattung. Byen Tranqvebar er icke meeget stor men har gandske smucke bygninger som alle er grunmuurede og giver den meeget tycke muur en temmelig kiølighed fra sig, der lindrer heeden som ellers er meeget sterk. Den danske meenighed Zions' kaldet bestaaer icke af mange familier og er her paa nærværende tiid til samme 3 præster. Her

er og en catolsk menighed og overalt en besynderlig blanding af religioner. En luthersk mand har en catolsk kone og en catolsk en reformert, da her er stor trang paa blanke fruentimmere og kand man siige om de fleeste at de ere mænds koner — I gaar var ieg om kring hos det samtlige gouvernement som foruden gouverneuren bestaaer af anden stemme hr. Hulbek, dernest Halkiær og secretair Bhie — I dag har ieg spiist hos gouverneur Abelsteen — Formedelst den sterke heede kand gaderne icke være broelagte og ere desaarsag meeget tunge at gaae i. Her er ellers nesten ved alle gaarde og i gaderne træer, som baadc fornøyer synet og ere styrkefulde at gaae under. Til de gaarde ieg har været i er en smuk liden haug, omgivet med en sterk muur og adskillige piller. For hver gaar er gierne til gaden en udbygning, som man om aftenen, naar luften er kølig, kand sidde at fornøye sig med en pibe tobak. Hvad castellet angaaer da er samme af grund muur med en grav omkring. Ellers meeget forfalden og icke af de betydelige sterke. Garnisonen kand ongefæhr bestaae af 50 blanke soldater, men her er endeel portugiser og malabarar, som ieg icke veed hvor mange ere — Her slaas tappen streeg hver morgen og aften. Naar man kommer i land gaaer der en temmelig sterk brending. Deres vinduer her til lands har de icke af glas, men med smaae tremmer af rottinger — Jeg har solgt til captain Berg 4 kvarter Madera og for samme faaet 100 pakoter — en pakot til $13\frac{3}{4}$ ort.

Augusti d. 15de Jeg har i disse 14ten dage været til giest hos adskillige af de til gouvernementet hen hørende. 2de gange hos den nye gouverneur Brovn een gang hos den værende hr. Abelsteen, samt hos hr. Hulbech, Halkiær og præsten hr. Muller hvilke ieg i forveyen hafde besøgt, som er landets skick iligemaade hos alle missionairerne hr. Kohlhoff Maderup,

König, Zeglin, Klein, Leidemann, hvilken sidste ieg icke talte med, da hd sov og var meeget syg, som og nogle dage derefter døde da ieg, saa vidt ieg erindrer mig i tiirsdays var med at følge ham til jorde og høre liig prædiken over ham. Her er for toe eller 3 aar siden ankommen 2 missionairer nemlig hr. John og Müller, hvilken sidste for lenge siden er død og da Kohlhoff og Maderup begge ere gamle og svage mænd, saa ere de ickkun fiire som kand forrette embede. Ieg besøger ofte hr. Maderup som min landmand og en gammel lærd ærværdig mand, hr. John besøgte mig for nogle dage og var ieg i dag hos ham efter løfte at besee deres kirker og skoler; men da han hafde meeget at bestille med sal. Leidemanns sterboe, saa maatte det opsettes til neste uge. Det synes en meeget artig mand og troe lærere. Han gav mig for aaret 1773 en tryckt liste paa skolernes og kirkernes tilstand og fremvext. Et malabarisk a.b.c., (en catechismus paa portugisisk, dette er mig frakommen og i dets sted faaet et andet I Joh. I Jesu Kristi blod renses os af all synd) — tvende smaae malabariske skrifter og et baade med malabarisk og portugisisk, nogle ole blade som de sorte bruge at skrive paa. Paa den eene er et indhold af en prædiken over Tit. 2 at forsage det ugudelige væsen etc. den anden om at tage Cristi kors paa sig etc. Han gav mig og tvende bøger at giennemlese udgivene Halle 1773 af Frylinghausen indeholdende missionairernes dag-register reyser og samtaler med kristne, hedninger og muhamedaner samt catolske og finder som noget synderligt i den engelske missionærie til Tientchinapalli, hr. Schwarz hans beretning, at frimuurer selskabet der hafde begieret af ham at holde en prædiken med forlangende om den broderlige kjerlighed, men da han icke kiendte dette selskabs love eller hensigter saa undsloe hd sig for samme. — nock en anden merkvaerdighed at hednin-

gerne natten imellem 12 og 13de septembr. helliger Wischtnu natt, i hvilken alle tilhengere af Wischtnu (er een af de tre store guder og den mellemste) vaager, brender lys og gjør sig lystige. Missionairerne spurte nogle dage derefter hvad dette betydede, een svarede, at Kisehnen, det er en broder, var født om tolv slet om natten, derfor helligede de den og at det skeede af hyrde slegt, som afgiorde det i deres pagode, hvortil ingen brahmaner kom — I gaar prædikede ieg her i Zions meenighed for hr. Hattung og betragtede til hoved lærdom, den rettfærdighed som gielder for Gud her er en indbildt og selvgiordt som icke gielder den sande og fuld- komne, hvormed vi alleene kd bestaae for Gud, til indgang Dan. 9 — 7 Herre dig har rettfærdighed til men os vort ansigtes bludsel.

d. 22 for nogle dage siden var ieg ude at besøge hern- hutterne eller saa kaldet brødrene, de ere nock en snees i tallet og har ongefæhr 1 fierding vey fra byen en meeget stor haug hvor de planter nelly eller riis, der er det samme her som brød hos os. Der er smucke alleer og mangfoldige træer af cojaves, cocos, palme træer, af disse dog kun faae og det er af disse blade malabarerne bruge at skrive paa, og frugten er de besynderlig efter, da der er en slags saft der gjør rusende. Frugten voxer ligesom cocos oppe omkring stammen af træet, og sidder 5 a 6 eller fleere sammen lige- som vald-nøder, og ere nesten af størrelse som cocos, der kand være som en 8te punds kugle. I bemeldte haug er bygninger hvor de samtlige brødre boer og arbejder enhver efter sin profession, smed, snedkere etc. Her er og en doctor som i byen fortiener meeget. Indkomsterne gaaer i fælles casse. De har en adskildt bygning, hvor de holder deres guds tieneste, og ovenpaa er det flat, hvor man kand gaae at spadserer, og har en smuk udsigt. Saaleedes ere og de

fornemme gaarde her i byen bygte. Jeg har og været udridende og beseet compagniets og missionairernes hauge, der ligger noget længere borte, i hvilke der liigeleedes ere bygninger og gaaer missionairerne gjerne ud om aftenen med deres koner at være der om natten. Der omkring ligger lands byer af hvilke ieg var i 2de meeget store, samt meere smucke og reelle end vores i Dannemark. Her boer hedninger og kristne iblandt hverandre. Ieg talte med en gammel mand, der var en omvendt hedning og land prediger. I den eene bye var en pagod, det er en afguds tempel, og mange pagod vogne, som de paa sine tiider udpynter, og med spil derpaa omfører deres guder, det tenker ieg er taget af jøderne i henseende til tabernaklet. I det andet stycke som ieg har af hr. John finder ieg et eget exempel at være skeet 1771 sidste dag i aaret i Janschaas med en enke som med kongens tilladelse levende lod sig brende. Hendes mand med hvilken hun boede længere imod synden, var af de fornemmeste sammesteds grebet, hans gods mestendeels confiscert og tilsidst døde i fengsel. Konen har derpaa gaet til Tanshane og klaget over denne uretfærdighed. Sagen er kommet for kongen, som befalede den nøye at undersøges, og da hd erfarede, at de fornemmeste der hafde giordt det af et privat had og begierlighed til hans penge, besluttede hd at betale dem med samme mynt. Konen har derimod giordt fodfall og bedet at kongen icke for hendes skyld vilde øve den rettfærdighed, med mindre de selv var kongen skyldige og hafde forseet sig mod ham, saa kunde hd straffe dem. Hun bad derimod om den naade, at hun maatte springe i ilden, hvilket kongen til lod og gav 50 pordas til omkostninger som træe, olie etc. Hun er derpaa som en dronning førdt i staden paa en elephant og siden ud til baalet hvor hun nest et ønske over kongen uforfærdet sprang i ilden og brendte.

Dette ansees hos hedninger som en stor helgen, og har ieg haft nogle manuseripter fra hr. Maderup, hvor der findes om tvende dronninger der ligeleedes lod sig brende med deres afdøde konge, med meeget viidere om malabarernes slegter, skicke, afgude, dyrkelse med viidere, som i mange aar er sancket og veed første kommer i trycken. Formedelst hr. Leidemanns sterboe, har hr. John icke tiid at viise mig om i kirkerne og skolerne, som maae væe indtil Gud vil vi kommer fra Bengalen. I dag har ieg spiist med øvrige fra skibet hos gouverneur Brovn og passerer solen i dag sønder efter saa vi har den liige over os — Alting her i Tranqvebar overmaade dyrt og riis neppe at bekomme.

d. 30de Augusti I disse dage har auctionen over sal. Leidemans efterladenskab med bøger været foretaget, hvor ieg kiøbte nogle iblandt andre et malabarisk nye testamente, en singlaisisk sang bog og catechismus, et sprog som bruuges paa Ceylon. Ellers været ude at ride omkring paa lands byerne, og seet hedningernes pagoder, hvor de ofrer til deres guder samt pagod vogne, dem de udpynter og fører deres guder omkring paa, med spill og meegen stads samt horererne, som danser og leeger for guderne. Man finder ved deres pagoder mange billeder som mænd, heste med mænd paa og meeget andet afgudisk tøy —

Septembr. d. 3die. Nu er vi saa nær segl=færdig, at vi i morgen agter os om bord for at afgaae til Bengalen, hvor til Gud give lycke og velsignelse, da det er et farligt far=vand, og holdes vanskeligere end den heele reyse til Indien for=medelst floden Ganges —

Septembr. d. 5te I gaar middag gick ieg om bord at forblive, og i dag eftermiddag kom captainen med skibs assistenten og de trende til Bengalen passagerer, captain Schyt, bogholder Elers og assistent Bönch om bord. Styrmand

Kærulf og doctoren var kommet om formiddagen. Og blev strax lettet anker med en sydlig vind og var vi nock henimod klokken 6 til segl hvortil Gud give os lycke og være med os —

d. 8tende Vinden og coursen veed ieg nu icke ret, da captain Knie med kone for blev i Tranqvebar. Ellers troer ieg nok de ligger n. o. til n. an, og har det i disse dage været jevn kuling saa skibet har seglet en 5 miile om vagten, dog undertiiden meeget slap, om dagen har man gierne vinden fra landet og om natten fra søen, man regner det for 150 miile til riveret og siden 50 miile op til den danske logie —

d. 11te Prædiken og catechisation forrettet. Hvad vinden angaaer veed ieg icke heller høyden, som ieg icke kand faae at viide —

d. 14de Vinden i disse dage har været contrair n. o. til n. med haard kuling og meegen regn, i sær i dag, da det nesten har skyllet vand need, dog er vinden mod middag bleven bedre v. n. v. men en heel storm, saa vi har undertiiden gaet for focken alleene. Vil denne vind og kuling vedvare til i morgen over, skal vi nock nesten naae riveret. I gaar eftermiddag dog mod aften saae vi land, som de kaldte Vice patnam, som et bierg bredt neden og spids op ad, tet ved var nock et mindre. I søndags slagtede vi en stuud og i nat en anden, da vi har fiire med os fra Tranqvebar, men de ere kun smaae paa en 8 1te.

d. 16tende Vinden meeget stillet af saa det nu er jevn kuling, vi seer bestandig land, som gandske igiennem er meeget flat, og undertiiden seer man nogle træer. Vi har i dag passeret pagoden Jan Granada, som er den største hedske tempel her paa kysten, den ligger tet ved søen og er temmelig stor, da man meeget langt fra kand see den og

synes som en seglere i søen. Nær ved kand man med kickert see døren, derpaa efter siigende skal der være 1000 altere, og ligesaa mange bramariet opholde sig her, og har hedningerne en vis fest om aaret da de for den største deel forsamle sig hertil ligesom fordum jøderne til Jerusalems tempel. Noget efter seer man endnu en pagod som er mohrernes.

d. 18tende I gaar jevn kuling og mod aften stille. Og da strømmen meeget satte os tilbage, saa blev mod aften kastet anker, og igien lettet i hunde vagten, hvorføre folkene hafde meeget at bestille og tilliige meegen uroe i skibet, saa captainen lod mig viide at der ey var leylighed til tjeneste —

d. 19tende I gaar og dag frisk kuling. Og mod aften skød vi om lods, skiøndt man ingen land seer nu, og strax kom en seglere, som vi dog forhen hafde seet og troede at være lods. Han svarede igien med et skud, og nærmede vi os sammen; det var et engelsk toe mastet snogskib med standere paa toppen. Hand hafde et fruentimmer om bord, og er nu kommet om bord til os og skibet igien bortseglet, han har køye og klæder med sig, da han følger os heel ind i riveret. Bag efter var en stor engelsk snog, som fick lods fra samme skib som vi, det var kommet fra Bengalen med riies og bestemt til Madras; men i det haarde veyr hafde forliist 3 ankere saa det nu igien maatte søge Bengalen, vi har nu først at passere bankerne saa kaldet førend man kommer til riveret —

d. 21de I gaar henimod klokken 12 kom vi lykkelig over den første banke, det maa skee naar vandet er voxen, — om formiddagen tiilig. Vi vare en 8te seglere i følge. Mod aften blev det stille og strømmen os meeget imod, saa vi maatte gaae til ankers, og i dag tiilig igien lettet, saa vi igien hen paa formiddagen passerede den anden banke, som er

den verste, der var neppe $3\frac{1}{2}$ favn vand og skibet stikker 16 eller 17 fod dybt, ved middag var vi samlet en flaaede af 20 store og mindre skibe hollandske, engelske og franske lods skibene medberegnet — de halve indgaaende og de andre udgaaende, blandt hvilke et dansk fra Bengalen til Tranqvebar, og hafde vi en jolle der om bord — Vandet seer meeget blandet ud af den skreckelige sand som oprøres af baanden. I gaar saae vi land Belisøe, hører hollænderne til og er meeget høyt. I aften er vi igien gaaet til ankers forventende paa god vind og strømmen at gaae med os — lodsens beretter, at han for nogle dage siden hafde seet der hvor vi laae til ankers ud for pagoden master og stenger af et skib hvorj hd tællede hengende 17 døde mennisker, noget af skroget saae han og —

d. 23de I gaar avancerede vi nærmere til riveret. Her er land at see paa begge sider Inlig, og meget flat land samt sterk skov, hvor der skal opholde sig en mengde tiger. Paa eftermiddagen igien til ankers thi her er ebbe og flod, og naar strømmen er os imod og vinden icke desterkere kand man intet komme frem. Vi har vel i dag formiddag været til segl; men maatte strax igien til ankers men har her liggende ved skibet nogle borrar kaldet, det er baade med en 10 mand og den styrende, disse maae i tilfælde røe skibet frem. Fra vor danske logie har vi i dag haft en basera (det er icke egentlig fra logien men fra en coctermester som boer her for ved riveret for at assistere de danske skibe), det er liigeleedes en baad og hermed afgick nogle sorte passagerer. Et engelsk skib er fra Bengalen ankommen her til ankers og var captainen med en anden ombord hos os i aften og kiøbte en casse viin og et anker brendeviin —

d. 24de I morges tiilig gick vi til segls; men da der icke var vand nock, maatte vi igien til ankers og siden henimod klokken 10 igien til segls, og har vi haft en ønskelig

vind og frisk kuling, da vi har seglet heele dagen, skiøndt riveret snart gaaer den eene vey snart den anden. Vi har nock meest seglet en 20 miile og er det meeget behageligt da man har land paa begge sider, som er flat og meegen skov, saa det seer ret europæisk ud. Riveret er nock icke bredere end en halv miil eller sine steder derover, det seer overalt deylig grønt ud, da nelly eller riisen staaer en deel oven for jorden, man ser iidelig huuse eller heele store lands byer (disse hører meest mohrerne til og ere som vore bønder huuse hiemme) langs med vandet og har de hollandske og engelske hist og her deres logier laste steder noget for an i Riveret har de engelske deres saa kaldet Banqve sall hvor de aftackler deres skibe. Der laae tre store, af hvilke det ene var Duton som var paa Madera og Cap med os. Her nest seer man en hollansk plads Folta kaldet, hvor der laae et meeget stort skib foruden andre smaae som lods skibe eller basera — og tvende som vare i følge med os kastede anker der og saluterede det eene med 11 skud. Seer man paa begge siider skraads for hverandre sterke engelske casteller Buse buse kaldet, der ligger efter sigende 4000 mand soldater. Man saae endeel ved stranden da castellerne ere tet ved vandet. Klocken 1^{1/2} passerede vi gammel Ganges det er førend de engelske casteller eller den anførte hollandske plads — som gaaer paa den anden side ind i landet, og seer man iidelig skibe frem og tilbage, da det dog er det farligste farvand i verden, thi man segler bestandig imellem grunde og en sterk strøm der lettelig besette os paa dem og er det icke de fleeste steder at bierge livet, formedelst den sterke brenning, eet sted maae man segle den saa nær, at den synes nesten at slaae paa skibet —

d. 26de I gaar henimod middag kom vi igien til segls og henimod aften til ankers ud for Kallecuta. Det er sandt,

naar vind og strøm føyer os, saa er det ret behageligt at segle igiennem dette riveer. En toe miile eller maaskee meere førend man kommer til Kallekuta teller man en stor mengde lyst-gaarde, som ligger tet og langs med riveret, nogle iblandt ere som palaierne paa Amalienborg og disse tilhører de fornemme i byen. Strax før byen er castellet, som er af de betydelige og kand efter siigende romme 20 000 mand. Hvor mange der er veed ieg icke, men det vrimlede der inde med mennsker, en under officier kom om bord at høre captainens og skibets navn og blev derpaa hilset fra os med 11 skud og igien ligesaa mange besvaret fra castellet. Strax ved ligger byen der synes at være nesten saa stor som Kiøbenhavn, men skal icke være saa stærk bebyggt. Den ligger langs med riveret og har meeget prægtige bygninger retter palaier til anseelse. Man teller store og smaae skibe en 30 og derover da dog mange nu ere seglede bort. I dag har vi maattet ligge stille formedelst lodsens er taget fra os og nær hafde kommet i fortrede, fordj han hafde fulgt os saa langt da han var udgaaet for at modtage nogle engelske orlogs-skibe, som ere i vente. Vi maae have en hollandsk lods fra Sincera, det engelske lods skib (det er en snog som har to maste og manden en gandske smuck mand og befaren lods — Kesselmann var hans navn), som stedse gick for an var et besynderlig til at segle, hvis liige icke har været i den heele flode, det kunde vente paa et øyeblik, gaa acter ud og komme igien, segle foran og rette sig med segl for os. I dag har vi haft en basera fra den danske logie som er meeget smuk og af en besynderlig lengde, nesten hen til masten (den har kun en mast) er liigesom en cahyt hvor der kand rommes maaske 10 eller 20 mennsker, der er stoele i og meegen commoditet. Denne afhenter vore passagerer — vi har haft adskillige besøgelse i dag fra byen —

d. 28de I gaar var ieg i land for at vilde besøge hr. Kenander: en engelsk missionair, men traff ham icke hiemme, da han har et huus og hauge i den anden ende af byen. Han er en meeget riig mand, da ieg saae den kirke han paa sin egen bekostning har ladet bygge og icke gandske endnu er færdig. Jeg besøgte ogsaa en madame navnlig Hansen, et dansk fruentimmer, der hafde en dansk mand, captain der i engelsk tjeneste, han var for tie dage siden død. Det var Hansens søn i Torbech. — Jeg gick strax derpaa om bord, og kom siden den hollandske lods, da vi gick segl, men kom icke lengere end til den anden ende af byen og der til ankers, hvor vi i dag er bleven liggende formedelst stille veyr — det er en meeget stor heede her og har været i disse dage —

d. 30de I gaar laae vi stille, da der var ingen vind. Ieg med skibs assistenten roede need til et sted de kalder Bernagver, der er en hollandsk plads, omvendte hedninger men katolske, det hollandske compagnie har en hauge her, som dog icke siiger noget, og en stor tom bygning i haugen. Stedet er ellers bekiendt, da det alle er hore huuse, som de fra Kallekat Sincera og søefarende besøge. Ieg hafde icke tenkt det; men det var lett at see af all deres affaires. De lader sig leye i maanedes viis eller meere og er det bedrøveligt, da her er mange saadanne steder i Indien og overalt et saadant syndigt levnet i de større steder. Ieg var der neppe et kvarter, da der icke var noget værd at see. I dag har det igien været stille, saa vi endnu er beliggende paa samme sted —

Octobr. d. 3te Overgaar stille; men i gaar formiddag liden og god vind, og da strømmen icke var stærk imod os saa kom vi til segls og naaede Bernagven, hvor vi igjen maatte ankre formedelst stille og contraire vind som i dag

har vedvaret. Jeg var i gaar i land med captainen, ober styrmanden og Fabricius, med hvilken sidste ieg fornøiede mig med at skyde, da vi hafde tvende bøsser med os i land. Det er daglig en meeget sterk heede. Føde=vahre kand man baade bedre faae her og for bedre kiøb end i Tranqvebar, 3 engelske orlogs skibe er i disse dage ankomne til Callikota og toe ventes endnu —

d. 11te Da det var en overmaade sterk heede og tilliige kedsomt at ligge paa skibet saa tog ieg d. 4de hujus need til den danske colonie Friderichs nagone eller her paa sproget Sellampour. Her er en leutenant navnlig Bechman og 20 eller nogle fleere soldater, og holdes her daglig vagt af en 6 eller 8te mand. Disse alle ere sorte uden officieren — hvortil ieg traff en beqvem leylighed da der kom en dansk basera med flag og vimpel, som var sr. Heiberg der boer paa Kallekata, men drog need til vores logie. Denne maae ieg tilstaae er vel anlagt, da det ligger høiyere og er jevnere end paa Kallekata. Som der findes heele riveret igiennem en mengde træer, saa og her mangos, cocos, palme=lemon og zitron=træer, det er at beklage, at her er saa faa indbyggere, da her neppe er over 4 eller 5 blanke familier, foruden de som ere i compagniets tieneste, og kand man see adskillige rudera af gaarde, som ere nedrevne og familierne bortflyttede formedelst den maadelig negoce her er og den slette justice her holdes. Ved min ankomst tog ieg strax ind til hr. Hiernøe ober hoved sammesteds, det er en meeget brav mand og har et almindeligt godt rygte, men har kun været her et aar og nu bliver afløst af hr. Bhie.

d. 7de fick ieg brev fra Chinsura fra en dansk mand navnlig hr. Wankyff med begiering at komme derop og døbe hans barn samt meddeele ham sacramentet og hafde han tilliige sendt en basera til mig, i hvilken ieg tilliige med ober

assistenten her sr. Marqvart om aftenen klokken 11 begav os paa reysen, og kom der om morgenen klokken ongefæhr 9. Søndagen derpaa holdt ieg communion og døbte barnet som blev kaldet Catharina Carolina. Imidlertid besaae ieg byen som ligger høyere og forekom mig smuckere end Kallekata skiøndt icke nær saa stor. Ieg besøgte gouverneuren, castellet hvor hd boer paa er med muur om, med øvrige conseil samt endeel andre i byen. Her er en kirke, men ingen præst, og holdt ieg forretningen i huuset. Her findes en stor mengde frie muurer, og har de en stor og prægtig bygning strax ved byen, hvor de holder deres forsamling. I dag ankom ieg igien til Seclampour, og var skibet imidlertid d. 9de ankommen, som nu gandske tackles af og eftersees —

d. 13de Bogholder hr. Elers og captain Schytt ere meeget svage, som ieg jevnlig besøger, og da ieg i morges var hos Schyt talede hd dog temmelig frisk men paa eftermiddagen har det behaget Gud at afløse ham fra dette tiimelige —

d. 16te Overgaar fulgte ieg sal. Schytt til jorden, om morgenen tiilig — De har en temmelig stor kirke gaard med en skiøn muur omkring, men ingen kirke. I dag har ieg holdt prædiken her paa skibet og catechisation, samt tillyst at holde communion førstkommende søndag. —

d. 19de I disse dage har de udlosset det salt, som skibet hafde inde fra Tranqvebar og bliver nu skibet af tømmermændene efterseet og i stand satt som de kalder at kalfatre. Hedningerne har i denne tiid haft en fest, da de udklæder et billede med mange baand og zirater, hvilket nogle dage forud er at see paa adskillige steder, siden tager de ud paa vandet med samme billede og der med roer omkring i riveret med musick og med en følge af mange andre baade eller som de kalder borrar, indtil de endelig udkaster dette billede i vandet som de kalder madame Dorga, der skal være kone til Jan

Granada. Hun efter deres digt eller troe gaaer langs ad bunden hen til ham. Ieg har nogle aftener seet heele strandkanten af riveret med et slags med faciler eller andet skinnende andtendt, maaske det er for at lyse denne madame paa sin reyse. Her er ellers blandt disse bengaliter en stor folkemengde. Ieg veed icke om der er nogen forskiel imellem bengaliter og mohrer som ieg icke troer, men kaldes af landets navn og ere egentlig mohrer, der for det meeste ere mohamedaner af religion og kand de have saa mange koner som de kand føde, hvilket er aarsag til den mengde mennsker. For 4re aar siden var her saadan en hunger af mangel paa riis, at der døde mennesker i million tall og laae i haabe tall paa gader og veye. Riveret var over alt fuldt da de sorte smidder deres døde i vandet og holder det for noget lykkeligt at druckne i Ganges. Det er ellers mærkeligt, at mand folkene ligger paa maven og qvinde kiønnet paa ryggen, som ieg selv haver seet, nogle døde svømme her forbi —

d. 23de I dag holdt prædiken og communion i landet i hr. Hiernøes stue og vare følgende til herrens bord der paa landet boende ober hoved hr. Andreas Hiernøe, seconde hr. Ditlev Elers, indvaaner hr. Johan Arents, fra skibet ober constabel Lorentz Peter Fabricius, fierde vagt Andreas Svartzkopf, cortermester Lars Haab, anden tømmermand Carl Tommesen, bødker Christen Hansen, skibs kock Daniel Surland, matroser Hans Philip, Jens Albrect, Christian Friderich Gundel, opløbere Cimon Hansen, Niels Nicolai, efter tjeneste blev holdt catechisation —

d. 26de I gaar har de opholdt med at udlosse salt (dog er der meere end nu i skibet men viin piber og casser ere bragte i land), og i dag gaaer skibs assistenten, styrmand Riimond og assistenten fra landet sr. Marquard til Kallekota for at modtage salpeter. Jeg kommer iidelig til hr. Hiernøe

der er en fornuftig og sædelig mand, han er dansk, men konen engelsk, deres børn ere døde.

d. 28de I dag skeedte den ulykkelige hendelse, at anden styrmands dreng navnlig Christian Myde, da han skulde gaae i land, slap fallereebet og faldt paa rellingen af baaden, som laae neden under, derfra i vandet og saaes han icke meere, da her gaaer en skreckelig sterk strøm. Da ieg i aften var i land, saae ieg paa lotterie som de sorte alle aftener i denne tiid holder, det er paa adskillige af landets vahre, som hals klude tørklæder, dorias etc. —

d. 30de I disse dage har de sat vanter, som har været nedtagne at eftersee og tiære. Og i dag holdt prædiken her paa skibet og efter tienesten catechisation — nogle engelske har været om bord —

Novembr. d. 2den Skibet som forhen har været kalfatret mellem decks, bliver nu liigeleedes her under skandsen og vil det nock snart komme til mig at mit kammer maae nedrives. De har igien i disse dage losset noget salt som er de sortes arbejde, da matroserne har med skibets tackel og tav samt viidere at gjøre —

d. 6te I disse dage begyndt at faae salpeter fra Kallekota samt endnu losset salt. Overgaar har hedningerne igien haft en fest liig den forrige syster eller beslægtet med madme Dorga, som liigeleedes ere et udklædt billede og kastes i søen. For nogle dage siden døde en mand af de sorte hvis kone lod sig brende tillige med den døde som er skick blandt dem i sær brahmerne, og vil konen icke det maae hun leve som et foragtet menneske og icke kand opholde sig blandt slegt og venner. Dog ere der forskiel paa kasterne, nogle og saa vidt ieg veed de fornemmeste lade sig brende, andre begravnes ved strand bredden og nogle kastes i floden — Man hører alle aftener en heslig stemme eller lyd af de saa kalte

jag-halse, det skal være som en blanding af hunde og ræve. Jeg har seet tvende, de ere liig temmelig store hunde, og i disse nætter har en tiger været her omkring i haugerne, saa man maae frygte for at gaae om aftenen. Dog naar man har fackel er man sicker da de for samme eller for ilden ere meeget bange. I dag har ieg holdt prædiken inde i landet og tillyst at holde communion førstkommende søndag paa skibet, efter prædiket holdt catechisation for drenge —

d. 9de Vi har i disse dage kuns haft maadelig veyr, i sær i gaar og dag, da det har blæst en storm og tillige meegen regn, saa de icke i dag har kundet giordt noget lodse lade eller kalfatre, saadan veyr er usædvanlig her paa denne tiid, og er det nu saaleedes, at man temmelig vel kand have europæiske klæder, fornemmelig mod aften da kulden er følelig. Nu faaer man snitte bønner og med første kand vente sucker bønner, samt grønne erter der nu havest her paa denne tiid —

d. 13de Endnu udlosset salt og modtaget salpeter, hvormed de i denne uge bliver færdig. Mit kammer har været nedrevet og kalfatret, og er det heele andet dag (det underste er forhen giordt i stand) nu færdig, saa de nu begynder paa det tredie oven paa. I denne tiid reiser de herfra op i landet til den saa kaldte Pandell, det er en catolsk fest, hvor fornemmelig ufrugtsommelige tager hen at ofre i kirken med viidere, en fest nock ongefæhr som vore kilde reyser i Europa. I dag holdt prædiken og communion her paa skibet og var følgende til herrens bord: cormester Thomas Irgensen, boutellers Mat Christopher Hartman, dreng Peder Tommesen Muller, fra captain Bergs skib, seylmager Niels Kielsen — efter prædiken holdt catechisation for ungdommen —

d. 16te Saltet er nu udlosset og skibet begyndt at til-

tackles at opsette bram stenger og bram ræder. Bengaliterne har igjen i denne tiid en fest, de kaldes saa af landet, ere ellers hedninger, og samme dyrkelse og fester som malabarerne, men forskiellen er imellem dem selv indbyrdes i henseende til deres kaster, da et høyere kast aldrig spiser hos et ringere, heller icke nogen sort hos en christen eller nogen blank mand. Mohrerne, som findes endeel af ere mahumedaner —

d. 20de I disse dage bekommet ongefæhr 10000 I^ß calecut træe, og i torsdag kom styrmand Riedmand og skibs assistent Jørgensen fra Kalikot, hvor de hafde været for at veye salpeter, som de nu alt har bekommet, og fortfares med skibet at tiltacke samt uden bords at kalfatre. Formedelst svaghed i disse dage har ieg icke i dag prædiket men da ieg befandt mig nogenlunde vel, saa var ieg i land paa banke-salen og uddeelte alterens sacramente til en syg matros navnlig Christen Berg —

d. 23de De vedbliver at kalfatre og viidere at gjøre skibet i stand og har endnu i dag indtaget salpeter, som har ligget inde paa banke-salen. Formedelst svaghed har ieg i denne tiid icke været i lande. — Skibs assistenten og doctoren i dag draget til Sincera.

d. 27. Nu er bram-stenger og ræer skudt op, men endnu kalfatres uden bords. I dag været i lande og har ieg prædiket i logen og efter prædiken forrettet catechisation. Doctoren og skibs assistenten i dag kommet igjen —

Decembr. d. 1te i disse dage har de slaget segl under og gjøre sig færdige til reysen. Ober styrmand som tilliige-med doctoren overgaar drog need til Kallekuta kom igjen forrige natt og skeede den ulykkelige tilfælde at en matros navnlig Johan Friderich som skulde bære hans kaarde og stock op ad trappen faldt need med samme og blev borte —

d. 5te I gaar indtaget land-tagene, da skibet som de kalder det var sviine-bunden: det er giordt fast med tvende ankere for og tvende bag. Her har i dag været en stor mengde hollændere fra Sincera hos hr. Hiernøe, gud veed, hvad de har forrettet, men de ere nock alle friemurere, af hvilke han ingen ven er. Om de har overtalet eller tvungen ham dertil det staaer der hen, ieg var meeget bange at de skulde komme her om bord og holde loge, men grossmesteren Linstedt og Marqvard kom alleene mod aften og gjorde en besøgelse — for medelst at de i gaar arbejdede med land taavene, blev ingen tjeneste holdet, Gud maa ellers viide hvad disse frimuurer ere for folck. Wankyf tilstaar at være det; men hd lod sit barn døbe og communicerede for mine øyne med stor andagt. Andre derimod synes at spotte med christenheden, saa jeg har hørdt saa meeget, som ieg icke andet end har maattet legge merke til, men vil forbeholde mine tanker for mig selv. Imidlertiid har doctoren reyst nu med een nu med een anden af officiererne enten til Sincera eller Kallekata, saa ieg troer de nesten alle ere det. Ellers er vi i dag gaaet fra Friderichsnagour for at gaae op og ligge ved den Mohriske plads, men førend vi kom der skeede den ulyckelige tilfælde, at skibet stødte og stod nock $\frac{1}{2}$ tiime, der gick 3 af forhudnings plankerne og et stycke af straae kølen af skibet dog er det icke bleven leck, saa de agter at gaae med det til Europa —

d. 9de I disse dage indtaget packer, og ligger vi endnu paa samme sted. Doctoren talte forrige aften om, at Lindstedt kom om bord paa søndag, gud veed hvad han vil. Jeg tenker dog at have fred i skibet og der være sicker, imidlertiid vil ieg altiid bede om Guds hielp i Jesu Christi navn.

d. 11te formedelst at tømmermændene hafde arbejde og matroserne ligeledes med at imodtage packer fra Friedrichs-

nagour, saa blev ingen tjeneste holdet. Ellers ligge vi endnu ved den saa kaldte Mohriske plads —

d. 13de I dag ere vi kommet noget viidere frem, og har naaet op til Bernagooe. Endnu har vi faaet noget fra vor plads samt endeel riis, som tilhører een og anden i skibet. Ieg selv 50 sæcke.

d. 16tende Overgaar passeret Kallekota, samt alle de lyst gaarde som ligge langs derfra med riveret. Vi hilsede castellet med 11 skud og fick liigesaa mange igien, og troer ieg nock de strøg deres bram segl. Ellers avancerer vi snart noget og snart igien til ankers, saa det er et sterkt arbeyde for folkene —

d. 18de Formedelst min vedvarende upasselighed blev i dag ingen tjeneste holdet, desuden efter captainens villie skeedte ingen paa hid-reysen, saa bliver det vel ligeleedes paa hiem reysen til Tranqvebar, og folkene har stedse at bestille enten med packer at indtage eller med ankeret. Dog ere vi nu fortøyet og blive her liggende nogle dage, det er noget førend man kommer til Folta, ieg troer stedet heeder Moiper

d. 25de I disse dage avanceret fremdeles ud af riveret, een nat til ankers ved Folta, en anden ved Kolpig, som var i gaar, og var det tillige et aar siden ieg gick om bord. Vi har og i disse dage faaet en hest om bord og et faar faaet tvende lam. Ingen guds tjeneste bleven holdet, heller icke er ieg endnu restitueret. Vore borrevoller følger os nu bestandig ligesom paa hid-reysen og stundum roer skibet, og seer man nesten daglig adskillige skibe op og need af riveret —

d. 31de I disse dage fremdeeles avanceret saa vi i dag er kommet til ankers ved Inselig, som er det yderste af riveret, og har de nu fortøyet skibet for at oppbie expedi-

tionen fra Friderichsnagose og agter dernest at gaae til søes. Her ligge adskillige skibe smaae og store, et hollandsk, som var det der kom ind med os til Folta og et engelsk gick segl i aften, i gaar passerede vi et fransk orlogs skib og nogle engelske. Vi helsede med 9 skud og fick fem igien fra den engelske som hafde standere paa toppen, man saae soldatere at skildre der om bord. Og saaledes har vi nu endt det gamle aar. Den treenige Gud være ævig lovet for sin meegen miskundhed og naade, der har været med og over os i dette forbigangne aar, hans forsiun styre os fremdeeles i dette tilstundende og udføre alle ting med os til sin ære og vor sande gavn og beste. I Jesu Kristi navn vi bede dig saa saare giv os et glædeligt nye aare dig til ære og os til gavn.

I Jesu navn.

1775 —

d. 1te January I Jesu Kristi navn vi bede dig saa saarc giv os et glædeligt nye aare dig til ære og os til gavn. Formedelst min vedvarende upasselighed har ieg i dag tilskrevet captainen og oberstyrmanden med erønskning af et fornøye- ligt nye-aar. Desuden hafde folkene at arbeyde med at indtage gods som tilhører en madame der er syster til madame Abelsteen i Tranqvebar og gaær med os didhen, hvorføre ingen tjeneste kunde skee, som ieg dog hafde ønsket nest Guds hielp og mine svage kræfter at vilde forrette. Guds og Jesu naade være med og over os i dette begyndte nye-aar og give mig lyst og kraft til at forrette mit embede, at det maae skee ham til ære mig og alle siele til opbyggelse og salighed —

d. 6te I gaar kom sidst nevnte madame hvis mand endnu lever og har været gouverneur paa Decher. Hun har tvende

børn med sig, liigeleedes kom hr. Elers og Berner som ere anden -og tredje stemme paa Frederichsnogore med assistenterne Lyché og Hielte, der hafde expeditionen med sig efter hvilken vi nu i nogle dage hafde ventet. De spiisede til middag og aften og under middags maaltid gick canonerne tvende gange 9 skud og om aftenen ved deres bortgang endnu 9 skud med tvende gange hurra. Idag er vi gaaet segl fra landet, men maatte dog snart igien til ankers, saa vi icke kom over sandbankerne, hvorfra de først regner at komme til søes —

d. 8te I gaar kom vi noget viidere frem, men da det mod aften blev stille maatte vi igien gaae til ankers, men i dag tiilig lettet og er vi nu over bankerne, saa baaden og jollen ere tagne ind og lodsén mod aften gaaet om bord paa sin sluppe. Siden efter blev det stille saa vi igien maatte ankre og skød de et skud, at lodsén endnu skulde bie, for at ansee vind og veyrligt i morgen. Ingen tjeneste forrettet —

d. 11te Overgaar morges tiilig skiød lodsén skud til at lette, da det noget begyndte at lufte, og svarede vi ham igien, skiøndt vi allereede hafde begyndt at vinde anker ind, og da vi vare komne til segls, blev atter skudt fra os til afskeed, at han nu kunde gaae hvor han vilde. Det var en stor klos denne los, saa færme og brav en mand som vores engelsmand var paa hen-reysen saa slet var denne med navn Hartmann, en hollændere fra Sincera. Vi har nu siden bestandig seglet, da vi ere i rum søe, og har en stedsevarende vind som ieg troer er nord-ost passaten med slappere eller friskere kuling, saa skibet har seglet en 5 miile, undertiden meere eller mindre. De maae ellers forandre grader, hvorved reysen giøres lengere, saa det nock bliver en 250 miile fra riveret til Tranqvebar —

d. 15tende Det har mest været stille i alle disse dage saa vi icke ere komne ret vidt, men ieg veed icke eller kand faae at viide hvad vi ere paa. I aften har det dog begyndt liidet at lufte, om Gud vil samme maae vedvare, prædiken og catechisation forrettet. Mit helbred er endnu icke aldeles vel, da den beklemmelse, hvoraf ieg i saa lang tiid har været angrebet, fremdelees fra og til vedvarer —.

d. 18de Det er det samme stille veyrligt som forhen, undertiiden kand det komme med et kast-vind, som dog icke varer lenge, ellers troer ieg vi i dag vare paa 14 grad. og nogle minut. coursen s. v. —.

d. 20de I gaar saae vi 3 seglere een med engelsk flag men de andre vare saa langt borte at vi icke kunde kiende dem. Ellers har det været stille, indtil i efter middag da n. vind begyndte, som i aften har temmelig taget til at lufte. Vi har heele dagen seet land, som visse stæder er meeget høyt og har vi tilliige kundet see en bye, hvor der var hol-landsk flag. I dag vare vi paa 13 $\frac{1}{2}$ grad.

d. 22de I dag henimod middag kom vi Gud skee lov til ankers ved Tranqvebar og strax kom en selling ud med hvilken captainen og madme de Gronges med børn gick i land. Jeg begierte at gaae med, men captainen svarede, at der kom strax een med hvilken skibs-assistenten og ieg kunde gaae. Men da ieg syntes ligesaavel at ville være i den første selling som de mange sorte her vare paa skibet, og frygtede tilliige formedelst den stærke søegang, at ingen fleere kom ud, bad derfor igien ved sin bortgang at følge med. Men han bad styrmændene behage at holde mig. Og saaleedes maatte ieg forvente, da endelig en anden selling ankom, med hvilken Jørgensen og jeg gick i land og da vi strax gick op til gouverneur Abbestee fandt vi et meeget stort selskab, da adskillige fremmede vare ankomne og som de endnu sad

ved bordet og spisesede saa fick vi der vores middags maaltiid. Siden gick ieg i mit forrige logie hos hr. Hattung der at forblive.

d. 29. Formedelst hr. Muller i Torsdags aftes paakom en blodstyrten hvoraf han ofte er besværet, saa prædikede ieg i dag i Zions kirke og hafde til hoved lærdom Guds storm=vinde som salige revselsler over menniskene 1) Guds storm vinde betragtet 2) som salige revselsler over menniskene; til indgang ps. 55. v. 7—8. 9. Og da det tillige var kongens fødsels dag, saa erindrede ieg samme for meenigheden med velsignelsers ønske over kongen og det kongelige huus. Til denne dag bliver af de sorte opbygget en stor bygning af træe verk som de kalder pandel, i hvilken der icke er et eeneste søm, men alt bunden sammen. Den er indvendig prydet og behengt med speile og sirdser. Gouverneuren Abbestee gav derj et stort tractement til middag og ball til aften, hvor de fleeste europæiske ere ind buudne og en stor deel fremmede fra engelske og hollandske pladser som til denne tiid indfinde sig. Efter prædiken gick gouverneuren i benevnte pandell, hvor alle byens betientere ere tilstede at gratulere, som gouverneuren paa kongens vegne modtager, og er heele garnisonen opstilt, som samtlige tvende gange fyrer. De kand med blanke og sorte maaske være en 200 mand. Klocken 12 blev kongens skaal drucket og gick canonerne heele castellet rundt, samt fra begge de danske her liggende skibe, hvilket liigeledes skeedte morgen og aften. Jeg gick ellers hiem førend middag, da ieg hellere hafde lyst at spiiise for mig selv. Men mod aften gick ieg derop at see paa et fyhrværkerie som de sorte anstiller, da kongens navn brender, en mand paa en hest, og andet meere hvilket gouverneuren først antender, siden kastes raketter, hvilket alt er gandske artig at see og varer nock en tiime eller meere.

Jeg har ellers i disse dage giordt opvartning og besøgelse hos begge gouverneurerne og de øvrige af raadet, samt missionairene og andre her i byen. Og har ieg tillige været til bords hos den nye gouverneur Brown.

February d. 5te I disse dage har ieg stundom været ude at ride og ellers alle dage gjør en spadsere tour, da mit helbred endnu icke er det beste. Ieg har og været ude paa skibet at see til en syg.

d. 12te Intet noget synderligt forekommet, uden at ieg har med den liden negoce at gjøre, som ieg kd have, ieg har ellers været ude paa Tellalli der er en stor lands bye, og hvor der er en meeget stor pagode i hvilken der for en 10 aar siden blev i hielslagen en leutenant med 28 mand som vare udsendt fra Tranqvebar imod nogle oprørske sorte; men da disse vare nogle tuusinde og de blanke manglede til sidst krudt og kugler, saa flygtede de ind i pagoden, hvor de uagtet all tapper modstand bleve ned lagde.

d. 15de I gaar gick ieg om bord for at faae mine sager nogenleedes satte i stand, efter at ieg forhen ligesom ved ankomsten, hafde sagt mit farvel til stadens fornemmeste og øvrige. Og maae jeg til staae, at Tranqvebar er en meeget net bye og smucke bygninger, naar der alleene var nogle riige negocerende og icke saa stor blanding af religioner. I dag eftermiddag kom captainen om bord og noget efter gouverneur Abbestee med kiereste og tvende børn samt madme de Gronges' søn og missionair hr. Kleins, der alle gaar med til Europa. Foruden dem som vare i sellingen med gouverneuren fulgte 2 andre sellinger i hvilke samtlige vare hr. Halkier og kiereste, hr. Klein og kiereste, madme Kolhoff, hr. Bhie Borgen, Passovan med fleere og nogle engelændere, samt en stor mengde sorte, hvilken afskeed skeedte med meegen graad, saa captainen paa skrømt

lod mers seglerne hidse for igien at faa dem fra skibet —

d. 16te I dag tiilig kom endnu monsr. Haxen der er som secretair hos gouverneur Brown i en selling og da han gick bort, blev han hilset med 7 skud og strax blev lettet og hilset castellet med 11 skud, og et engelsk skib her liggende, som hafde givet os 15 skud fick igien 9. Men i gaar blev skudt ved deres bortgang fra skibet, som hafde fulgt gouverneuren om bord ved hr. Halkier Bhie med fleere 11 skud, ved Borgen og Passovan 7 og ved den tredie selling 5. Ellers har vinden i dag været os imod, saa vi stedse har maattet krydse og endnu seer Tranqvebar, skjøndt vi dog er noget derfra —

d. 19de Overgaar var det endnu mod-vind, men i gaar og dag god vind med frisk kuling, saa skibet har seglet mellem 4 og 6 miile i vagten. Ellers kommer vi nu icke den cours som paa hen-reysen, da vi icke faaer Ceylon at see. Prædiken og catechisation forrettet. — Hvad grader de ere paa veed ieg icke, men coursen troer ieg nok er s. o. og vinden til n. — Vi har ellers faaet vor skib overmaade vel forsynet med høns en 400 høns 300 ender, nogle og tredive giess og saa viidere efter avenant — kalkuner, gies, ender, stude kalve, en koe som melker, sviin cabridger, duer, som alt tiener til reysen. Forrige natt imellem 3 og 4 slet døde vor slagter Benjamin Gotfried Kloese. og i dag da den første psalme var sungen til prædiken blev han satt over bord og fick et canon-skud — Jeg var hos ham silde om aftenen og tilbød mig at berette ham men han vilde opsette det til om morgenen.

d. 22de Vinden i disse dage god med jevn bram-segls kuling, coursen meest synden og vare de i dag paa 8te grader. Skibet segler imellem 3 og 5 miile om vagten —

d. 26de Vinden til n. med jevn bram-segls kuling og vare vi i dag noget over 2 grad. cours s. Prædikenen og catechisation forrettet —

d. 28de Vinden meest den samme, coursen liigesaa og manglede der ickun nogle minut. ved middag — saa vare vi forbi Linien, som nu mod aften allereede er skeet — I dag har ieg seet en søe=fugl, som ieg icke veed hvad den heeder. Det er ellers icke saa varmt nu under Linien som paa udreysen, eftersom det er jevn frisk luft — I gaar har matroserne holdt fastelavn med at rive hovedet af baasen og siden var skib=manden udklædt som en bonde og en matros som hans kone med sin kurve hvorj hun hafde høns og eeg at selge og manden en stud som var en udklædt matros med horn i panden og en anden som en harlequin, hvilket de altsammen forestiller gandske vel og siden danser en tour og dermed er det endt som altsammen skeer for at faae nogle potter brende=viin —

Marty d. 2den Vinden i disse dage fremdeeles god med jevn bram segls kuling, coursen den samme og vare de i dag paa 3 grad. synder bredde.

d. 5te Vinden god med stiv bram segls kuling, coursen s. en halv vest. I gaar passerede vi solen og da den var liige over os, saa den ingen skygge kunde give, saa fick de heller ingen høyde, men troer nock at være paa 7 til 8 gr. Cathechisation forrettet, men ingen prædikenen, formedelst det ustadige veyr med travater, som falder her og sendte captainen derom bud til mig i morges tiilig —

d. 8te Overgaar vinden god, men i gaar meest stille og i dag liigesaa med contraire vind, den liden som er, ellers har den rummet sig noget mod aften saa det er ligesom s. o. vil begynde der er den forventende passat vi vare i dag paa $9\frac{2}{3}$ grad. Man seer her stundum søe=fugle og falder

her jevnlige travater — vor sidste stuud slagtet, saa vi nu kuns har koen og kalven tilbage —

d. 12te I disse dage meest stille med foranderlig vind og i sær baade i gaar og dag, saa vi ved middag vare ickun paa 10 grad. 35 minut. og desuden at det har været stille, har den liden vind været contraire. Prædiken holdt og catechisation for drengene — samt tillyst at holdes communion førstkommende søndag —

d. 16de I alle disse dage meest gandske stille saa vi icke har kundet avanceret det mindste.

d. 19de Overgaar endnu stille, men i gaar og dag frisk bram segls-kuling i sær i dag da det seglede 6 miile stundum 7, og vare vi i gaar paa 12½ grad. og i dag paa 14 grad. Vinden s. o. dog undertiiden meeget skrall. Prædiken holdt og catechisation for drengene og vare følgende til herrens bord: matroser Friderich Nielsen, Jørgen Jørgensen Dalberg, Gunder Svensen Lange, Wilbrant Andersen, Torbiørn Nielsen, opløbere Svend Gad —

d. 21de I gaar stiv bram segls-kuling, men i dag noget slappere. Vinden af en s. o. undertiiden af s. o. til s. med travater, og vare vi ved middag paa 18 grad. bredde —

d. 23de Passaten vedvarer med frisk bram segls-kuling, og vare de ved middag paa 20 grad. men her segles nu baade paa lengden og bredden, saa der gaær over 40 miile paa en grad, cours s. v. til v.

d. 26de Vinden den samme i overgaar og gaar med frisk kuling, men i dag har det slappet, coursen er nu s. v. og vare de i gaar paa 21 grad. 48 minut. og i dag noget over 20 grad. lengden er nogle 80 grad. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 29de I de forrige dage meest stille med foranderlig og contrair vind, men i dag eftermiddag begyndte igien syd-

osten, saa ieg tenker vi i morgen skal passere Tropicus der ligger paa 23 grad. 32 minut. hertil regner man den halve vey fra Tranqvebar.

April d. 2den Tropicum Capricorni passerede vi den 30te Marty og har det i disse dage været slappere og friskere kuling dog med god vind meest s. o., men i dag har det været stiv bram-segls-kuling, saa skibet undertiiden har seglet $8\frac{1}{2}$ miile. Men da det tilliige regnede den heele formiddag, blev ingen prædiken holdt, siden tienesten nu forrettes oven paa skandsen formedelst at gouverneuren har kahytten. Ellers skeedte overhørelse med drengene. Formedelst benevnte tycke veyr fick de ingen høyde, men i gaar vare de nock paa $25\frac{1}{2}$ grad. bredde, men lengden veed ieg icke.

d. 5te I disse dage vinden østlig coursen rett vestlig frisk bram segls kuling med godt veyrligt. Men imod aften har det været haardt veyr med torden og lyn-jild samt stærke bøyer. I dag vare de paa 27 grad. bredde og ongefæhr 71 grad. lengde.

d. 7te Vinden s. o. undertiiden s. o. til o. med slap bram-segls kuling. Coursen v. til n. og vare de i dag paa 27 grad. 52 minut. bredde og 67 grad. 13 minut. lengde —

d. 9de Vinden meest den samme, men meeget stille til i gaar eftermiddag begyndte en frisk bram-segls-kuling, som i dag vedvarede og vare de ved middag paa 28 grad. 18 minut. bredde og 64 grad. lengde. Cours: v. Prædiken forrettet og overhørelse for drengene — I dag har de slagtet vor koe, som kun var mager —

d. 11te Vinden s. o. undertiiden s. med frisk kuling saa skibet segler 5 til 6 miile om vagten, cours rett w., ved middag vare de paa 30 grad. bredde og ongefæhr 60 gd. lengde

d. 14te I overgaar vinden god, men i gaar contrair med

en halv storm og tyck luft, hvorfore ingen tjeneste blev holdet, men i dag forrettet prædiken og catechisation. Vinden forandret sig til s. s. o. men slap kuling og en stærk dynning, ved middag vare de paa 32 grad. og nogle minut. bredde og paa ongefæhr 56 grad. lengde. Cours: v. til n. —

d. 16te Vinden i disse dage foranderlig dog meest n. o. med slap kuling undertiiden bøyer, og vare de ved middag paa lidet mere bredde end sidst og $53\frac{1}{2}$ grad. lengde. Prædiken holdt og overhørelse med drengene. Men under prædiken sprang vinden gandske om, saa ieg kort efter textens deeling maatte slutte med Fader vor og herrens velsignelse. Da de vare færdige med seglenes forandring, lygte klokken, at folkene skulde samles og fick ieg mit offer som beløb sig 70 rdr. men gouverneuren gav alleene 30 rdr. som nesten udgjør det halve — I gaar saae vi en død mand drive forbie paa noget som man icke kunde see hvad det var men man saae benene, at han hafde skoe paa og det syntes som underbuxer og viidere linnet at være fiint saa det icke har været en gemeen, i kickert kunde man klarligen see det —

d. 19de Vinden i overgaar god med reebet mers segls kuling, saa det var en halv storm, men paa eftermiddagen stillede det af med stærk torden og lyn=jild, som igien begyndte om natten samt sterk regn. I gaar og dag vinden contrair og foranderlig med tyck luft, saa de ingen høyde har faaet, cours skulde være v. s. v., men de kand icke legge den an —

d. 21de Vinden i gaar og dag god af en s. o. men en heel storm, saa vi gick i gaar for en fock og 3 reeb i store mers=segl, men i dag icke saa sterk og har de i eftermiddag faaet fleer segl til. Cours i gaar v. i dag n. v. Ved middag vare de paa 34 grad. nogle og 20 minut. bredde og lengden er nock ongefæhr 44 grad. —

d. 23de I gaar og dag har vinden icke været ret god men jevn kuling. Formedelst det ustadige veyrligt blev ingen tieneste holden, men overhørelse med drengene. Mod aften fick de land at see som de peylede og ere vi ongefæhr en 70 miil fra Cap, paa de saa kaldte Banqver, da de i gaar og dag her haft lod-skud paa en 90 og 80 favne vand —

d. 26de Vinden endnu contrair af en n. v. med jevn kuling men i dag reebet mers-segls kuling, saa vi har maattet krydse her paa Banqverne, hvor vi nu har 60 og 50 favne vand og kand vi nock være en 50 miile fra Cap. I de forrige dage har vi seet en seglere, men i dag er han os saa nær at man kiendelig kand see hans master og segl. De har i disse dage fanget en skønne cabbelja. Ellers er det henimod middag begyndt med en heel storm, saa de har taget bram ræder og stenger need, og det samme veyr vedvarer endnu i aften saa de maae ligge bi for et reebet stor-segl og driver vi nu en stor deel tilbage igjen, thi ved middag vare de paa 35 grad. og 30 minut. bredde og 37 grad. 55 minut. lengde —

d. 30te I disse dage meest stille og contrair, saa vi endnu icke er kommet til Cap. Ved middag vare vi paa 35 grad. 16 minut bredde, lengden veed ieg icke. Holdt overhørelse med drengene, men ingen prædiken, da captainen i morges lod ringe til bøn formedelst det uvisse veyrligt som her falder, skiøndt i dag har det været meeget smuckt soelskin, jevn kuling men vinden v. n. v. — Overgaar tonede vi flag for seglerne som igien svarede med sit franske flag —

May d. 3die Overgaar meest stille og contrair, men i gaar og dag jevn kuling og god vind, men tilliige meeget taaget, saa man icke kand see noget for sig eller hucken af Cap, som de tenker at være nær ved. Vil det blive klart i morgen, skal vi nock kunde passere den —

d. 5te I gaar saae vi kiendelig landet og passerede forbi, da vi søgte at ville gaae ind. Men vinden blev os imod og er derimod god til at fortsette reysen. I dag har de igien forsøgt at vende mod landet, men vi vare alt saa langt fra landet, at de icke kunde see det, og det blev siden aften. I gaar saae vi under Cap 4re seglere, som vare udgaaende skibe, de vare paa $34\frac{1}{2}$ grad. bredde.

d. 7te I gaar og dag meest contrair og har det tillige i dag været haard kuling med bøyer og regn hvorføre ingen prædiken blev holdt, alleene overhørelse med ungdommen. En matros var i dag for spillet og fick sin reene lusing, fordj han hafde spillet kort og kocken som den anden skulde have det samme, men han slap. I dag vare de paa 33 grad. 56 minut bredde.

d. 10te Overgaar og i gaar har vi haft s. o. passaten med stiv kuling, saa skibet har seglet imellem 6 og 8te miile i vagten. Denne vind, som nu er plat for vedvarer heel forbie Linien. I dag jevn kuling med 6 miiles fart, i gaar vare de paa 32 grad. bredde og i dag under 28 grad. Naar man legger bredden og lengden sammen gaaer der en 22 miil paa en grad. —

d. 12te I gaar og dag meest stille og vinden som er heller icke meeget god, da den er til w og cours n. v. til n. I dag vare de paa 25 grad. 40 minut bredde. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 14te I gaar og dag gandske stille til paa eftermiddagen, da det har begyndt lidet at lufte, skiøndt icke af den beste vind, ved middag vare de paa 25 grader. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 16te I gaar og dag vinden endnu meeget slap og tillige contrair som er meeget usædvanligt paa dette sted og maaskee icke skeedt i mange aar, da de alle tiider pleye her

at have en frisk vind af s. o. passaten. I gaar saae vi en seglere, som efter sit flag var en hollændere, og da det var smukt og meest stille, saa blev vor jolle sat ud og tredie styrmand hr. Riemand var der ombord som fick den efterretning, at captainen kom med skibet fra Ceylon, var gaaet fra Cap den anden May, og hafde der kuns været et dansk udgaaende skib, men de tvende hiemgaaende vare passerede forbie d. 25de martj. Tyrken og russen hafde fred, men tyrken og hollænderen krig, han hafde en captain og 3 styrmænd med sig, som kom fra Batavia og hafde for list deres skib, selv gick han til Amsterdam — I dag vare de under 23 grad. bredde, saa vi siden i gaar har passeret Tropicum Cancrici der ligger paa 23 grad. 32 minut.

d. 19de I disse dage jevn bram segls kuling og den sædvanlige passat som er s. o. saa vi i dag vare paa 19 grad. bredde.

d. 21de I gaar og dag gandske stille saa de ved middag vare ikkun paa 18 grad. 18 minut. Prædiken forrettet og overhørelse for ungdommen. Man seer her jevnlig taniner og bruus haner saa og de caps pletter, som man har seet lenge paa den anden side.

d. 25te I disse dage frisk kuling med god vind som meest er s. o. og har de i gaar morges begyndt at segle en anden cours som ieg nock troer er v. efter for at finde St. Helena, da de alleerede hafde bredden, som er 16 grad. Formedelst at vi ere saa nær land og folkene har haft at bestille samt i dag indfaldende regn-veyr blev ingen prædiken holdt.

d. 28te I gaar formiddag fick de land at see som er øen St Helena, og da de ikke kunde komme ind til aften maatte de legge bie om natten uden for landet til i dag formiddag, da sluppen blev satt ud og styrmand Riemand med en carteer-mester samt 6 matroser seglede derind for at fremviise pass

og begiere tilladelse at faae forfriskning. Og da den kom igien henimod middag, saa kom vi til ankers noget derefter og inden aften gick gouverneuren med familie samt captainen i land, da der blev skudt 15 skud og raabt 3de gange hurra dog skeer dette raab førend der skydes, hvilket de paa sluppen besvarer og tacker igien fra skibet med eet hurra dernest skydes. Strax vi kom til ankers blev saluteret for castellet med 15 skud og ligesaa mange besvaret derfra. I morgen, vil Gud, agter ieg mig i land.

Juny d. 3die I disse dage har ieg været i land om dagen, men om aftenen er gaaet om bord at legge mig. Idmidler-tiid har beseet byen, som ickun er liiden og bestaar alleene af een gade, da den ligger imellem biergene, som gaaer steilt op paa begge sider. Landet som indbefatter 3 miile i lengden og 2 i bredden er meeget høyt, har 4re eller 5 batterier paa s. o. kanten førend man kommer til byen, hvor der liigeleedes er batterie som er betydelig. Her findes en kirke og præst dertil hvilken ieg besøgte, den eene gade som der er, gaaer fra havet op ad imellem klipperne, og siden en allée af træer. Her paa siden er vaaning for officiererne og bracher for soldaterne. Tilsidst har man compagniets haug, der baade er liiden og rettere kunde kaldes et venge, da der alleene var plantet james der er et slags rader. Ellers har gouverneuren en haug i byen som vel er liiden efter stedets beskaffenhed, men dog temmelig smuk. Paa begge sider af bierget i sær paa den høyre fra søen gaaer en vey med en muur for langs ud paa siden af bierget, som er med vendinger fram og tilbage, da man saaleedes baade kand kiøre og riide op af dette store og steile bierg. Naar man kommer ovenpaa, finder man det som i Norge med bierge og dale og haves her en kirke som præsten i byen hveranden søndag prædiker i — men meeget grønt, skønne creatuure af gidder

faar, sviin, i sær kiør og stude. Gouverneuren har ogsaa her en hauge der er meeget stor og vel anlagt hvor der som og andre steder paa landet faaes lemoner zitroner ferchner, abelkeser, viin ranker, jordbær af hvilke ieg spiiste nogle, som og af de andre frugter, samt ebler pærer med viidere. Jeg besøgte ogsaa en mand der skulde være som en bonde men anderleedes end hos os, da gaarden var grundmuuret, betrukne værelser og en stor, samt frugtbar hauge. Han beholder den for sig og børn imod en vis aarlig afgift til compagniet, han hafde 13 levende børn hiemme 7 døttre og 6 sønner, de 4re voxne døttre vare alle vel klædte. Ingen af fremmed nation maae komme her oven paa men ieg gick til gouverneuren (denne er en smuk gammel mand og halter paa det eene been) og erholdt tilladelse dertil og var ieg riidende derop i onsdags. Ellers bestaaer garnisonen i byen af en 700 mand. Her laae et fransk skib, da vi ankom, som nu er gaaet bort, men et engelsk igjen ankommen fra Bengalen og Madras, det frandske fra Mouritien — Engelsmændene pleye at siige, at man her paa St. Helena faaer fein beuff fein water fein lady hvilket heller icke er usandt.

d. 5te I gaar spiiste vor gouverneur med familie og captain hos gouverneuren i landet og efter middag gick sluppen i land med flag paa ligesom ved andkomsten for at hente dem om bord, og kom de noget derefter, da der ved deres bort reyse fra landet blev skudt 15 skud. Ved deres ankomst til skibet blev hidset standere paa toppen og efter at de vare komne paa skibet skudt 15 skud dernest lettede vi anker. Men da solen nærmede sig til at gaae need, blev hilset castellet med 15 skud og igjen besvaret med liigesaa mange. — Og kom vi til segls førend det endnu blev mørkt, vinden den sædvanlige s. o. passat med frisk kuling, saa skibet segler imellem 5 og 7 miile om vagten. Da de endnu i dag icke

ere komne i orden, blev alleene holdt bøn og overhørelse med drengene —

d. 9de I morges tiilig fick de land at see, som de kalder Adsiensionen, hvor der ingen folk ere noget maaskee for dets ufrugtbarhed, men meest for det ferske vand, som icke haves her, det er noget lengere end St. Helena men icke saa høyt. Man segler det nesten halv omkring og ligger det paa 7 grad. 50 minut. Her fanger man skild pader, som gaaer op om natten ved strand kanten, i sandet og velter de dem da om paa ryggen, hvorved de saaleedes ere fangne. Vi hafde lyst til at have nogle, søgte derfor til landet og kom til ankers ved middag hvor vi traff det frandske skib, som laae paa St. Helena. Det var det samme vi mødte førend Cap. Da vi vare komne til ankers, blev vor sluppe med 4de vagt sr. Scatskophff sendt om bord for at hilse captainen med viidere og kom siden captainen selv med 3de passagerer om bord til os, mod aften gick vor sluppe i land med 2de styrmænd, anden og tredie, samt 15 mand, for at fange skild pader, hvilke bliver i landet natten over til i morgen —

d. 11te I gaar morges kom sluppen igien med styrmændene og mandskabet, som icke hafde faaet en eeneste og blev strax begyndt at lette anker saa vi vare til segls klokken 9. De har ellers der om natten truffen en land officier fra det frandske skib, som gick i blotte skiorten, at fange skild-pader, han var allers paa St. Helena bleven forlibt og maaskee forat fordrive disse tanker gick nu paa denne fangst. Idmidlertiid har de haft en deel løyer dermed — Vinden den sædvanlige s. o. passet som endnu vedvarer til noget forbie Linien, og har det været frisk kuling, de vare nock paa en 6 grader eller under. Prædiken og catechisation forrettet —

d. 15te Vinden den samme med jevn og frisk kuling, saa skibet segler imellem 4 og 6 miile om vagten og vare de i

gaar paa 1 grad. 20 minut. Men i dag ere vi komne Linien forbie og ved middag paa 12 minut norder bredde.

d. 18te Vinden som forhen og smukt veyrligt, varmen er hverken nu eller under Linien som paa ud reysen, men heel taalelig, da vinden tilliige blæser meere frisk og stadig. Ved middag vare de paa 4 grad. 20 minut. Prædiken holdt samt confirmation, da følgende bleve bekræftede i deres daabs pakt, captainens søn Connelius Bagge, Carl Junge, Jacob Smedegaard. Gud give dem sin aand og naade, samt lykke og velsignelse. Tillyst at holdes communion førstkommande søndag.

d. 22de Vinden i disse dage foranderlig med travater, da man forventer nu n. o. som i aften har begyndt med frisk kuling. De ere ongefæhr paa en 8te grader eller derover. Mine tanker har besynderlig mindet mig i aften imellem 6 og 8te slet, i henseende til min gamle principal Samsøe, det var en god ærlig kristen mand og min oprigtige ven, ieg frygter at skrive meere.

July d. 4de Mit helbred har siden sidste skrevne dato været meeget slet, saa ieg icke har været oven paa skandsen, men fra og til ligget. Ellers har veyret været ustadigt med frisk og haard kuling samt travater. Vi skal nock have passeret solen som ligger ongefæhr paa 23 grad. og i dag Tropicum Cancrî der ligger paa $23\frac{1}{2}$ grad. Formedelst min paakommende svaghed blev efter sidste tillysning ingen prædiken eller communion holdet, men opsat indtil nærmere og bedre helbred.

d. 6te Vinden den samme som er n. o. Passaten og veyrliget ustadigt med solskind og regn eller travater. I dag vare de nock paa $27\frac{1}{2}$ grad — Mit helbred endnu slet, saa ieg fremdeeles er neere paa mit kammer —

d. 9de Vinden den samme. Ellers har det i dag været meest stille da det er nu snart, at nord osten vil forlade os og de foranderlige vinde begynde. De vare ongefæhr paa

30 grad. formedelst min vedvarende svaghed, blev ingen tjeneste holden —

d. 16te Da ieg bestandig er neere paa mit kammer formedelst min svaghed, saa veed ieg ick meeget hvad vind og veyrligt er. Ellers er vinden god som ieg troer er vestlig med jevn og frisk kuling og ere vi nock paa en 40 grad. Formedelst min svaghed blev ingen tjeneste holden.

d. 20de Vinden i disse dag vestlig med jevn og frisk kuling, saa skibet undertiiden har seglet imellem 6 og 8 miile om vagten og vare de i dag paa $45\frac{1}{2}$ grad. Vi har nu for-tæret det sidste af vor stuud, som blev slagtet imellem løverdag og søndag hvilken vi hafde med fra St Helena, den veyede en 200 l^æ, men har sat meeget af, da ellers saadan en stuud veyer mod en 500 l^æ.

d. 23de Vinden god med frisk kuling, men i gaar aftes begyndte det med en storm til over mid-natt, idmidlertiid maatte de ligge bie for en fok. I dag vare de paa $48\frac{1}{2}$ grad. bredde og indgangen af canalen ligger paa $49\frac{1}{2}$, men de har nok endnu en 6 grad. paa lengden. Da ieg endnu er syg blev ingen tjeneste holden. De har forrige natt slagtet et sviin som var en liiden griis fra fader-land, den veyede 12 l^æ foruden jister, hoved og fødder — Vi har nu en tiid lang seet adskillige seglere, men i gaar var en fransk snog os meeget nær, hvorføre de skiød et skud til tegn at de vilde tale med ham, og blev jollen satt ud og om bord til ham med styrmand Riemand og doctoren, da de fick den efterretning, at han kom fra St Malo med proviant og gick til Tenerif igien at indtage fjsk. I øvrigt alting fredeligt i Europa, men engellændere hafde krig med deres egne indvaanere paa Nord-America. Deres bestik kom overeens —

d. 26de Vinden god med frisk kuling. Vi see nu daglig mange seglere af adskillige nationer for, bag og paa siderne

iblandt andre har i eftermiddag seet et preusisk tremastet skib, som gick ud. I formiddag kom en sluppe med en 8te mand til os og deraf fick vi en lods, som gaaer med os canaalen ud hvorføre han skal have 250 rdr. eller 50 R efter engelsk regning. Vi har ellers i eftermiddag seet land af Engelland og ere et god stycke inde i canailen. De vare ved middag paa $49\frac{1}{2}$ grad.

d. 30te Vinden god til i middag, da den er bleven contrair med haard kuling. I gaar kom vi canailen ud og da vi paa eftermiddagen saae et hollansk toemastet fartøy, som gick ind ad canailen, saa blev skudt, og oppebiede han os, da vor jolle blev sat ud og styrmand Riemand satte losen der om bord. I dag fick de ingen høyde, men i gaar vare de paa 51 grad. 38 minut. Igen tjeneste holden — Vi saae for nogle dage siden et dansk tremastet skib, som gick os tet forbi ud af canailen, men vi talte icke med ham, da vinden blæste haardt og han satte saa silde flag til —

Augusti d. 2den Vinden foranderlig snart god snart skral ellers har det været en deel stille i gaar og dag, vi see stedse jevnlig seglere. I gaar gick en danziger os tet forbie. I dag vare de paa $55\frac{1}{2}$ grad.

d. 4te I gaar fick vi Norge at see og i dag vare vi landet nær paa en 2 a 3 miile, da vi satte flag til, saa kom los med sin søn om bord, som var fra Mandal og fick vi tilliige nogen fisk. Han berettede, at vor konge skulde være meeget syg og kornet meeget dyrt, da der skeedte saa sterk udførsel til Engelland, saa at 1 tønne rug kostede hos dem 5 rdr. — I øvrigt var alting vel og fredeligt. Vinden har ellers siden i gaar været contrair. I dag vare de paa $57\frac{2}{3}$ grad. —

d. 6te Vinden endnu contrair og med stille, saa vi endnu ligger under Norge ongefæhr paa samme sted som sidst, og hafte vi igien i gaar en jolle om bord med tre mand, hvorfra

vi fick endeel fisk, som er meeget kierkommen. De ere nu nock paa de 58 grad. saa vi igien skulde tage af og har vinden mod aften begyndt at blive god med frisk kuling, men tilliige med torden og lynjild samt sterk regn. Formedelst min vedvarende upasselighed blev ingen tieniste holden —

d. 9de Vinden som begyndte at blive god, gick snart om igien og har alle disse dage maattet krydse os frem saa vi i dag fick ved middag Schagen at see, og har det tilliige i dag været en sterk storm, som dog igien snart holdte op. Ellers har vi igien haft tvende gange torden og lynjild, saa dette er meest det uroligste og contraire veyr vi har haft den heele reyse. De ere nock imellem 57 og 58 grad. —

d. 13de Vi har alle disse dage haft mod-vind, saa vi har krydset os frem og vel 2 a 3 gange ved Schagen og eengang været inde i Categattet, men igien vendt tilbage. I gaar for-middag vare vi heel hen ved Marstrand som er paa svensk side, hvilket land vi seylede langsmed saa vidt vinden tillod. Men i natt har de igien gaaet ud ad Nord-søen og har det i dag kuulet haardt, mod aften saae vi Norge, og vendte saa fra landet. Nu har vi kuns eet svin og eet faar tilbage, toe eller 3 kalkuner og liigesaa mange gies og derj bestaaer den heele provision af ferskt. Ingen tieneste forrettet heller icke holdes nu bøn, deels maaskee for det uroelige veyr og at de saa ofte maa vende med skibet —

d. 16te I gaar blev vinden god saa kom vi et heel stycke ind i Catecattet og i dag har vi naaet Kuulen, som er paa svenske side. Men da det blev stille, kastede de et lidet anker med hvilket vi laae til i dagningen, da det igien begyndte at lufte, skiøndt vinden icke var meeget god og har vi maattet krydse os frem saa vi ved middag kom til ankers under Zelland. Strax kom en baad med nogle mand og deraf fick vi en los, som dog nock icke gaaer lengere end

til Helsingeur. Saaledes har vi da i Jesu navn seet og er kommet til ankers under vort kiere fæderne land. Den treenige Gud være ævig lov, priis og ære for sin mægtige beskiermelse paa denne saa lange og farlige reyse, for all sin naade og barmhiertighed, som han af sin uforskyldte naade har beviist mig og alle siele, han hielpe os fremdeeles at naae det forønskte sted, han styre og opholde os paa alle vore veye og give det ord som er forkyndet maae virke den rette omvendelse troe og trøst hos min egen og alles siele, han udføre alle ting ham til ære og tacksigelse, os til tiimelig og ævig salighed og lycksalighed. Amen, i Jesu navn, Amen.

d. 17de kastede vi anker paa Kiøbenhavns reed hen ved middag og kom strax captain Elphinston med bogholder Batlie og erfarede, at alting var vel. De tog derpaa igien i land, og fulgte gouverneuren med familie med dem da der blev skudt 9 skud og som sædvanlig af matroserne raabt tvende gange hurra. Hernest kom en deel baade ud fra toldboden, af hvilkie ieg leyede een og efter at have sagt captainen, ober-styrmanden og samtlig mandskab mit farvel, gick ieg med min dreng i land og kom først ind paa hospitalet til hr. Kiær som ieg endnu traf der og tilliige erfarede at hr. Monrad ogsaa endnu var ved slutteriet hvor ieg forføyede mig hen og der forbliver indtil viidere hos ham.

September. Denne maaned har ieg haft at giøre med at faae mine sager i rigtighed med credit og debet. Og har ieg indgivet min ansøgning til compagniet om udsettelse af tiiden, at ieg kunde see, om mit helbred blev saaledes at ieg igien kunde gaae ud, da ieg ved hiemkomsten befandt mig meeget slet, men det har behaget directionen at udnevne en anden i mit sted navnlig studiosum Hammer. Og saaledes forbliver ieg hjemme for dette aar, da ieg af directionen har erholdt tilladelse dertil med reservation af deres tjeneste.

Octobr. Efter begiering har ieg af directionen bekommet attest og recommendation til viidere ansøgning i cancelliet i følge det i octrojen af hans majestet givne løfte. Og har ieg tilliige faaet mig et logemente i byen i Antoni-stræde hvor ieg nu alt er flyttet hen og bliver ieg tilliige med studioso Mohr der i vinter.

Novembr. og decembr. er intet at anmerke uden hvad her som almindeligt sees og erfares i Kiøbenhavn, og at ieg øver mig med at indgive andsøgninger i cancelliet. Saaledes er nu atter endt et aar for hvilket og de alle derj beviiste velgierninger den treenige Gud være ævig lov og priis.

I Jesu navn.

1776.

January. Jeg har i denne tiid været ude at besøge en gammel ven, som er bleven prost medens ieg var borte navnlig Reingaard i Sønder Jevnløse. Han er broder til den student Mohr som logerer hos mig. Og prædikede ieg der for ham tvende gange baade i hoved sognet og annexet. Og da ieg nu igien er kommet ind til Byen, er alting som sædvanligt. Man kand meget net blive qvit det lidet man suure og dyre har fortient, da ieg icke har nogen vart-penge af compagniet eller anden fortieneste. I øvrigt besøger flittig cancelliet med ansøgninger. Og da intet noget forefalder som er værd at skrive, vil ieg nu opsette mine anmærkninger indtil viidere —

Langfredag prædikede ieg i Frue-kirke over disse ord af Christi liidelses historie: Men de ypperste præster og ældste og det gandske raad søgte falsk vidnesbyrd imod

Jesum at de kunde aflive ham og de funde intet, deraf forestillet til en hoved-lære. Den uskyldig søgte Jesum —

1) Personerne der søger. 2) Personen der søges. 3) Sagen i sig selv. Exord: Vag. —

Sommeren igiennem har ieg været noget ude paa landet hos hr. Reingaard, og der jevnlig prædiket for ham og tillige besøgt de gode provster og præster, hr. proest Brinch og hr. Busch i Nørre Jevnløse, som ieg oftest har været hos. Noget har ieg og været inde i Kiøbenhavn at lade mig see og tale med vedkommende. Confirmations søndagen prædikede igien i Frue kirke over Math. 22 Cap. v. 34 etc. deraf disse ord betragtet, du skal elske herren din Gud af gandske hierte af ganske siel og af gandske sind, dette er det første og største bud det andet er ligesom dette, du skal elske din næste ligesom dig selv heraf forestillet til hoved-lære. Kierligheds lov — 1) Kierlighed til Gud 2) Kierlighed til nesten — For dette aar er ikke viidere at anføre end at ieg har levet som sollicitant nu ude paa landet nu i byen — Idmidlertiid maae ieg tacke Gud for sundhed og helbred, all beviist naade og velgierning, hannem være ære i all evighed

I Jesu navn

1777.

Jeg har igien i dette aar opholdt mig noget her i Kiøbenhavn logerende i Den sorte ravn paa Kuul torvet hos decanus Jørgensen, da ieg har satt mit tøy op i slutteriet hos præsten hr. Monrad. En tiid lang har ieg været ude paa landet hos hr. Reingaard, og fik ieg der brev af dato 2den august fra hr. Kiærulf i cancelliet, at ieg var forestillet til Nærstrands kald i Christiansands stift og anden post dag fik ieg atter

brev, at mit kalds brev laae færdig og underskrevet af hans majestet, hvorpaa ieg strax gjorde mig færdig og reyste til Kiøbenhavn. Ved denne leylighed maae ieg anføre alle de kald som ieg i de 2de aar ieg har ligget her som sollicitant har giordt ansøgning om og ere følgende — Hevne, Fladstrand, Frosten, Bedstaden, Sakkiøbing, Brøndum, Rødbye, Meirup, Seierslev, Udbye, Waage, Odden, Møeberg, Bøgensø, Rønne, Bamble, Sigdall, Grinnerslef kloster, Laastrup, Høeland, Højbye, Edøens, Gunnerslev, Hielmeland, Hvaløer, Greis, Nærstrand (disse 3 kald søgte ieg paa paa eengang), Jelsøe. Da ieg søgte dette sidste dagen førend ieg reyste paa landet, fik ieg til svar af conferentz raad Aagaard, at det var godt ellers hafde ieg ikke haft det nødig og da ieg nu var kommen ind til byen og hafde løst mit kalds brev, som er af 6te august, var ieg inde at tacke ham og fik den erindring, at ieg uførtøvet maatte reyse op. Og da ieg tilskrev biscop Tideman og anmeldte mig, fik ieg igien fra ham samme ordre, hvorpaa ieg søgte om skibs leylighed og var en skipper ankommen paa reeden navnlig Jonas Thorsen fra Stavanger som kom fra Øster søen og opholdt sig alleene nogle dage med hvilken ieg aftalte at følge med og var med samme skib, commendeur Frantzen med daatter, chirurgus Suxen, præsten hr. Qvale med kone, som er kaldet i samme provstie nemlig til Sole-dall. Vi gik fra Kiøbenhavn den 15de septembr om eftermiddagen og kom om aftenen paa Helsingørs reed, hvor vi samledes med en anseelig stor flode. Her maatte vi ligge for modvind til om fredagen, da vi gik til segls med en flode over 600 skibe hvis liige icke mindes der samlet, vi hilsede Cronborg med 3 kanon skud tilliigemed en dansk Guinea fahrer som gav 9 skud og vare de eeneste af alle da der dog i floden vare engelske orlogs skibe. Om løverdagen fik vi en sterk storm og contrair vind, saa omendskiøndt vi

vare ude ved Skagen, maatte vi dog vende tilbage igien, og var det forunderligt at see med den store flode, der om natten hafde været som en gran skov at segle iblandt blev ved den paa kommende storm saa adspredt at vi saae ikkun faae med os at komme tilbage til 2 miile nær Cronborg da vinden blev bedre og stormen lagde sig, saa vi igien vendte om og fortsatte reysen, da vi med besværlighed kom over til Norge øster paa (Jomfrue land kaldet) mandagen den 22de sept. Her laae vi til den 26de da vi igien gik segl og kom vi til Stavanger den 29de som var St Michels dag. Her opholdt ieg mig til den 3die Octobr. og idmidlertiid var til giest hos adskillige i byen indtil hr. fogden Dahl kom ind til byen og fulgte ieg med ham, da vi natten imellem den 3die og 4de maatte ligge paa Stiernerøe hos Vallentin Udbøe, og dagen derpaa kom over fiorden og tog ind hos benevnte hr. fogden. Den 5te om søndagen var ieg med fogden i præstegaarden og tog min formand meget artig imod mig. Da denne gode mand hr. Søren Fabricius har haft det uheld, at hans kone er kommen for tiilig og derfor fra embedet afsatt, dog med opreisning og efter 2de aar at søge i andre stifter. Jeg hafde desaarsag ikke megen lyst at være der bestandig heller ikke var der stor leylighed der til, saa ieg har taget mit logemente paa Nærstrand hos sr. Langballe, hvor ieg skal give 9 ort om ugen for kost og kammer. Jeg prædikede første gang i Hinderæe kirke den 21de søndag efter trinit. og hafte til thema: Jesu ord som den beste lægedom. Efter erholdte skrivelse fra den constituerede provst hr. Heiberg, at han den 22de søndag efter trinit vilde komme og indsette mig som og skeedte da han taledede over Ebr. 13 — 7 og ieg hafde til hoved lære den sande barmhiertighed som enhver kristen er skyldig at viise imod sin næste og med-kristen, 1) dens beskaffenhed 2) de aarsager som skal bevæge os

dertil. Og da ieg nu saaledes er indsatt til embedet, saa give Gud mig lyst kraft og naade til samme, at alle ting maae skee hans allerhelligste navn til ære mig og alle siele til opbyggelse og ævig salighed for Jesu Kristi skyld. Amen i Jesu navn. Amen.

I Jesu navn

1778.

Intet er forekommet som her kunde anmærkes, undtagen embeds forretninger, som paa sit sted er anført. Jeg har ellers ved paaskee tiider været paa auction paa Hielmeland og syntes ieg gandske vel om enken, saa ieg allerede har sendt hende skrivelse og tilkiendegivet hende mine tanker til ekteskabs forening.

Ved Michels tiider har ieg taget fra sr. Langballe og er flyttet i præstegaarden, da ieg har faaet en jomfrue ved navn Brushaver fra Stavanger til at holde huus for mig.

Jeg har nu faaet provstinde Pavels mindste søn til mig ved navn Peder som ieg skal læse for. Det er godt tegn til, at hans moder vil nok komme siden —

For aaret 1779 er intet at anføre uden at ieg staaer i god forstaaelse med provstinde Pavels, som dog endnu ikke er kommet til nogen virkelighed førend skiftets slutning —

1780 den 9de may behagede det forsynet at foreene mig i egteskab med enke provstinde Birgitta Christina sal. Pavels hvortil Gud fremdeles give naade og velsignelse.

Dom. 4ta p. trinit. visiterede hans høyærværdighed biskop Hagerup i Hinneraae kirke og troer ieg at han nogen lunde fandt sig fornøyet baade i kirken og huuset.

1781 den 16de Julii — Pro Memoria —

Da det har behaget velærværdige hr. provst at forskaffe os en god og meere proportuneret ligning i hensigt til det som præsterne bør erlegge til skoele cassen, saa var det ligeledes fornødent om en meere bestemt og bedre ligning kunde skee i hensigt til det som almuen haver at betale. Det har sine vanskeligheder med at faae disse penge ind-drevne, den ene har det at anføre, en anden noget andet, sagen selv medfører rett og billighed, at den der ikkun bruuger 1 eller $\frac{1}{2}$ løb ikke bør betale saa meget som den der har 2 eller 3 løber, og omendskiøndt bekostningen ikke er stor, saa ere manges omstendigheder saa ringe og deres ud-gifter saa jevnlige, at de nødes til at paasee nogle faae skil-linger. Her i præstegieldet betaler enhver jord-bruuger uden forskiel 10 s., huus mændene efter pladsets størrelse og vilkaar 6—4. 2 s., herimod er nu iidelig indvendinger.

Her ere tvende skoeleholdere i hovedsognet som begge ere fornødne og een ved annexet. Enhvers aarlig løn skal være 8 rdr. som udgjør den summa 24 rdr., hertil betaler prosten 1 rdr. og klokkeren 3 ort, de andre her i sognet boende familier giver stundum meere stundum mindre, men ieg veed ikke, om de kand anføres for noget vist uden saa vidt deres jord-bruug angaaer, ligesom det og er uvist hvor-længe de ere boende her i sognet, det øvrige maatte da er-lægges af almuen og ønskede ieg gierne, at ligningen kunde skee paa enhver løb, naar det blev beregnet, hvor meget det kunde beløbe sig. Hvad huusmændene angaaer da meener ieg, om medhielperne forsamlede sig med præsten og bestemmede deres andeel, vilde det ikke være utienlig.

Jeg har aarligen forfattet saadanne skoele lister og samme tilsendt s. t. hr. foged Dahl med begiering, at der maatte udnævnes tvende mænd til deres indkrævelse, hvilket

ogsaa er skeet. Men da nu medhielperne har adskillige frieheder og deres forretninger ikke ere vanskelige eller bebyrdelige saa meener ieg at de vel enhver i sit district kunde indsamle disse penge og i behøvende tilfælde enhver udvælge sig en mand til hielp. Og i mangel af betaling maatte sogne præsten som sædvanlig giøre andsøgning hos amtmanden, at faae dem ved execution inddrevne. Jeg fik i fior mange restencer saa ieg maatte tilsende amtmanden en liste derover med begiering om executions paategning. Samme brev maae ikke være indhændiget, da ieg ey derpaa erholdt noget svar, og da ieg jevnlig i denne sag har bryderie, vil velærværdige hr. provst ikke fortryde at ieg har udladt mig med disse mine tanker.

Hinneraae præstegaard den 16de juli 1781 —

N. Friis.

Til s. t.

hr. provst Heiberg —

Pro Memoria

En dreng ved navn Anders Torkelsen som for 3 aar siden opholdt sig hos sine forældre paa Strand, blev samme tiid af naboerne angivet for mig at føre et utugtigt levnet med quindmennisket Agatha Carlsdr., som ligeledes sammesteds opholder sig. Jeg anmeldte dette for s. t. hr. foged Dahl med begiering, at han maatte komme af sognet for at op hæve saadant levnet og forekomme noget factum, hvilket ogsaa skeede, saa han siden den tiid har opholdt sig i andre præstegield. De anmeldte sig at vilde ægte hinanden hvorom velærværdige hr. provst erindrer sig at ieg maatte forespørge mig hos dem; men de har hverken vildet lyde Dem eller mig, saa de ere gaaen saa vidt, at de derom har giordt kongelig ansøgning hvori er falden cancellie resolution: Der ved er intet at giøre.

Benevnte dreng blev ved seeneste udskrivning commenderet i hans kongel. majest. søe tjeneste, men blev syg i Stavanger, hvorføre han blev frie og hiembragt til sine forældre. Jeg besøgte ham i hans sygdom og naar det hafde tegnet til døden eller han hafde forlangt at blive berettet, skulde ieg dertil have været saavel pligtig som villig. Men da han er kommen til sit helbred igien, lader han sig tegne at communicere. Dette bliver meldt mig af klokkeren og torde ieg ikke antage ham, men talede mundtlig med hr. foged Dahl derom, om han nu skulde forblive her i sognet, hvortil han den tiid svarede, at ieg alleene vilde tilmelde ham det, da der var nok der trængede om drenge, hvilket ieg ogsaa strax gjorde, men efter nogen tiids forløb har faaet et brev af følgende indhold.

„Angaaende Torkel Andersens søn Anders paa Næsstrand, da er mig forklaret, at han nødvendig behøves til hielp for de gamle forældre, at han gandske har forladt de griller at ville ægte Agatha og at han ingen samqvem nu har med hende. For at undgaae forargelse var det fornøden, han for 3 aar siden blev bortsendt paa tjeneste, skiøndt ikke for nogen malversation forviist sognet, da intet factum var begaaet. Nu da han intet uanstændigt forøver og forældrene behøver hans hielp, har ieg intet imod, at han forbliver hos dem, men meget meere anseer samme billigt, saa længe han entholder sig fra samqvem med den bekiendte Agatha Carlsdr. i andet fald kand man da lade ham afstraffe.

Sands gaard den 6te juli 1781.

C. L. Dahl.“

I følge heraf talede ieg med medhielperen i samme district, om han hafde merket nogen forbedring og kunde formode vedvarelse, saa han vilde være god for ham i denne henseende, hvortil han svarede, at han hverken vilde eller

troede nogen i den fald kunde. Jeg bad ham da at forhøre hos naboerne, hvorledes hans forhold hidtil hafde været og om man kunde vente, han vilde rette og forbedre sig, de da derom vilde tale med mig, hvilke dagen efter indfandt sig hos mig med dette udsiigende, at det var det samme som for hen. Han kom til hende og hun til ham, dog vare de ikke saa dristige og aabenbare som tilforn, saa det vilde være vanskeligt at faae saadant beviis at kunde treffe dem in actu; men efter dette og deres forrige bekiendte forhold kunde enhver lettelig viide hvorledes vilde gaae til, naar de opholdt sig saa nær hinanden, og de ønskede meget at blive frie for saadant levnet. Hvorvidt denne Anders Torkelsen kand behøves for sine forældre, vil ieg lade andre dømme, da de vel kand være gamle, men derhos friske og rørige. De haver ingen jorde bruug og faderen Torkel reyser hvor han vil endog i andre og bortliggende præstegield. Nu haver de siden angivet, at han efter sygdommen er bleven svag i den eene arm, saa de ikke veed om nogen vil have ham i tiene-ste, hvilket ieg ey vilde undlade at anføre, men det er deres egne ord, saa ieg ikke veed viidere derom. Der er saaledes i alle sogne noget der kand siges pro et contra. Men da ieg just taledede med hans høyærværdighed hr. biskoppen paa Skiold i denne begivenhed, som den tiid var truffen ind, saa erindrer ieg mig hans ord i denne sag, hvorfor ieg herved ærbødigt maae anmelde dette for velærværdige hr. provst, da ieg ikke vil eller tør paa mit eget ansvar antage ham. Om qvinden Agatha Carlsdatter maae ieg gjøre denne erin-dring og anmeldelse. Hendes slette levnet er bekiendt saavel før som efter hendes ægte stand, nu lader hun sig bruuge her i sognet som jordemoder og des aarsag døber børn, naar de kunde være syge. Jeg har paatalt samme og vildet, at det skulle skee af een af de tilstedeværende koner, som dog

siden efter er forrettet af hende. Jeg har haft bud til hende, at hun skulde komme til mig, men heller ikke er skeet. Loven tillader vel jorde mødrene i sygdoms tiid at døbe børnene, men det heeder tilliige, at de skal være ærlige og uberygtede qvinder, de skal vel ogsaa være lovlig kaldet og beskikket, hvilket nok ingen af deelene kand siges om hende. Jeg vil herom forvente og udbede mig velærværdige hr. provstes behagelige svar.

Hinneraae præstegaard den 16de juli 1781.

N. Friis.

Høyædle og velbyrdige
allerhøystærede hr. captain

I følge deres respective skrivelse og indlagde anviisning fra s. t. hr. etats-raad Pavels stoer 9 rdr. 80 s. da har ieg derpaa givet min paategning, eftersom ieg paa denne tiid ikke formaaer samme at udbetale. Hvad i denne begivenhed kunde anføres, maatte høyædle hr. captain billigen svare mig at være Dem uvedkommende, da de har at fordre betaling efter given anviisning. Men ieg er forsikret at De som en ven og velynder ikke fortryder, ieg heri giver dem nogen oplysning. For monsr Jacob Pavels er endnu ikke beskikket nogen curator, for hans arv ikke gjort nogen rigtighed, eller renterne af samme indkomne. Jeg har i fior udbetalt en anviisning paa 17 rdr. og nogle s. Strax efter gav ieg mig den frihed at tilskrive s. t. hr. etats-raaden, at det ikke var i min formue herefter at betale flere anviisninger. Vi vilde skyldigst tilsende vores søn af klæder og linnet saa meget vi formaaede, men for det øvrige vilde han henvende sig til sin curator. Deres velbyrdighed behager selv at tage i betragtning, at en mand paa landet der sidder i et lidet kald og iidelig udgift (thi huusholdning kræver daglig noget), han

kand visselig ikke have jevnlig penge liggende, end sige den der har og kand vente fleere børn, som han ogsaa bør have henseende til. Her er paa denne kant ikke lettelig penge at faae til laans. Jeg har nogle gange endog nyelig betient mig af mit bekiendskab og vendskab saa man heri maae bruuge undseelse og tilbageholdenhed. Jeg vilde selv have undseet mig at bebyrde min ven med saa megen vidløftighed i saa liden en sag, men ieg forsikrer mig om, at De heri tilgiver mig; thi ieg har syntes rett fortrydelig, at det just nu skulde treffe ind, da ieg paa denne tiid ikke kand undvære disse penge. Min kones forestaaende barselseng maae ieg tage i betænkning og er vis paa, at høyædle ven foreener sin bøn med mig om den høyestes biestand til dette forestaaende. Min kones og egen ærbødige og kierlige helsen til frue kiereste, hr. sviger fader, hr. broder og søster med høyædle ven. Selv giver ieg mig den ære med sand høyagtelse og vendskab at tegne mig

høyædle og velbyrdige
allerhøystærede hr. ven og velynders
deres

Hinneraae præstegaard ydmygste ven og tienere
den 13de august 1781. N. Friis.

Jeg har 2den decembr. bekommet et brev fra hr. leutenant Weissenberg tilliigemed en anviisning fra hr. etats raad Pavels stor 6 rdr. 12 s. men har paateignet samme: foreviist men ubetalt Hinneraae etc. ligesom ieg har tilskrevet hr. leutenanten om han igien vil remittere den til sit sted eller bie indtil leylighed kand blive for mig samme at betale som ieg dog ikke vidst veed, naar skee kand, og efter siigende skal nu tvende formyndere være udnevnte af Hiemelands sogn for Jacob, hvilke det tilkommer om de vil paasee de

specielle regninger og efter saadant godtbefindende betale.
Hinneraae præstegaard den 3die decembr. 1781.

Da min sted søn Jacob Pavels er kommen hiem og ieg tilliige har erholdt brev fra hans farbror s. t. hr. etats raad Pavels søn har ieg igien besvaret samme af følgende indhold —

Høyædle og velbaarne
allerhøystærede hr. etats-raad

Deres respective skrivelse af 29de octobr. h. a. er mig indhændiget, hvis indhold var mig baade uventet og bekymmerlig i henseende til min sted søn Jacob Pavels. Jeg er meget overbeviist om Deres velbaarenheds gode hensigt og bestræbelse for ham, hvorføre ieg og kone aflegger vores ærbødigste taksigelse til Dem og frue kiereste for den kierlige omhue og godhed, som han har nydt hos Dem. Det er at beklage, at de unge mennisker saa lidet veed eller vil viide deres eget gavn og betiene sig af de fordeele som han nu kunde have baade af skoolen og Deres huus. Han er nu for en 4re a 5 uger siden hiem kommen. Saavel mig som fleere forekommer han meget underlig i all hans adfær, hvilket synes at være som af en sterk forskrekkelse. Men vi vil haabe, at det setter sig igien med tiiden. Jeg har overhørdt ham i sine studeringer og han kand baade latin og græsk, men meget maadelig, og det er et under, hvorledes han endog har lærdt det, da han siger sig ingen bøger at have haft, uden ved at laane af de andre disciple og han medbragte Verba Steph og Golu Grammat, som vare alle hans bøger. Jeg har nu ladet ham begyndt at regne, hvoraf han ikke veed noget, som til liige med skrivning vil nok være fornødent for ham. Idmidlertiid skal ieg ikke undlade at forøge hvad der kunde være mueligt med hans studeringer,

som dog nok vil være vanskeligt formedelst tiltagende aar og alder, men i saa fald kand derfor blive en brav mand, hvoraf der ere heel mange i alle stænder, som ikke ere stuederede. Og finde vi os høyst forbundne og taknemmelige for den kierlighed og godhed De endnu har for ham, hvortil han ellers kunde have giordt sig uværdig, saa vi takker for giordte tilbud at kunde sende ham igien til foraaret, om vi ikke finde nogen leylighed at see ham hjulpen, hvilket Deres velbaarnhed lettere kand udvirke. Jeg har for en tiid lang siden faaet en anviisning fra hr. captain von Grahn, som ieg har maattet bede den gode mand at give mig tiid, indtil ieg samme kunde betale. Jeg har nyelig faaet en anviisning fra hr. leutenant von Weissenberg, af hvem ieg har maattet udbede mig samme godhed. Det er Deres velbaarnhed bekiendt, at her i Nærstrands kald er et lidet leve brød, som visselig ikke er uden til daglig huusholdning, som nu temmelig tager til, min kone har i sin enke stand paa Sande tilsadt en deel af sine middler og da ieg nu tilliige deraf har satt i enke cassen for hende, bliver gandske lidet tilovers, saa ieg sielden har penge liggende. Jeg skulde have renterne af børnenes arv, saalenge de ere hos os, men har endnu ikke faaet en daler. Efter sigende skal der være udnævnt tvende mænd af Hielmelands præstegield til formyndere for Jacob. Saa snart ieg faaer at viide, hvem de ere, skal ieg ikke undlade at bekiendtgjøre Dem de udgivne anviisninger. Med dette tilstundende nye aar giver vi os den fornøyelse at tilønske Dem med frue kiereste og familie all sand lyksalighed i dette og mange paafølgende aar, der ieg med særdeles høyagtelse har den ære at henleve

høyædle og velbaarne

hr. etats-raad

deres

ærbødigste ven og tienere

N. Friis.

Hinneraae Præstegaard
den 10de decembr. 1781.

Da vi nu igien har fuldendt et aar, hvorfor den store Gud være ævig lov og tak for all sin beviiste naade og velgierninger saa vil ieg tilliige erindre, som ieg forhen har forglemt, at det behagede den høyeste under 21de augusti om morgenen ongefæhr klokken 6 at give min kone en lykkelig forløsning og glæde os med en ung søn. Samme blev den 28de ejusd her i Hinneraae kirke deelaagtiggjordt i den hellige daab og efter min kones fader hr. Søren Hielm, sognepræst til Hielmeland bekom det navn Søren. Madame Wenke Dahl hr. foged Dahls kone bar ham til daaben, jomfrue Christina Margreta Dahms en daatter af hr. captain Dams stod hos, fadderne hr. Jens Munthe, sogne præst til Hielmeland hr. A. C. L. Heiberg, vice pastor til Strand var indbuden, men kom ikke, i hvis sted hr. Andreas Dybdahl sogne præst til Findøe som just var nærværende og monsr. Hans Christopher Langballe, Gud lade denne vores søn opvoxe ham til ære os til glæde og fornøjelse og ham selv til gavn og gode i tiiden, men fornemmelig i evighed Amen.

17 I. N. J. 82.

For dette aar har ikke indtruffet noget, som ieg har vil det andføre uden embeds forretninger, som paa sit sted ere meldte. Det har ellers været et meget dyrt og besværligt aar, da der heller ingen silde fiske blev, som er betydeligt paa denne kant og foraarsager megen trang. Foertrang har ogsaa været meget stor, da det om sommeren var en usædvanlig tørke, saa de fik meget lidet høe. Kone og børn saavel som ieg selv har været friske og vil Gud være lovet for denne og all sin naade og miskundhed, han være selv fredeles med og hos os saavel i mit embede som huus og lade alle ting skee ham til ære og alle til gavn og gode Amen.

Deres excellence hr. stiftbefalings mands og deres høyærværdighed hr. biskoppens skrivelse av 8te marti h. a. er mig indhændiget, hvori befandtes banco 23 rdr. og contant 50 s., hvilke tyve og tree rixdaler 50 s., efter den mig tillagde forholds ordre ere til præstegieldets fattige og huus arme blevne uddeelte saaledes, som indlagde qvitterede liste udviiser. Jeg var uvis om den høye øvrigheds sindelaug, om de hellere vilde, at nogle af de meest trængende skulde faae en anseelig hielp eller det ved mindre deeling skulde strekke sig til fleere. Det er vist at 16 s. ja vel mindre for en fattig er allerede en god hielp; men naar een skulde have noget kiendelig, holdt ieg for, han ikke kunde have ringere end til 1 spand korn, som i det allerbeste kiøb paa disse grendser ikke kand bekommes mindre end 24 s. Da ieg tilliige maatte tage i betragtning, at det var en kongelig gave og som ieg ved nøyere at undersøge deelingen befandt, at nogle af de af medhielperne anmeldte personer ikke vare saa aldeles trængende, fandt det derfor tienlig at bestemme et mindre tall end det forhen filmeldte. Jeg vil ønske det maae finde min høye øvrigheds biefald saa vist som det har været min bestræbelse, da ieg tilliige i uddeelelsen har haft til øyemeed den mueligste rettfærdighed efter enhvers mig bekiendte trang og aflegger ieg tilliige med enhver i sær den underdanigste taksigelse til den høye øvrighed som vi erkiende som et virkende middel til den erholdte kongelig og naadige hielp med erønskning af de beste velsignelser saavel i det tiimelige som aandelige over dem og høye familier.

Det har behaget deres høyærværdighed at befale under 22de septembr. 1781

1) At ingen til skoeleholder udi Ryefølke provstie maae

for eftertiden antages, som efter den Riiberske stiftelse paa Jelsøe skoolen ikke er bleven enten fra begyndelsen dertil oplærdt eller dog i det mindste i nogle uger der haver opholdt sig og forhvervet sig nogen indsigt i det som vedkommer en skoeleholder at viide og da i særdeleshed nogen øvelse og færdighed udi den saa nødvendige catechisation

2) At de skoeleholdere, som allerede maatte være antagne ere dog ikke udi bemeldte skoele tilforn oplærde, skulde være forbundne til i nogle uger paa den tiid af aaret, da deres sædvanlige skoelehold derved ikke forsømmes at indfinde sig paa Jelsøe skoele, og der under provstens og stedets sogne præstes tilsyn, lade sig nøyere underviise udi alt hvis til deres tienestes frugtbringende førelse kunde agtes fornødent og der være at lære. I følge heraf har ieg haft mine skoeleholdere paa Jelsøe for at modtage den viidere kundskab og underviisning, som der kunde have, da de ikke der tilforn vare blevene oplærde, hvorved ieg har erfaret, at det kunde være tienlig og fornøden, som ieg herved underdanigst og ydmygst vil udbede, om her i præstegieldet maatte antages 2 reserve skoeleholdere, som betiimeligen kunde henses til Jelsøe for der at oplæres, førend de bleve virkelige skoeleholdere. Det skeer iblandt, at en skoeleholdere kand blive syg og kunde disse i saadan tilfælde giøre tjeneste. Ofte bliver en skoeleholder forhiulpet til et eller andet leve brød og har man da ikke strax en duelig persöhn at kunde sette i hans sted, der hafde den fornødne kundskab og fædighed i den saa nødvendige catechisation, hvilken de hidtil først har maattet begynde at lære, naar de ere komne i den virkelige tjeneste og skulde udøve samme. Vel kunde man tage skoeleholdere af Jelsøe præstegield, som der vare oplærde, om der vare saadanne og saa mange, som vare tilstrækkelige for det heele provstie, men det synes ikke saa vel, at ingen af

præstegieldet selv, som dertil kunde have lyst og beqvemhed, skulde blive antaget. En fremmed vilde ikke altid udrette det saa vel og finde vanskeligheder i mange tilfælde, allerhelst da skoeleholderne om sommeren maae ernære sig selv eller opholde sig hos sin slægt og venner, men da nu indkomsterne neppe ere tilstrækkelige til de virkelige skoeleholders løn og intet for de reserve at vente, uden hvilket man ikke kunde bekomme nogen, saa vilde ieg underdanigst ønske og udbede, at de kunde frietages for den kongelige krigs tjeneste, eller dog nyde samme frihed som gaarmænd, naar hans majestets tjeneste det ikke udfordrede saa høyt, at nogen af disse skulde udtages, hvorved man lettelig vilde faae een eller anden af den meere fornemme almue, som efter mine tanker endog kunde udrette meere til en god bestyrelse. Thi erfaringen lærer, hvor lidet den fattige eller af ringe herkomst formaaer, skiøndt de indvortes og andre egenskaber kunde være nok saa gode, saa legger dog de udvortes fortrin en besynderlig vægt dertil. Det har ogsaa hidtil været saaledes beskaffen, at en skoeleholder af land lægden, naar han har tient sine 9 aar, er derefter frie for all krigs tjeneste, om han ikke længere vil tiene som skoeleholder; men derimod af søe lægden, om han end har giordt tjeneste i liige lang tiid, maae dog derefter staae i nummer og i tilfælde at bruges paa floden, hvilket ieg underdanigst vil udbede om mueligt, at maatte blive forandret, at den eene kunde nyde samme rett som den anden til større opmuntring og fliid i deres tjeneste, der alle ere kongens undersaattere saavel til søes som til lands og den høye øvrighed vil ikke aldeles have udelukt dem af søe lægden, som der til kunde have lyst og duelighed. Naar een ogsaa hafde været reserve i nogle aar og siden 9 aar i virkelig tjeneste og saaledes paa den maade hafde tient hans majestet, kunde de vel frietages

for all anden tjeneste. Da ieg holder skoele væsenet for grundvolden til den nærværende og tilkommende lyksalighed, og af en i ungdommen nedlagt god sæd vil endog de bydende selv i alle stænder, erfare i tiiden gode frugter, saa har ieg givet mig den frihed at fremkomme med disse mine ringe tanker. Henseende den her værende skyds til annexen som bestandig er til søes over en meget vanskelig fior, maae ieg herved giøre en anmeldelse. Det har i min formands tiid været bruugelig, at præsten holdt sig selv baad og skyds folk, imod en vis penge af almuen, som blev erlagt af gaarmændene alleene. Da nu samme ikke var tilstrækkelig, forlangede han noget ogsaa af huusmændene eller tillæg af gaarmændene, hvortil de vare uvillige. Og som samme tiid udkom et rescript, at almuen selv kunde skydse, blev samme her ind ført og huusmændene paalagt liige skyds, hvorved de synes fornærmede, at de skal giøre liige saa fuldt skyds som en gaarmand. Jeg vil forbiegaae, at de iblandt sender unge eller uerfarne paa søen, gamle og ulevede [uøvede?], hvorover dog ikke meget hidtil er at klage, men med baaden har det været særdeles vanskeligt, at ieg, ofte med megen frygt ja vel livs fare har kommet over fiorden, undertiiden har de een saa stor, at man ved mod vind ikke kand roe sig frem, undertiiden alt saa liden for de fornødne mænd, at naar en søe kommer ind, har man ikke rum at øse den ud igien, endog undertiiden saa gammel og læg, at vi har maatte øse heele veyen. De som boe til fields har stundum slet ingen, saa ieg for ikke at forsømme tjenesten, har maattet tage min egen, vilde derfor allerydmygst udbede, at almuen i Hinneraae hoved sogn maatte befales at anskaffe en saa kaldet maadelig 6 aarings baad med behørig seil og roer, som alleene og bestandig maatte være til dette bruug, hvormed man saavel kand seyle, som i tilfælde af mod vind at kunde roe sig

frem. Saaledes er det i Findøe præstegield, hvor der dog ikke er nær saa besværlig en flor som her, og da huusmændene gjør liige skyds med gaarmændene, om de heri til vederlag skulde befries for bekostning til baaden eller hvor meget den høye øvrighed gunstigst vilde bestemme.

Hinneraae præstegaard
d. 7de may 1783.

Allerydmygst
af
N. Friis.

Junii d. 16de Jeg har i forrige uge med min kone været ude at besøge hr. provst Krogh, hr. Schanche og hr. Drejer i Carmesund —

August d. 11de i forrige uge var ieg med min kone i Soledahl at besøge hr. Qvale, samme tiid var og hr. captain v. Grahn der med sin frue.

d. 25de afsendt et brev til stiftets høye øvrighed med indlagt regnskab over fattig cassens indtægter og udgifter for afvigte aar.

Decembr. d. 10de afsendt et brev til Kiøbenhavn til hr. secretair Kiærulff af dette indhold.

Velædle og velbyrdige
allerhøystærede hr. secretair

Da vi nu snart har endt det indværende aar, saa maae ieg herved aflegge min skyldigste taksigelse for Deres megen godhed og umage for mig ved at indgive paa mine vegne en og anden ansøgning og giver ieg mig tilliige den fornøylelse med det tilstundende nye aar at tilønske Dem og respective familie all sand velgaaende og selv attraaet lyksalighed. Jeg vilde ikke vente eller gjøre mig haab om de tvende første kald, som ieg skrev Dem til om; men ieg erfarer, at De siden

har søgt Lomb, Høland, formoder vel og saa, at De har søgt Qvichne, som ieg af aviserne seer at have været leedig. Gud see til mig med sit naadige forsyns øye, at ieg snart maatte erholde noget, som kunde ophielpe mig i mine nærværende omstendigheder. Levede mine forfædre og en Hersleb med sin frue, mellem hvilke der har været et saadant vendskab og forvantskab, da vil ieg troe, at ieg ved deres forbøn ikke skulde behøvet mange ansøgninger, og ieg veed vist, at ingen har overrendt dem, thi naar ieg undtager provst og magister Friis i Sielland, veed ieg ingen i de senere tiider af den slægt at have været i præste standen, da faae af dem har enten haft børn eller sønner. Jeg er ellers bleven gift med en enke efter forrige provst og sogne præst til Hielmeland sal. hr. Peder Pavels, som efterlod sig 5 smaa og uopdragne børn, hvoraf den ældste siden er død. Hr. Pavels hans fader, forfader, min kones fader hr. Hielm, forfader og den slægt har afløst den eene den anden og bestandig været i det kald fra reformationen, indtil den nu værende blev kaldet dertil. Efter en og anden omstendighed er ieg overbeviist om, at forsynet har sendt mig hid og beskikket mig for disse faderløse børn, men i dette ringe kald formaaer ieg ikke at hielpe dem frem til noget efter deres stand. Jeg har nu selv i 5 aar læst for den yngste søn og skulde have ham i en skole, hvortil udfordres bekostning, naar ieg dertil anvendte det lidet, han har efter sin sal. fader, om det endog kunde blive mig tilladt, saa hafde han intet ved academiet. Den ældste søn var hos sin farbroder i Christianssand hr. etats raad og præsidet Pavels og gik i den latinske skoele, hvor han skulde have været en mester i lectien, men hvorledes det er gaaet til, veed ieg ikke, vi fik ham hiem som vanvittig og nu uskikket til nogen forretning, saa den eene modgang skal møde den anden. Benevnte etatsraad Pavels er gift med en

Tønsberg, der er af en vore tiiders høye adelige familie og fra hvilken side ieg lettelig skulde forskaffe mig recommendation endog til stads-raadet. Men ieg har fornemmelig anholdt og haft min tilliid til cancelliet, som den anbefalede vei, formeener ogsaa at have fremført antagelige attester. Det er nu 26 aar siden ieg blev student, har i mange aar studeret ved academiet og ikke altiid haft det saa vel, reyst siden vidt i verden og prøvet baade havets og andre modgangs storm og efter alt dette kom ieg til Nærstrands kald, hvor ieg nu paa 7de aar har været. Jeg kom her i en suspenderet mands sted, som hverken var behageligt eller mig til fordeel, da ieg i mange maader gav efter. Jeg har ikke været opdraget eller min kone vandt til saa ringe en levemaade, som vi nu ofte maae finde os i. Det lidet hun hafte har kommet mig til hielp og som ieg nu i disse tiltagende dyre aar har satt til. Gud maae raade for det øvrige, thi i dette kald og nærværende forfatning er her ikke til føden end mindre til klæder. Jeg har haab til Deres velbyrdighed, at De vil være min talsmand og give mig den ære at skrive mig til, hvorledes min sag staaer i cancelliet, om ieg skulde skrive hr. confereents raad Aagaard til eller maaskee erholde tilladelse af hr. biskoppen at reyse selv til Kiøbenhavn. Jeg er med den skyldigste høiyagtelse

velædle og velbyrdige
hr. secretair

høyfornemme ven

deres

tienestærbødigste tienere

N. Friis.

Hinneraae præstegaard
den 10de decembr 1782

Da vi nu atter igien har endt et aar, saa være den høyløvede Gud ævig tak og ære for all beviiste naadige hielp —

Da dette er et meget lidet kald og i de aar ieg har været her har overmaade taget til med dyre tiider, har tilliige en stor huusholdning 5 tilvoxende børn, (thi den ældste sted søn er nyelig kommet til Christiansand) saa haver ieg ikke det fornødne til føde og klæde for mig og mine, end mindre nogen hielp til sine børns forfremmelse, saa har ieg nu i toe aar giordt ansøgning om et andet og bedre, men har hidtil ikke været saa lykkelig og har ieg faaet brev fra min commissionair hr. secretair Kærulf at det efter conjuncturene vilde være best, om ieg selv kunde komme derned. Dette er mig ikke mueligt baade for mit embede og daglige skoele-arbeyde, saa har min kone fattet i dets sted den beslutning at reyse til Kiøbenhavn og drog herfra til Stavanger den 10de may, men ieg har spurgt at hun først den 21de ejusd er gaaet til søes med skipper Cornel. Widding. Herren ledsage hende og give hende held i sine veye. Hun har tilliige i sinde at giøre nogen anstalt om at faae vor yngste søn Peder til et andet aar i en latinsk skoele hvorom ieg har givet hende mueligste anviiisning —

Den 4de augusti om aftenen seent hafde ieg den lykke og glæde at modtage min kiere kone med helbred og sundhed fra sin Kiøbenhavnske reyse. Hun har logeret hos min søster enke efter sal Wardinghous og var det noget over 6 uger hun var i Kiøbenhavn. Hun har levet vel, men fandt liden fornøyelse i at være i den store bye allerhelst alle vare som fremmede og ubekjendte for hende, hun har i den tiid giordt ansøgning om tvende kald i Trundhiems stift nemlig Stangvigen og Schougen og troer ieg ikke at faae nogen af dem, min commissionair hr. secretair Kærulf har forhen søgt tvende nemlig Høland og Lumb. Idmidlertiid har hun giordt

sit og faaet gode løfter, det øvrige vil tiiden lære — Det guddommelige forsyn styre alle ting til sin ære og vores sande gavn og gode —

Den 3die septbr. holdt min søster bryllup med en ung karl ved navn Flor som er født i Bergen og har faret paa China for boutellerer, Herren giv dem held og velsignelse, at de maae leve et kierligt egteskab og have det fornødne af det tiimelige —

1785.

Vi leve Gud skee lov ved helbred og for det øvrige maae skikke os i tiiden, hvortil Gud giv naade og taalmodighed at alle ting maae skee efter hans allerhelligste villie. Han være vor Gud og hielp i dette og saa mange aar, han behager at lade os leve —

Augusti d. 1te Jeg har ved min commissionair ladet gjøre ansøgning om Fieldberg, Wiig og Strandens kald, alle i Bergens stift men har ikke erholdt nogen af dem, efter betretning er det nu vanskeligt at blive forfløttet af et stift i et andet. Jeg har den troe at alle ting fornemmelig staaer til Gud, dog kand mennisker ogsaa have heri meegen deel —

Novembr. den 4de som var fredag om morgenen tiilig behagede det Gud at giv min kone en lykkelig forløsning og velsignet os med en velskabt datter, som den 9de ejusd. blev deelagtig giordt i den hellige daab, hvorved hun bekom de navne — Elisabet Maria, det første efter min moder og det andet efter min søster, herren lade hende opvoxe i Guds sande frygt her og til et ævigt saligt liv hisset. Fadderne ved denne forretning vare jomfruer Martha Sophia Langballe, Johanna Sophia Leonora Werther og Kari Nielsdr. Helgeland, mesr. Peder Pavels og Isach Krag conditionerende hos hr. foged Dahl, da min ældste sted søn ikke var hiemme.

Fra min commissionair har ieg haft brev, at han har giordt ansøgning om Lessøe, Edsborg og Borgens kald. Gud raader for alt — For dette aar har ieg saa ikke viidere at melde 'end med sædvanlig taksigelse til all naadens Gud for all beviiste hielp og biestand ham være ære i all evighed Amen —

1786.

Januari Jeg med min kone og børn leve ved helbred. Gud give os styrke og taalmodighed at skikke os i mødende tilfælde, med mine ansøgninger gaaer det kun slett. De som har magten gjør hvad de vil om de altid gjør hvad de bør, maae deres samvittighed og den alviidende dømme om —

May den 1te reiste ieg med hr. foged Dahl til Bergen tilliigemed hans ældste søn Mathias som ieg nu i 4^{1/2} aar har underviist i de academiske videnskaber, saavelsom min egen stedsøn Peder Pavels, som ieg har haft hos mig 7^{1/2} aar, da vores forsett var at sette dem i den latinske skoele og kom de begge ind i mester lectie, dog som Peder var kommen viidere i sine studeringer, fik han no. 7 i lectien, Herren nu fremdeles styre og ledsage disse unge mennsker til sin ære deres forældre til glæde og dem selv til gavn og gode. Bergen er baade en smuk og stor bye fornemmelig en betydelig handels stad. Jeg logerede hos en jomfrue boende ved dom kirken navnlig Middeltun, som hafde en broder der var 4de lectie hører ved skoelen og daglig kom og spiiste der saa og en frøken von Krog og jomfrue Boults, som logerede der —

Jeg var til bords hos en og anden i byen og var ieg til middag hos commendanten hr. general major de Fasting hvor der vare endeel civile, militaire og geistlige. Jeg var til aften

hos conrector Kisbye i seldskab med biskop Irgens, stift provst Mossin andre præster af byen og civile rangs og embeds mænd. Den 10de reyste vi fra Bergen og kom hjem den 14de, da ieg forefandt alle ting vel, idmidlertiid hafde den personelle capellan paa Skudesness hr. Kahrs været her og forestaaet mit embede —

End viidere har ieg i dette aar søgt Jelsøe, som er naboe kaldet her i provstiet og min commissionair har vel søgt andre og flere saa ieg ikke meere vil melde om denne sag, indtil Gud vil gjøre en forandring, han eene formaaer alt, ham være ævig tak og ære for sundhed og helbred, for all beviiste naade og biestand saavel i mit embede som øvrige vey, hvortil Gud fremdeles give held og velsignelse. Jeg har ellers i dette aar i augusti maaned antaget 3 nye disciple i mit huus Claus Frimann Dahl en søn af hr. foged Dahl, Wilhelm Friman Koren og Erich Drejer en søn af hr. Drejer sogne præst til Torvestad, som alle læser latin m. v. Gud give hertil lykke paa begge sider —

1787.

For dette aar har ikke været noget mærkelig at anføre uden embeds forretninger, som paa sit sted er meldt. Herrens navn være lovet saa vel for dette som alle forbiegangne aar, hans biestand og beskiernelse være fremdeles med mig.

1788.

I februari døde vores provst hr. Gerhard Heiberg, som var en god mand. Han hafde i de sidste aar stor modgang da begge hans sønner og ældste datter døde, nogle aar efter opbrændte præstegaarden med nesten alt hvad de eyede, da

jilden paakom om natten. Toe piiger bleve opbrændte — Hr. provsten var en svoger til biskop Hagerup og sogne præst til Skiold —

I juni St. Hans dag reyste min sted søn Peder Pavels herfra til Stavanger for at afgaae med et skib til Kiøbenhavn at deponere. Herren bevare ham paa rettfærdigheds vey og lade sin aand og naade stedse følge ham da han tegner til en haabefuld ungdom — I augusti døde hr. Hans Qvale sogne præst til Sohledahl her i provstiet. Vi vare sollicitantere paa en tiid i Kiøbenhavn, fulgte paa et skib herop og vare kaldede paa en dag. Jeg var der oppe og holdt liig prædiken over ham paa hr. provst Munthes vegne og mødte ingen anden præst. I oktober var min sted søn til første examen og fik laudabilem saa vel i examen som for stiilen.

Jeg var nu i høst paa veyen og skulde forrette kirke tienesten i Sohledahl men blev syg paa Sand og maatte vende tilbage. Nu er atter endt et aar og frembæres min sædvanlige taksigelse til all naadens gud, med udbedende af hans vedvarende hielp.

1789.

I april fikk ieg tvende af sal. hr. Schanches sønner i mit huus for at lære latin, eftersom faderen sogne præst til Augwoldsness noget forhen var død. Sønnernes navne ere Jens og Jahn. Gud give hertil lykke —

I junii reyste Erich Drejer herfra til Bergen at give sig ind i den latinske skoele, hvor han kom i 4de lectie — Hans fader er afvigte aar ved døden afgangen og vil Gud igien være de faderløses fader —

Monsr. Koren var ligeledes noget forhen paa vinteren reyst til Bergen i et besøg og med det samme gav sig ind i

den publique latinske skoele, hvor han for det første maatte sidde i 4de lectie, men er nu forfløttet ind i mester lectie.

Det var mærkelig med denne Koren, som i de yngre aar hafde gaaet i latinske skoele, men forlod den, nu han var en 20 aar faaer han atter lyst til at begynde sine studer-inger og ved sin families hielp og betaling kom i mit huus. Idmidlertiid han er her, arver han efter sin farbroder conferentz raad Koren 4000 rdr. saa han nu har god hielp i det tiime- lige. Guds veye er skiulte —

Til efterretning for min søn, som heraf kand viide sin herkomst kand dette tiene til oplysning. Min fader heede Niels Friis (thi ieg blev født 28 uger efter hans død). Han var født i Svendborg i Fyhn, hvor han var kiøbmand, boede og døde, hvor ieg altsaa selv er født. Hans Fader heede Johannes Friis og var toldere i Svendborg, hans faders for navn veed ieg ikke, men hafde en herre gaard under besty- relse omkring ved Svendborg og hans fader ligeledes efter min fasters sigende, men skulde være kommen ind fra Holland fra Friisland. Min fader var eeneste søn og hafde en eeneste syster som først var gift i en deel aar med en kiøbmand som var bemidlet men gammel og testamenterede hende — Siden blev hun gift med hr. Hvied, som hafde herre gaarden Glorup under bestyrelse og forøgedes deres velstand saaledes, at da han døde, var der omtrent 50 000 rdr. efter ham. At min far fader har været mange sødskende, kand ieg viide deraf, at ieg ey alleene i min ungdom hørde tale om een ved navn Povel Friis, controleur i Svendborg, som ieg ikke veed, hvor nær han var beslægtet, men i min opvæxt og længe efter at ieg var bleven student, boede en gammel kiøbmand i Svend- borg ved navn Jesper Friis som jeg kaldte farbroder, men var sødskende barn til min fader og blev omtrent 90 aar gammel med godt helbred, at han gik omkring i byen indtil

det sidste. Denne Jesper Friis havde en broder, som var controleur i Skelskiør, en broder sammesteds præst provst og magister som har skrevet en beskrivelse over Skelskiør, disse Friiser var nær beslægtet med sal. bispinde Hersleb, som var en Friis paa sin moders side og født enten i Svendborg eller der omkring, da hun var opdraget i hoff prædikant og doctor Peters huus, som havde været ved Svendborg og hvis frue var de Friisers familie, man finder noget herom i Svergii Clerecie, disse Friiser havde tillige en søster som blev gift med en præst i Norge ved navn Hiort, der var broder til bispinden — Kiøbmanden og controleuren havde ingen børn, men provsten 2 døttre hvoraf ieg veed den eene at være gift med raadmand Friis i Roskilde, om for fædrene op ad og deres børn veed ieg ikke viidere end meldt er og blev ogsaa for vidtløftig. Min moder var en Brejnholm, hvis fader havde Taasing slott under bestyrelse og var kommet fra Jylland. Hun havde mange sødskende, 2 brødre døde i Kiøbenhavn paa Regentzen som studentere, een var boende i Fyhn som forpagter en søster havde en præst ved navn Storm, een forvalteren over grevskabet paa Langeland ved navn Smidt, og ieg veed ikke om dem alle. Min moder blev enke efter 7 aars egteskab med min egen fader, var enke i 3 aar og igien gift med en lieutenant af cavalleriet ved navn Beyer. Hun havde i alt 12 børn og vare vi 7 ved den første og 5 ved den anden, de fleste døde smaae og ugifte, min ældste broder Thomas Friis lever endnu som er told betient i Svendborg. Ved min sted-fader var den ældste søn guld smed svend og juveleer, som for mange aar siden reyste udenlands og ingen har hørdt til ham siden, en halv søster Anna Maria lever endnu, som i mange aar har boet i Kiøbenhv. og været gift med en Wardinghuus, som var gastgiver og handels mand, nu siden bleven gift med en Flor, som er født i Bergen og

farer paa China som boutellerer, og siden skibs assistent — men nu skal hendes vilkaar ikkun være ringe — Saa vidt som ieg heri kand give oplysning og efter mit beste viidende.

I octobr. var min sted søn Peder Pavels til exam philos. og fik laudab. saa vel i det philosop. som philolog. Han er nu i condition i Slagelse hos s. t. hr. kammerherre de Berregaard med 100 rdrs. løn foruden duceur, han har 5 junkere at læse for. Gud give ham hertil lykke og bevare ham. I samme maaned var monsr. Dahl til første exam. og fik haud illaud. Herren give mig glæde for enhver af mine disciple. Videre veed ieg ikke at antegne og har nu atter endt et aar
Soli Deo Gloria.

1790.

For dette aar er lidet at anføre uden embeds forretninger, som paa sit sted findes. Mine børn har i dette aar haft smaae kopperne og gik dem vel igiennem, endskiøndt det stod haardt med drengen, som vi neppe troede at have levet. Gud være lovet som gjorde alting vel. Jeg har endnu mine disciple som ieg fik afvigte aar 2 af sal. hr. Schanches sønner Jens og Jahn Garman, som kom til mig ved paasken —

1789. ved Michels dags tiid fik ieg en søn fra laugmand Hveding fra Stavanger ved navn Jens Petter og een fra kiøbmand Rosenkilde ved navn Bendix Nyrop. Gud styrke mig med sin aand og naade at kunde udrette noget til deres oplysning og sande gavn tiimelig og aandelig. Ham være lovet for all beviiste naade og hielp i dette nu atter tilbage lagde aar, han fremdeles være hos og med mig.

1791.

Til pindse hellige dage reyste monsr. Claus Dahl til Bergen for at komme ind i den latinske skoele, hvor han blev antaget i mester lectie.

Dom 3tia p. trinit. visiterede hans høyærværdighed hr. biskop Tybring her ved Hinneraae kirke og fandt sig meget vel fornøyet, som sees af hans vidnesbyrd i ministerial bogen, at have forefundet en ypperlig kundskab, hvorpaa han ogsaa gav mig en meget god attest.

Ved Micheli tiid blev Jens Schanche bekræftet i sin daabs pagt, som strax derpaa reyste til Bergen for at komme ind ved den latinske skoele, hvor han blev antaget i 4de lectie. Omtrent samme tiid fik ieg igien en nye discipel s. t. hr. cancellie raad Bulls søn Rasmys Rosing, saa mit arbejde vedvarer, slipper ieg een saa faaer ieg en anden. Hidintil har herren hiulpet. Herrens navn være lovet.

Septembr. d. 19de blev ieg beskikket til provst over Rye-følke. Herren meddeele mig kraft og styrke saa vel til dette som de andre embeder, at ieg efter min aflagde eed kunde endog heri udrette noget til Guds ære og mine menneskers nytte.

Novembr. den 18de behagede det hans kongelige majestet allernaadigst at forflytte mig fra Nærstrand til Hafsløe præstegield i Bergens stift, og saaledes er da mit ønske opfyldt efter saa mange ansøgninger, hvoraf ieg paa sit sted har meldet nogle, men baade blev kied og undseelig at melde dem alle; thi dette troer ieg, at uagtet alle mine attester, kunde ieg have været liige nær, naar ikke min sted søn Peder Pavels hafde ligget i Kiøbenhv. og haft adresse til geheyme raad Brandt. Jeg veed da nu det sted, om det er Guds behagelige villie, hvor ieg tænker at opgive aanden.

Her har ieg nu været paa 15de aar og har levet vel med helbred og uden stor fortredelighed eller trykkende fattigdom, som mit skoele arbejde har befriet mig fra. Her er ellers et lidet kald og ikke just godt leve sted, tillige en besværlig fior med søe reyse til annexen, saa det ikke er kald for en fattig eller aldrende mand. Hvor ieg kommer, troer ieg dog at have saa meget tilovers, at kunde holde en capellan, som kand lette noget ved tiltagende aar. Der skal ellers ikke gives megen conversation, hvoraf her er overflødig og som er fornøuelig, naar man har formue dertil. Foruden hr. foged Dahl boer her ogsaa andre familier i sognet, som ieg alle har levet vel og fornøyet med. Og da ieg nu ender det sidste aar i Nærstrand, saa bøyer ieg mit hiertes knæ med lov og taksigelse for den megen naade mig er beviist i saa lang en tiid, saa mange aar og saa mange dage, Herre hvad er ieg og mit huus at du har førdt mig hidindtil, den naade og beskiermelse, held og biestand i embede og paa alle mine veye, imod alle hemmelige og aabenbare fiender, som du saa faderligen har udviist imod mig, Herre hvad er et menneske, at du tenker paa ham og, et menneske barn, at du saa ihu-kommer ham, og hvem er særdeles ieg arme uværdige syndere, at du saaledes overøser mig velgierninger. Dig med fader søn og hellig aand være derfor lovet nu og i all evighed, og hvad ieg ikke her kand takke, som ieg vilde og burde ieg da hisset maae takke med et ævigt og fuldkommen haleluja. Gud lade mig ogsaa af min embeds gierning paa dette sted høste nogen frugt og naadeløn paa hin dag. Amen i Jesu navn.

Soli Deo Gloria.

Dom. 11de p. trinit. holdte ieg confirmation ved Hinneraae kirke da mons. Jens Petter Hveding en søn af hr. laugmand Hveding i Stavanger bekræftede sin daabs pagt og søndagen derefter var til Herrens bord. Strax derpaa afskedigede ieg ham tilliige med kiøbmand Rosenkildes søn Bendix Nyrop, som begge reyste sammen hiem til deres forældre. Kort forhen var Jahn Schanche reyst saa vel som hr. cancellie-raad Bulls søn Rasmus Rosing og saaledes er ieg nu afløst fra skoele arbeyde paa dette sted, som ieg nu i 14 aar haver forestaaet og haft adskillige børn i mit huus til underviisning, som Gud naadeligen har bevaret fra all fare og skade, givet mig naade og kræfter at udrette noget med dem til deres forfremmelse, ham være der for ævig lovet og takket, han lade dem fremdeles voxe i Guds og vor Herres Jesu Kristi naade og kundskab, at de maae blive nyttige borgere for den nærværende verden og salige aander for den tilkommende.

Dom VIII p. trinit holdte ieg min afskeds prædiken baade for Hinneraae og Stiernerøe meenigheder, da hr. laugmand Hveding og hr. foged Dahl med familie var i kirke. Det var mig tungt at sige en meenighed far vel, som ieg hafde været hos i 15 aar. Til min eftermand blev kaldet en catechet ved Holmens kirke ved navn Morten Hendrich Magnus, som ankom kort tiid før min afreyse, saa vi endelig fik vores mellemværende afgjort. Herren styrke ham og enhver lærere med naade og kræfter at bestyre sit embede til Guds ære, til fælles gavn og glæde saa vel for meenigheden som ham.

Den 29de may hafde ieg holdet auction paa creatuure og hvad boeskab ieg ikke kunde føre med mig.

Dom IX p trinit. prædikede min stedsøn Peder Pavels ved Hinneraae kirke, da han kort forhen var hjemkommen fra Kiøbenhv, hafde taget exam. theolog. og erholdet haud illaudab. prædiket for demiss og faaet laudabilem. Samme aften gik vi om bord paa en jagt som vi hafde fragtet fra Stavanger og begyndte vores reyse da vores søn Peder Pavels fulgte med. Vi vare paa Augvoldsness hvor vi communicerede for hr. provst Sverdrup, siden vare vi paa Riisøen hos hr. cancellieraad Buul og ankom til Bergen fredag den 10 augusti. Der besøgte vi adskillige venner og bekjendtere og opholdt os til den 16de da vi igien fortsatte reysen, efterat have forsynet os med et og andet nødvendigt til huuset. Vi vare i følge med hr. Lind som var paa en anden jagt og var min naboepræst paa Jelsøe men nu forfløttet til Ingvigen i Bergens stift —

Dom XI p t. holdte vi tieneste paa jagten —

Dom XII — vare vi paa Leganger hos hr. Daae og der hørde prædiken. Underveys derfra ved et sted som de kaldte Hønsene brækkede toppen paa vor mast og alle seyl i søen som vi dog fik op igien og kom ind til Copanger at reparere og derfra kom vi den 21de augusti om aftenen til Solveren, som er her i præstegieldet og tog ind at logere hos gastgiver Hendrich Nitter. Den følgende dag var ieg i præstegaarden at besee mig, og reyste ned igien, et par dage efter kom vi alle sammen, da vi idmidlertiid fik en stor deel af vor gods i præstegaarden.

Dom XIII holdte ieg min første prædiken her ved Hafsløe hovedkirke da studiosus Cimonson og hr. Foss kom her til kirke.

Dom XVIII indsatte ieg mig selv efter som ieg ey tilforn hafde faaet min collatz fra hr. biskoppen, da han var paa visitatz den tiid ieg var i Bergen. Samme dag vare her i

kirke hr. captain Halle og leutenant Munthe med fru. Dette aar har været mig uroelig og bekostelig, saa min liden velfærd forsvinder, som ieg tungt og suurt hafde stræbet for, at kunde have en ringe hielp til mine børn, Gud styrer og raader for alt, hans villie skee i alle ting. Det vil blive mig meget bekosteligt det første aar, da enken efter min formand sal. Andreas Lind har faaet prolongation paa naadsens aaret og nyder de visse indkomster i 2 aar, hun haver 7 børn; men kun 2 voxne døttre hiemme som med moderen bliver her i vinter paa præstegaarden.

Jeg har nu i høst været i Sognedahl og besøgt hr. provst Christie hr. oberst leutenant Bruun og hr. sorenskriver Fleischer, ligeledes i Lyster hos sogne præsten hr. Krohn. Og da ieg nu paa dette sted ender det første aar, hvor ieg tenker at opgive aanden, som Gud dog alleene veed samt tiiden og stunden, saa offerer ieg Herren min inderligste lov og tak for sin store naade og beskiærmelse, som har førdt mig hidindtil, han give mig naade og kræfter endog her at udrette noget til hans ære, til min egen og alle sieles frelse, at ieg ogsaa maatte have det fornødne brød for mig og mine da her vel er 300 communicanter fleere end i mit forrige kald. Men sa vidt ieg kd mærke, ere indkomsterne ikke meget større. Men Gud har altid været min hielp, han lade mig fornemmelig høste paa hiin dag Amen i Jesu navn, Amen.

1793.

Den 12te novembr. blev min yngste steddatter Boletta Christina copuleret med s. t. hr. leutenant Hartvig Kaas v. Munthe som eyer og beboer en betydelig stor gaard beliggende i Orness annex Krogen kaldet. Herren give dem naade og lykke. Jeg forrettede selv copulationen og betienede mig

af 1 Reg. 8 — 57. Her vare ikke andre til bryllup end de nærmeste af familien og venner omtrent 10 persohner. For dette aar er ellers ikke viidere at anføre end embeds forretninger, som paa sit sted ere antegnede. Og da ieg nu har begyndt og fuldendt et aar paa dette sted, saa veed Gud, hvor mange fleere der ere tilbage; men min bøn er til Gud, at dersom ieg lever, ieg da maae leve Herren og dersom ieg dør ieg da maae døe Herren og enten ieg lever eller dør ieg da maae høre Herren til. Hannem være ære nu og i all evighed.

1794.

Den 11te juli blev min sted søn hr. Peder Pavels ordineret til præst paa det kongelige orlogs skib Den Prægtige. Gud styrke ham med sin aand og naade, at alle ting maae skee Guds allerhelligste navn til ære, hans egen og andres sieles frølse og salighed. Aftenen før 1te pindse dag kom min ældste sted datter Christina Margreta hiem fra Trundhiem hvor hun hafde været hos sin farbroder paa Tillergaard hr. major von Pavels henved 3 aar og inden aarets ende blev hun forlovet med hr. Ole Aabel sogne præst for Justedahl, saa de til neste aar skal have bryllup. Og saaledes er atter endt et aar, da ieg frembærer min sædvanlige taksigelse til all naadens Gud for all beviiste velgierning tiimelig og aandelig. Amen —

1795.

Den 3die marti hafde min datter Christina Margreta Pavels bryllup med hr. Aabel sogne præst for Justedahl. Jeg trolovede dem og betienede mig af Philip 2 — 1 — 2. Hr. provst

Cristie copulerede dem, hr. provsten med familie var her til bryllup og nogle faae andre omtrent som min andre datters bryllup. Herren give dem naade held og velsignelse. Nogle dage før juul fik benevnte min datter sig en søn, som blev kaldet Peder Pavels efter min kones forrige mand hr. provst Peder Pavels sogne-præst for Hiemelands præstegield. Og saaledes er nu atter endt et aar. Soli Deo Gloria.

1796.

For dette er intet at anføre uden at min datter Boletta Christina noget efter nye aar saa vidt ieg erindrer fik sig en søn, som blev kaldet Peder Pavels efter hendes fader, da hun forhen hafde sig en søn ved navn Gerdt efter hans fader captain ved det lysterske compagnie. Iøvrigt er intet betydeligt uden embeds forretninger, som paa sit sted ere anførte. I høst gik min søn Peder Pavels som skibs præst med en fregatt kaldet Tetis under captain Fischers commando til Algier og ventes igien til sommer. Gud ledsage og føre dem vel frem og tilbage. Ved aarets ende frembærer ieg som sædvanlig min taksigelse Guds allerhelligste navn til lov og ære.

1797.

Dom. quasimodeg. confirmerede ieg min søn Søren Hielm Friis da her foruden min datter og svoger fra Krogen vare ogsaa hr. oberst leutenant Bruuns sønner og døtre. Dagen efter den 24de aprill communicerede benevnte min søn og den følgende dag reyste herfra med bemeldte s. t. hr. oberst leutenantens familie til Sognedahl for der fra at afgaae med hr. Schiøtt fra Bergen og komme ind i den latinske skoele til sine studeringers viidere fremgang. Gud være hans hielp

og beskiermere med held og velsignelse paa alle sine lovlige veye, at han stedse maae have sin daabes pagt for øyne og bevares igiennem alle fristelser, saa at han maae findes ustraffelig indtil vor Herres Jesu Kristi dag. Siden har ieg haft bud, at han den 28de apriiil reyste fra Sognedahl og den 2den may kom til Bergen, hvor ieg har haft brev fra ham, at han hafde været til examen og staaet sig nogenlunde godt, saa han endog gik nogle forbie i mester lectie. Jeg tænker nu at have fuldendet mit skoele arbeyde, som er i 20 aar som præst siden ieg kom her til landet. Ole Hierrild reyste hiem i høst da han fik huller i den eene fod og hans fader skrev efter ham, saa ieg neppe troer at han kommer meere her paa den maade. Det gjør mig inderlig ondt baade for ham og hans fader som har kun den eeneste søn.

Junii den 23de var ieg paa Krogen og døbte min svoger hr. leutenant Munthes datter ved navn Maria Catrina, for dette aar er intet viidere at anføre og slutter som sædvanlig Soli Deo Gloria.

1798.

Efterat min søn hafde staaet sin examen i skoelen og var dimitteret af s. t. hr. rector Ahrentz til det kiøbenhavnske academie, da han i hans testimonio gav ham den gode caracteer perbono spec, hvorefter han i augusti reyste til Kiøbenhv og i octobr. tog den 1te examen da han til hoved caracteer erholdt haud illaudabil. Gud være hans beste hielp, han med sin aand og naade styre og ledsage ham og hermed ender ieg dette aar, Gud være ævig lovet for all sin naade og barmhiertighed.

1799.

For dette aar er intet at anmærke uden at min søn Søren tog 2den exam i octobr. og fik ringeste caracteer, som han ikke kunde vente andet, da han haver liden lyst til studeringer skjøndt han haver et meget godt hoved, heller ikke betalte ieg professorerne og naar hans flittighed ikke var desto større kunde der ikke ventes andet. Han reyste derefter ud til præsten hr. Reingaard i Sønder Jevnløse min intime gamle ven som tog sig af ham og tilbød ham at blive der i vinter, som ogsaa skeer. Min sted søn hr. Pavels kom i høst frisk og vel fra Vestindien, hvor han hafde været omtrent 1 aar og var præst paa en orlogs fregat. Nu er atter endt 1 aar og 1 seculum som har vel været et af de mærkeligste i kristenheden. Herren være lovet baade for det onde og gode ham være ære i all evighed. Amen.

1800.

Min søn har antaget condition i Sieland hos hr. provst Schriber at læse for hans børn og haaber, at han derved kommer i roelighed, som ieg har den gode hr. Reingaard at takke for, der reddede ham i nøden og har været ligesom en fader for ham. Gud glæde ham med kone og børn nu og alltiid. Min steddatter frue Munthe har faaet en datter i august forrige aar som efter min kone og mig blev kaldet Nicolina Birgitta Christina. Nu er da endt dette seculum, som vel har været et af de mærkeligste i cristenheden. Herrens navn være lovet fra nu og til ævig tiid.

Den første dat i det nye aar hundrede blev erindret med en forandret text efter præsternes eget valg efter høy kongelig befaling og prædikede candidatus ministerii hr. Christen Daae her ved Hafsløe hovedkirke. Ved aarets begyndelse fik ieg brev fra min sted søn hr. Peder Pavels, at hans majestet allernaadigst hafde kaldet ham til Gloppens præstegield her i Bergens stift som sogne præst og skal være et godt kald. Dette var mig saa stor glæde som det kunde være min egen søn, da ieg altiit meget har elsket ham ligesom han altiit har erhvervet sig de fleestes yndest. Herren, om det er hans behagelige villie, altiit glæde ham, være mød ham og give ham all held og velsignelse baade i embede og huus. I februari reyste hr. Aabel sogne præst til Justedahl som har min anden sted datter til Ulland — med kone og børn da han afvigte aar af hans kongelige majestet allernaadigst var kaldet til sogne-præst for bemeldte præstegield som er her i provstiet og et nogenlunde godt kald. Herren give ham naade held og velsignelse.

Den 2den martii holdt hr. Pavels bryllup i Kiøbenhv. med frøken von Pflueg, hvis fader er oberstleutenant og af en fornemme familie. Ved midsommers tiid kom de her til os og vare her til høsten da de reyste til deres Gloppen. Idmidlertiid vare de i besøg paa mange steder i Lyster, Krogen, Ulland og Sognedall, da vi ogsaa gjorde dem selskab og vare med, ligesom her ogsaa vare nogle gode venner hos os dem til ære og fornøyelse, saa meget som skee kunde. Ved juule tiider fik min datter i Ulland en søn som de kaldte Nicolai Friis. Ønsker ieg mig selv vel, er det naturligt ham ikke mindre. Min søn som $1\frac{1}{2}$ aar har været hos hr. provst Screiber til fornøyelse paa begge sider, har ieg efter megen

overtalelse af ham og hans broder tilladt at reyse til Kiøbenhv. i septembr. for at begynde til exam. theolog., Gud selv styre alle ting til det beste. Om dette aars mærkelige dag den 2den apruil for disse riger og lande vil ieg ikke tale, da derom er og bliver skrevet vidtløftig. Vi har nu endt det første aar i det nye aar hundrede og naar ieg tenker tilbage, synes ieg, at Gud har lagt meer end 15 aar til min alder. Dette er tilbage af mine ønsker O Gud gjør dog for Kristi blod min sidste afskeds time god, og hvad ieg ikke her kan takke for alle hans velgierninger, ieg da maae takke i evighed.

1802.

Dette aar begyndte som forrige med en forandret text, derved at erindre os og takke Gud for sin naadige hielp og beskiermelse over disse riger og lande, da ieg selv prædikede over ps. 89 — 1—2. 3. 4. 5.

Januari den anden fik madame Pavels i Gloppen en levende og velskabt datter.

May — den 21de hafde min datter Elisabeth Maria bryllup her paa Hafsloe præstegaard med hr. Christen Daae personelle capellan i Førde, men nu kaldet til sogne-præst for Wardøe og Makur i Øst Finmarken. Hr. provst Cristie forrettede copulationen og søndagen derefter gik de unge folk i kirke da ieg selv prædikede. Den 30de ejusd. reyste de til Bergen, hvor de ankom den 6te juniu og den 11te s. m. gik til skibs at fortsætte deres reyse til deres bestemte sted. Herren være hos og med dem, give ham naade held og velsignelse i sit embede og huus til Guds ære sine med menniskers oplysning og forbedring saavel som deres fælles gavn og glæde, at de maae leve i eenighed og kierlighed alle deres lives dage.

Julii den 18de eller 5te søndag efter trinit visiterede hans høyærværdighed den constituerede biskop hr. stifts provst Brun her ved Hafsloe. Jeg prædikede og den personelle capellan til Wiig hr. Ludvig Daae, som var her, forrettede for alteret. Hr. provst Cristie i Sognedahl, hr. Lind i Justedahl vare her ogsaa. Hr. leutenant v. Lind, feldskier Bossenius ligesaa og fleere —

Dette aar sluttes med sædvanlig taksigelse til all naadens Gud. Hidindtil har Herren hiulpet. Herrens navn være lovet —

1803.

I dette aar var min søn i october maaned til exam. theolog. og erholdt laudabilis og madame Aabel i Ulland har faaet sig en datter i steden for sin eeneste Helena som døde i børne kopperne.

Soli Deo Gloria.

1804.

Den 5te juli hafde vi den glæde at modtage vor søn Søren Hielm Friis frisk og vel her i præstegaarden med beviiser for laudabil. til exam. theolog. catecheticum og for demiss prædiken, ligesom i øvrigt for en god moralsk caracteer.

Den 22de juli eller 8de søndag efter trinit holdt han sin første prædiken her ved Hafsloe hoved kirke, som ikke kunde andet end fornøye hans moder og mig da han fandt almindelig biefald baade for sine gode gaver og prædikens indhold, som var i andledning af disse ord: der skal ikke enhver, som siger til mig Herre Herre komme ind i himmeriges riige; men den som gjør min faders villie som er i himmelen, deraf

forestillet til indgang frygt Gud og hold hans bud etc. Præd. og til propos. hvori den sande Guds frygt bestaaer. Gud være lovet for sin megen naade og miskundhed, som ieg ikke kan fuldtakke han for i dette liv, der har holdt sin haand over ham igiennem saa mange forandringer, snarer og fristelser, som kunde have mødt ham nu paa 8te aar siden han forlod mit huus. Den store overhyrde den Herre Jesus Kristus forleene ham fremdeles sin aand og naade, om han agter ham værdig at sette ham i embede at udrette hans gierning, han da maae findes som en troe arbeydere til sin egen og andre sieles oplysning og saliggjørelse, at han paa hiin dag maae være iblandt de troe tienere der have været troe over lidet og skal settes over meere at gaae ind i den ævige glæde. Amen.

Om mine børn skulde glemme, hvor gamle de ere, vil ieg her anføre naar de ere døbte.

Anno 1764 er Jacob Pawels født onsdag morgen tiilig den 4de juli. Døbt dom. 3tia a trinit den 8de juli i Hielmelands kirke.

Anno 1769 er Peder Pawels født fredag morgen klokken 3 den 15de decembr. Døbt den 3die søndag i advent den 17de decemb i ditto kirke.

Anno 1772 er Christina Margreta født torsdagen den 28de aprill klokken 5 eftermiddag. Døbt dom. mesericord den 3die may i samme kirke.

Anno 1774 er Boletta Christina født ligesom de andre paa Hielmelands præstegaard løverdagen den 2den juli klokken 11 formiddag. Døbt torsdagen den 7de ejusd i Hielmelands kirke.

Anno 1781 er Søren Hielm Friis født paa Hinneraae præstegaard tiirsdag morgen klokken 6 den 21de augusti. Døbt den 28de ejusd i samme kirke.

Anno 1785 den 4de novembr. fredag morgen tiilig er Elisabeth Maria født paa samme præstegaard. Døbt den 9de ejusd. i samme kirke.

Vidner ved min søns daab vare hr. foged Dahls kone madame Wenche Dahl født Garman, jomfrue Dams. hr. provst Munthe, hr. provst Dybdahl, hr. Hans Røse.

Vidner ved min datters daab vare jomfrue Langballe, jomfrue Werther, Kari Nielsdr. hr. Peder Pawels hr. Isach Krag.

Ved aarets slutning offerer ieg som sædvanlig min inderligste taksigelse for Gud for all beviiste naade og miskundhed, ham være ære i all evighed.

1805.

For dette aar er intet at anmelde uden embeds forretninger som paa sit sted ere anførte. Min søn er her hiemme hos mig og hielper mig jevnlig at prædike. Han har haft en søn af sorenskriver Knagenhielm ved navn Niels et halv aar eller noget meere her i huuset under information, men skal vel snart reyse, da faderen har antaget en student i huuset. Ieg slutter aaret med sædvanlig lov og tak til Gud.

1806.

Min søn har i dette aar faaet 2de andre disciple en søn af hr. captain v. Daae i Lyster ved navn Jesper Heiberg og en søn af hr. capitain v. Munthe ved navn Gerhard, som han informerer.

julii den 30de visiterede hans høyærværdighed hr. biskop Brun ved Solvorns kirke og siden kom her i præstegaarden, da min ansøgning af dato 1te augusti om at faae min søn

Severin Hielm Friis til personelle capellan blev afsendt med hr. biskoppens erklæring og samme allernaadigst confirmeret den 29de augusti.

Octobr. den 15de blev benevnte min søn ordineret i Bergen tilligemed tvende andre en klokker søn fra Leganger ved navn Gierløv kaldet til sogne præst i Nordlandene, som var øverst, dernest min søn og den tredie hr. Rennord personelle capellan hos hr. provst Wiingaard. Min søn blev befalet at prædike og fik til text: I Kristo Jesu formaaer hverken omskierelse eller forhud noget; men et nytt creatuur, deraf forestillet til hoved lærdom: Hvad der gielder i Kristo, nemlig troe og kierlighed.

Decemb den 7de som var dom. 11de advent indsatte ieg min søn her ved Hafsløe hoved kirke efter hr. provst Daaes forlangende, som ikke hafde leylighed at komme og benyttede mig af 1 cor. 4 — 1: Saaledes bør hvert menniske agte os som Kristi tienere og huusholdere over Guds hemmelige ting, deraf forestillet en formaning til lærerne saavel som til tilhørerne eller lærerens og tilhørernes indbyrdes pligt og forhold. Samme dag vare adskillige gode venner hos os og til bords. Hr. capitain v. Daae, hr. capitain v. Munthe, hr. leutenant v. Lind, hr. Schiøtt fra Sognedahl og studiosus hr. Rasmussen fra Kopanger, klokkeren med kone, lensmand med kone og den ældste medhielper Johannes Hillestad. I borger stuen bleve ogsaa beværtede rosmanden med sine, mine tienere, og huusmand med sine som fik mad øll og brendeviin. Ved aarets slutning frembærer ieg min inderligste tak til den allerhøyste for saa megen udsigelig naade og miskunhed som han beviiser imod mig det eene aar efter det andet, og hvad ieg ikke her kan takke, ieg hisset maae takke ham i evighed. Og den naadige Gud som efter sit forsyn har satt min søn i embedet han

give ham naade held og velsignelse at udrette Herrens gierning, han være hans hielp biestand og beskiermelse mod alle synlige og usynlige fiender, at han i alle ting og til alle tiider maae være og viise sig en Jesu Kristi tienere.

Soli Deo Gloria.

1807.

Februari den 22de som var en søndag hen mod aften hafde vi den glæde at modtage vor sviger søn hr. Christen Daae med kone og datter Birgitta Christina Hielm omtrent 2 aar gammel og agter de at forblive her indtil henimod pindse, da deres reyse skal gaae for sig først til Bergen og derfra til Nord-landene, hvor han allernaadigst er kaldet til Saltedahlsens pastorat. De kom afvigte høst fra Wardøe til Kiøbenhv og nu derfra her til Bergen og viidere.

April den 29de hafde min datter det uheld at abortere, da hun kom fra Krogen hvor de vare henreyste for at tage afskeed, og ventelig var aarsagen til denne hendes for tiilige nedkom, at hesten faldt, saa hun maatte springe af og derved blev satt i en usædvanlig bevægelse med frygt og fare. Hun kom 8te uger for tiilig, det var et pige barn og hafde liv endog noget for fødselen.

May den 4de Min datter befinder sig efter disse omstendigheder nogenlunde vel Laus Deo. I dag har vi begravet dette lidet barn og ieg holdt en kort latinsk tale 1 cor 13 — 12; Faderen og ieg hr. leutenant Lind og min søn med sine 2de disciple fulgte. Madme Reus er her ogsaa samt frue Munthe og den lille P. Pavels Munthe —

May den 22de reyste min sviger søn hr. Daae med kone og datter herfra til Sognedahl for viidere at fortsætte deres reyse til Bergen, og siden til deres bestemte kald

Saltdahlen i Nordlandene. Den naadige Gud være hos og med dem, give dem en lykkelig reyse, held og velsignelse i embede og huus.

1808.

For dette aar har ikke indtruffet noget som ieg har vildet anføre. Min søns discipel, som var bleven virkelig cadet er nu i Christiania ligesaa Niels Knagenhielm, den første nemlig Gerdt Munthe har gage 90 rdr. aarlig, men Knagenhielm paa sin egen bekostning. Ellers faaer min søn nok igien en anden søn af hr. capitain v. Munthe nemlig Peder Pavels. Jeg slutter aaret med den inderligste lov og tak til Gud for all beviiste naade og velgierning.

1809.

I dette aar har min sviger søn i Nordlandene hr. Christen Daae og kone haft den store sorg og modgang at miste ved døden deres kiere datter Birgitta Christina Hielm og derimod har Gud igien givet dem en søn som de har kaldet Ludvig omtrent i augusti maaned. De har ogsaa forsøgt den tunge skiebne af ildebrand, da der brændte mange huuse omkring præstegaarden, men præstegaarden selv blev reddet undtagen et huus. De maatte ellers kaste all deres boeskab ud af døre og vinduer, saa de tog meegen skade. Min datter i Ulland madame Aabel har ogsaa faaet sig en datter, som de har opkaldet efter min kone Birgitta Christina Hielm. Hr. capitain v. Munthe, som var commenderet og var øster er igien hiemkommen, han har været i bataille, hvor der faldt en deel end og nogle ved siden af ham. Ved denne leylighed blev han med flere riddere og fik den nye orden. Min

søn er i dette aar bleven forlovet med en jomfrue i Nordfiord Charlotte Lovise en datter af hr. Kammermejer sogne præst til Invigen. Gud give fremdeles held og velsignelse. Jeg ender aaret med sædvanlig lov og taksigelse. Soli Deo Gloria.

1810.

Julii den 19de hafde min søn bryllup med sin forlovede kiereste jomfrue Charlotte Lovisa Cammermejer. Brylluppet stod hos hendes fader i Invigen, hverken min kone eller ieg kunde formedelst alderdom reyse den vey og være der, men hans broder hr. Pavels sogne præst i Gloppen med kone og en datter saa og den anden broder Jacob Pavels vare der tilliigemed flere præster og andre embeds mænd, m. f. Herren give dem naade held og velsignelse.

Augusti den 18de ankom de her til Hafsløe tilliigemed hendes fader, madame Pavels i Gloppen og en datter Birgitta Christine som fulgte med. Den 23de hafde vi et lidet giestebud eller hiemkomst, da s. t. hr. capitain v. Munthe med kone og børn vare her, saa var her ogsaa hr. foged Endresen, præste enken madame Lind, og med hende et par ungdom. I røg stuen vare gaardens tienere, nogle gamle og en deel fattige huusmænds børn, som fik mad og drikke. Den 26de kom min datter fra Ulland madame Aabel med sine 6 børn og dagen efter reyste de allesammen til Krogen. Der blev den unge kone madame Friis syg om onsdagen og aborterede, saa hun maatte blive liggende efter, min kone og ieg var hiemme og kom hr. capitain Bech med søn her, som vilde følge med til Invigen, siden reyste alle hver til sit hiem og som ieg haaber til fornøyelse efter stand og leylighed. Efter en 8te dages forløb kom min søn her hiem med sin kone og har saaledes været her indtil 18de septembr. da de reyste

til Bergen at besøge hendes mormoder frue Cederløv enke efter en capitain, hun er 80 aar og derover, har en formue nogle tusinde rdr., min sønne datter har ogsaa endnu sin far fader levende hr. Cammermejer, residerende capellan til kors kirke over 80 aar. Han er broder til frue Cederløv. Herforuden har de mange andre af familie og venner at besøge, samt mange store at indfinde sig hos. Gud give dem held og lykke og føre dem vel frem og tilbage igjen.

Efter 3 ugers forløb kom de igjen friske og vel her tilbage —

I dette aar i martii fik min søn en ny discipel ved navn Albert en broder til Niels Knagenhielm. Henimod juul f. a. drog hr. captain Munthes søn Gerhard herfra, som hafde været her omtrent 3 aar. Han var bleven virkelig cadet og skulde til Christiania. Samme tiid fik min søn 2de andre disciple og brødre sønner af major von Fasting. Den ældre Johan Jacob og den yngre Christian, ligesaa hafde han kort forhen faaet hr. Aabels ældste søn Peder Pavels som er confirmeret og har lærdt en deel latin, skal begynde paa grædsk, saa min søn har nu fuldt arbeyde med sprog og videnskaber. Gud styrke ham og lade alle ting vel lykkes til samtliges glæde og de unges forfremmelse. Saaledes er nu atter endt et aar. Jeg er nu i mit 70 aar og min kone 2 aar ældre. Det er bleven uhørte dyre tiider, en hest 100 rdr. og meget meere lige som den er til, en koe 50 rdr. og meere, en tønne korn 15 rdr. 1 b^ø smør ligesaa og saaledes i forhold med alle ting. Gud hielpe os gamle folk paa vor alderdom, da han saa naadig har hiulpet hidindtil. Ham være lov og tak og ære nu og i all evighed.

1811.

Augusti den 13de hafde min søn sin søn til daaben som fik det navn Johan Sebastian Cammermejer, faderen personelle capellan for Hafsloe præstegield hr. Severin Helm Friis. Moderen Charlotte Lovisa født Cammermejer. Vindner provstinde Birgitta Christina Friis født Hielm frue majorinde Bolette Christine von Munthe født Pavels frøken Christiana Sophia Spidberg von Brun, hr. Niels Friis provst og sogne-præst for Hafsloe præstegield. S. t. hr. major og ridder Hartvig Kaas von Munthe herre til yttre Krogen, hr. Gerhard Munthe herre til Aarøen. Faderen døbte ham. Han var født den 4de aug. I denne maaned har min datter i Nordlandene igien faaet sig en datter. som de har opkaldet efter deres afdøde salig datter Birgitta Christina Hielm. Gud lade dem opvoxe til sin ære, forældrene til glæde og dem selv til gavn og beste her og hisset. Begge brødrene von Fasting ere afreyste, den ældre var her kun et fjerding aar, da han blev virkelig cadet i Kiøbenhavn og reyste derhen. Den yngre var her noget længere og kom hiem til forældrene. Den anden søn af s. t. hr. major og ridder v. Munthe nemlig Peder Pavels er ogsaa afreyst. Han var her omtrent 3 aar, men blev virkelig cadet i Christiania og reyste derhen.

Det er endnu bleven uhyre dyrere tiider, en hest 1000 rdr. meer og mindre. en koe 200 rdr. meer og mindre, en tønde korn 20 a 30 rdr. o. s. f.

Gud see i naade til os og til alle fattige og trængende. Han straffe i naade og med maade. Krigen vedvarer endnu.

Jeg slutter aaret med sædvanlig lov og taksigelse. Ham være ære i all evighed. Amen.

1812.

May den 17de som var første pindse dag fik min datter i Ulland sig en søn som blev kaldet Ole Andreas. Min kone var der og bar ham til daaben. Min søn døbte ham, da han med kone og barn vare ogsaa reyste derhen. Saavel min sønne kone som hr. Aabel selv vare faddere. Han er siden død.

Septbr. den 18de blev min søn kaldet til residerende capellan for Waage præstegield i Aggershuus stift.

Octbr. Min søn har været der at bese sig og agter til foraaet at reyse derhen. For dette aar er intet viidere at anføre og slutter med Soli Deo gloria.

1813.

Martii den 31de reyste min søn herfra med kone og søn til Sognedahl for der fra at fortsætte reysen til Hougs residerende capellanie, da det hafde behaget hans majestet at forfløtte ham fra Waage til benevnte sted. Deres gods vare et et par dage forhen kiørdt ned til Solvorn og indskibet paa en stor baad at afgaae til Hougs. Gud følge og være med dem alle deres lives dage, han give ham naade held og velsignelse baade i embede og huus og sees vi ikke meere i den nærværende verden, at vi da med glæde maae sees og samles i den tilkommende. Jeg har i denne vinter været meget syg af beklemmelse eller hypocondrie, hvad mit hierte føler, veed ingen uden ieg selv og Gud veed hvorledes det vil gaae mig gamle og svage mand med at bestride embedet med reyser og forretninger. O Gud gjør dog for Cristi blod, min sidste afskeds time god. Jeg formaaer ikke at skrive meere paa denne dag. Det er nu saadanne tiider, at en tønne korn koster 100 rdr. og 120 og andre ting i forhold. Min søn hr.

S. H. Friis har nu i dette aar faaet sig en datter til som i daaben fik det navn Anna Cícilia Dorthea som er efter hans kones egen moder og tvende sted mødre, gifte med hendes fader hr. Cammermejer sogne præst til Ingvigen. Min søn var her i høst fra Hougs at besøge mig og er vel yndet af almuen, troer ogsaa ved tarvelighed at have udkomme, da det ellers kun er et ringe levebrød. Hr. major Munthes ældste søn kom hiem noget før juul Gierdt, som nu er premier leutenant og er kun i det 19de aar. Han har smukke videnskaber og er ordentlig saa de har glæde af ham. Gud fremdeles bevare ham. Ved hielp af hr. Schiødt sogne præst til Justedahl og som er ugift hidtil har ieg forrettet mit embede og er ellers bleven noget meere til helbred end ieg var forhen. Saaledes er nu da dette aar tilendebragt hvorfor Gud, som for all beviiste naade og velgierning være ævig lov og tak nu og i all evighed Amen.

1814.

(† 17 mai).

Anmerkninger.

S. 1. S v a n e, Hans, rektor i Nyborg 1727—1776. Forf. av bl. a. en latinsk avhandling om Epikur. — K i e r u m g a a r d, Lars Jørgen (1697—1769), fra 1745 innrulleringssjef for Fyn med bopel i Faaborg, senere Svendborg. — M ü l l e r, Morten, sorenskriver i Jarlsberg grevskap 1744—69. — K o m m u n i t e t e t og R e g e n t s e n: De gamle studenteboliger ved universitetet i Kjøbenhavn. — A t t e s t a s: vidnesbyrd for avlagt akademisk eksamen. D e m i s s: prøvepreken. I Kjøbenhavns Universitets Matrikel sees Nicolaus Friis innført 1758 med prof. med., rektor Christian Lodberg Friis som privat preceptor. — „C a p i t a l i s t“ var etter datidens språkbruk en mann med formue. — S a m s ø e, sannsynligvis fhv. skipskaptein Jørgen Samsøe, far til dikteren Ole Johan S., hvis huslærer omtales i (dansk) Biogr. Leks. XIV, s. 586 som elevens følgesvenn til dikteren Rahbeck. — H a r b ø e, Ludvig, biskop først på Island, dernest i Trondheim, fra 1748 på Sjælland. Forf. av mange lærde skrifter. G. m. datter av biskop Hersleb, hvis hustru Bodil Hiort var en datter av Bodil Matsdtr. Friis, en søster av prost Niels Friis' oldefar (jfr. s. 101). — S. T. *Salvo titulo* = titler utelatt, høflighetsformel til undskyldning for utelatelse av titlene. — T y b r i n g, Hans Henrik, biskop i Kristiansand 1789—1798, kjent for sitt milde vesen, sin rettroenhet og sin tro på ånder. Jfr. anm. til s. 103.

S. 6. S n o g: fartøi med 2 master og 7—9 seil.

S. 7. E y l a n d: øy.

S. 9. T r o p i c u s c a n c r i: KrepSENS vendekrets.

S. 11. Tilføyd i margen: NB Heste ere meeget faae paa landet, skiøndt ieg dog saae ligesaa stor en hest som i Europa, men her findes mengde foler, paa hvilke de i 2 eller 3 smaae tønder bringer viin ind fra landet. Ellers i steden for heste bruger de stude, som ere afrettede og paa en liiden saa at kalde det slæde drager 2 eller 3 piber viin —

S. 13. Øverst, tilføyd i margen: Capteinen Mast. Eiers de toe jomfruer og jeg vare riidende og kunde jomfruerne temmelig godt ride. Under 2. mars tilføyd: her saae ieg flyvende fisk. Under 4. mars tilføyd: I dag hafde vi en fisk kaldet bonnet som vi hafde fanget og smagde ret vel.

S. 15. I margen tilføyd: Det er tillige een i merset, som er fuldkommen klædt som en mor [neger] med sin brix og har den dag fridhed efter sin persohns beskeftendhed. De indsamlede penge beløb sig meest 100 rdr da der var den matros, som gav en heel maanedes gage —

S. 16. Communion: altergang.

S. 17. Tropicus Capricorni: Stenbokkens vendekrets. — Caps pletter: kappskyer eller Mageljanske skyer kaldes to stjerneskyer på den sydlige himmel, 20° fra Sydpolen, for det blotte øye synlige som to store tåkeaktige flekker. — Under den 3dje tilføyd i margen: Til middag hafde vi et paaske lam 6 à 7 uger gammelt af vor eget tilleg, det var gandske nydeligt vi har forhen haft 3de i postey og fricasee. — Under den 5te tilføyd i margen: Skræderen er af størelse som en liden glinte —

S. 19. Caps duer: kappduer kaldes de stormfugler som er alm. utbredt i de sydlige hav. I våre dager optræder de særlig i masser omkring kvalstasjonene hvor de fråtser i avfallet fra fangsten.

S. 20. Bruus Haaer: hval. — Jan von Denten: Jan van Gent, havsul, pelikanfugl med helt hvid fjærdrakt. Bay fals: False Bay, Kapstadens flåtestasjon. — Under 5te føyd til i margen: Syd ost Huggen — her sees ellers toe store bierge deet eene Divels bierg og det andet Taffel bierg da det oven til er flat som et bord der omkring skal efter siigende opholde sig endeel slaver som ere løbne fra deres herrer paa Cap.

S. 21. Nederst tilføyd i margen: Det eene drev paa os da det kom til ankers og herved engels mandens skade da hd tog vor gallerie bort om styrbord.

S. 22. 1 l[⊕]: 1 lispund var i Danmark og Norge = 16 pund. — h a u g e : hage.

S. 24. G a m m e l s t r a n d : Kjøbenhavns gamle havn. Under d. 22de tilføyd i margen: Eengang kom en søe heel acter over skibet — og det nesten stod paa for enden —

S. 28. Nederst tilføyd i margen: Her passerer man nock de Maldiverske øer da de stedse i aften raaber, see vel ud derfor.

S. 34—35. Den danske misjon i Trankebar hørte til den tyske pietistiske skole som utgikk fra Halle. En av de få danske misjonærene var O. Maderup.

S. 40. Under den 19de er følgende setning overstrøket: „leg syntes at høre, at han spurde, om nogen i skibet hafde lyst til fruentimmer, da han maaskee hafde nogen at overlade.“ — Riveret: revieret, seilbar elvemunning.

S. 45. Rudera: rester. Blank: hvit.

S. 47. Mohrer: eg. maurere, folk fra Nordafrika (Mauritania).

S. 49. Cortermester: kvartermester. Bouteller: kjellermester.

S. 51. Ved slutn. av det under 5te anførte er tilføyd i margen: „Her blev holdt skibsraad.“

S. 53. Skildre: stå skildvakt.

S. 58. Efter a venant, fr. à l'avenant: forholdsmessig, tilsvarende.

S. 63. Cabbelja: kabliu, stor torsk.

S. 65. Øverst tilføyd i margen: Riemand fremførte ved leylighed at vi saa lenge hafde været fra Tranqvebar og hafde gouverneuren inde, meningen var denne at faae nogle caps faar med viidere; men captainen svarede ved leylighed, at hd vidste de danske levede vel, da compagniet betalte alting men hos dem maatte de betale det selv des uden gick vi ind paa St Helena hd lige hiem —

S. 66. Venge eller vange: innhegnet mark, åker, eng. — Rad: radiser, reddikker.

S. 72. Under den 9de er tilføyd i margen: „og maatte igien vende tilbage da vi icke kunde komme over.“

S. 75. Under omtalen av presten Monrad er tilføyd i margen: „denne gode mand og min meget gode ven blev ved mid-sommer kaldet til sognepræst for Wienie præstegield i Christianssands stift.“

S. 76. Ved omtalen av kallsbrevet er tilføyd i margen: „det kostede 25 rgd. og 2de til budene.“

S. 78. Om auksjonen på Hjelmeland er tilføyd i margen: dat. 18de april.

S. 85. Ved stedsønnens hjemkomst er tilføyd i margen: „hiemkom den 3die november.“ Den unge Jacob Pavels var blitt uvettig behandlet av sin fordrukne onkel og hadde fått for mye pryl. Onkelen, etatsråd og president i Kristiansand, hadde fått sine embeter ved proteksjon gjennom sin rike hustru Helene Christine de Tonsberg. Han måtte søke avskjed i 1783, bare 43 år gl., men „svækket paa sind og legeme“. Friis' stedsønn Jacob Pavels ble senere satt i snekkerlære i Kr.sand og utlært som møbel-snekker. Han døde ugift 1841. (Se Hartvig Munthe: Aabel, Leigh og Pavels. Chr. 1903 og s. forf.s artikkel om Birgitte Christine Hielm i Personalhistorisk Tidsskrift 5 R. IV bd.) — Verba Steph og Golu Grammat: Stephanius var en kjent forf. av latinske lærebøker. Hvem det siktes til med „Golu“ har en ikke kunnet finne. — Frue kjereste: „frue“ bruktes bare om folk „av rang“, „kjereste“ var vanlig betegnelse for hustru.

S. 87. Ved sønnens fødsel er tilføyd i margen: NB min fader var Niels Friis kjøbmand, min farfader Johannes Friis tolder, begge boende i Svendborg i Fyhn, min olde faders fornavn veed ieg ikke men saa vidt ieg har hørdt i min ungdom hafde en herre gaard i forpagtning eller forvaltning og boede ogsaa i Fyhn. Ieg introducerede [til altergang] min kone selv da hr provst Heiberg ikke kom. — Den ofte omtalte f o g e d Dahl var Christian Lerche Dahl, f. 1741, d. 1835 som justisråd og entlediget stiftamtskriver i Bergen.

S. 95. Om fru Friis' reise til Kiøbenhavn skriver Hartvig Munthe i sin i forordet nevnte artikkel i Personalhist. Tidsskrift: „Da prestekonen i Nærstrand våren 1784 „fattede den beslutning“ å forlate hus og hjem, mann og barn og reise til residensstaden for å tale sin manns sak hos de høie herrer dernede, var hun 45 år gl. og hadde foruten sine 4 barn av 1ste ekteskap — av hvilke den yngste, datteren Bolette, dengang var 10 år gl. — også en liten sønn av 2net ekteskap, den 2½ år gl. Søren, som hun måtte la etter seg hjemme. Når det derhos erindres hvilke slette befordringsmidler man dengang hadde, og hva man måtte være forberedt på av savn og besværligheter på en sådan reise, skal det innrømmes at det var kjekt gjort av en landsens prestekone, ukjent og uvant som hun var både med reiselivet og hovedstaden. At hennes mann — der sannelig ikke var noen sinke — overløt til henne å føre ordet for ham på et sådant sted og i så viktig en sak, viser også at han næret megen tillit til sin hustru, og at hun må ha vært en ikke ganske alminnelig kone så vel i henseende til mot som evner.“

S. 96. Elisabeth Maria Friis ble i 1802 g. m. sogneprest Christen Daae (1776—1854) i Lindås. Hun døde 1865. De fikk 14 barn, deriblandt: professor Ludv. Kristensen Daa (han skrev seg uten e), Drude Cathrine Daae, g. m. prost Hans Gynther Magelsen (1806—86), Noline Daae, g. m. sognep. Jens Kobroe Daae, og byfoged i Kr.a Peter Severin Jacob Daae (1823—19?). Professor Daa hadde 9 barn, fru Magelsen like mange, byfogden hadde 14. Så det ble et tallrikt avkom etter prost Friis' eneste datter.

S. 101. Skjel ski ør: Peter Edvardsen Friis: Underretning om Skjel ski ør Kjøbstad, Sorø 1759. Svergii Clerecie: Detlev Gotthard Zwergius: Det Siellandske Cleresie eller Efterretning om de Biskoper, Provster, Præster og andre Geistlige som fra Reformationens Tid indtil vore Tider have levet og lært udi Kirker og Skoler i Siellands Stift og underliggende Provindser. Med Høiædle og Høiærværdige Herr Biskop Ludvig Harboes Fortale. Kiøbenhavn 1754.

S. 103. Biskop Tybrings vitnesbyrd i ministerialboken lød slik: „Anno 1791, Dom 3. p. Trin. den 10de Jul. visiterede ieg første gang i mit Embeds Tid, i Nærstrands Hoved Kirke, hvor den fra dette og annex Sognet forsamlede Ungdom røbede en ypperlig Guds Kundskab og viste at de havde fattet en rigtig Form i de sunde Ord. Ministerial Bøgerne og hvad andet Kaldet vedkom, blev mig og foreviist i bedste Orden; hvilket under all Guds Naades og Velsignelses Ønske baade over Lærer og Tilhørere i disse Herrens Meenigheder, bevidner Hinneraae Præstegaard ut supra.“

S. 104. Conversation: omgang med mennesker, selskapelighet.

S. 107. Øverst tilføyd i margen: 1793. — ved fastelavns tiid antog ieg en ny discipel Ole Hierrild en søn af sognepresten til Leerdahls præstegield — I septembr reyste min sted søn igien til Bergen for derfra at

reyse til Kiøbenhv. — David Werner Christie, f. 1730, d. 1805, sognepr. i Sogndal fra 1778, prost i Sogn fra 1790. — Peter Brun, f. 1729, d. 1814, oberstløitn. fra 1790, avskjed (m. generalmajors titel) 1811. Bodde på sin gård Næs i Sogndal. Michael Fleischer, f. 1747, d. 1814, sorenskriver i Indre Sogn. Ludolph Krohn, f. 1741, d. 1795, sognepr. i Lyster fra 1785. — Andreas Lind, f. 1733, d. 1791, sognepr. i Hafslø fra 1786.

S. 111. Etter hans egne opptegnelser å dømme, synes prosten å ha tatt sønnens eksamensnederlag med langt større ro enn familietradisjonen senere har villet vite. Denne går ut på at prosten i sin vrede lot datteren Elisabeth Marie smake stokken i sønnens sted. — Under 1800 tilføyd i margen: Dom miseric: confirmerede ieg min eeneste datter Elisabet Maria. Hvad mit hierte føler og ønsker kan ieg ey udtrykke.

S. 112. Øverst tilføyd i margen: Forrige aar døde min eeneste heel broder Thomas Friis i Svendborg og i dette aar min eeneste halv søster Anna Maria Flor i Kiøbenhv. saa ieg nu er eene tilbage af 12 søskende.

S. 113. Under slutn. av 1801 tilføyd i margen: Den lille Nicolina Birgitta Christina har været hos os et aars tiid eller noget meere —

S. 115. Som sine barn fører prosten opp først sine fire stedbarn, dernest sine to egne barn, uten noen merknad om forskjellen.

S. 119. Under 1808 er tilføyd i margen: Jesper Daae er ogsaa afreyst ligesaa Hendrich Schytt. — Under 1809 er tilføyd i margen: I dette aar har min søn faaet en nye discipel Gerdt Mundte 18 aar som nu vil begynde at studere, er fader og moderløs, men eyer nogle 1000 rdr. en leutenants søn.

INNHOOLD

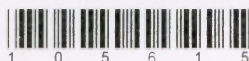
	Side.
Forord	V
Oversikt over slekten	IX
Selvbiografi	1
Dagbok på reisen til India	3
Opptegnelser 1776—1814	74
Anmerkninger	125

TRYKT I DET MALLINGSKE BOKTRYKKERI
MED GERMANISCH ANTIKVA PA SNOW MASKINGLATT
TREFRITT TRYKKPAPIR FRA SAUGBRUGSFOR-
ENINGEN, KLISJEER FRA WILH. SCHEEL
& CO. OG BUNDET I A/S JACOBSEN
& HIELMS BOKBINDERI
OSLO 1941

PRINTED IN NORWAY

Det Mallingske Boktrykkeri

DIS-Danmark

1 0 5 6 1 5

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK